

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

2003

Julkaistu Helsingissä 29 päivänä joulukuuta 2003

N:o 1214

SISÄLLYS

N:o	Sivu
1214 Valtion talousarvio vuodelle 2004	4047

N:o 1214

Valtion talousarvio vuodelle 2004

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan valtion talousarvion vuodelle 2004:

TULOARVIOT

Osasto 11

	euroa
11. VEROT JA VERONLUONTEISET TULOT	30 343 017 000
01. Tulon ja varallisuuden perusteella kannettavat verot	12 894 000 000
01. Tulo- ja varallisuusvero	12 210 000 000
02. Korkotulojen lähdevero	225 000 000
03. Perintö- ja lahjaverot	459 000 000
04. Liikevaihdon perusteella kannettavat verot ja maksut	10 735 000 000
01. Arvonlisävero	10 214 000 000
02. Eräistä vakuutusmaksuista suoritettava vero	408 000 000
03. Apteekkimaksut	113 000 000

HE 55/2003
HE 145/2003
VaVM 39/2003
EK 44/2003

08. Valmisteverot	4 524 000 000
01. Tupakkaverot	452 000 000
04. Alkoholijuomaverot	1 050 000 000
05. Virvoitusjuomaverot	32 000 000
07. Energiaverot	2 990 000 000
10. Muut verot	2 167 000 000
03. Autoverot	1 120 000 000
05. Varainsiirtoverot	367 000 000
06. Arpajaisverot	118 000 000
07. Ajoneuvoverot	513 000 000
08. Jäteverot	49 000 000
19. Muut veronluonteiset tulot	23 017 000
02. Lästimaksut	953 000
03. Rataverot	16 000 000
04. Viestintämarkkinamaksu ja teleurakointimaksu	2 500 000
08. Öljyjättemaksu	3 364 000
09. Muut verotulot	200 000

Osasto 12

12. SEKALAISET TULOT	4 281 094 000
24. Ulkoasiainministeriön hallinnonala	2 414 000
99. Ulkoasiainministeriön hallinnonalan tulot	2 414 000
25. Oikeusministeriön hallinnonala	87 460 000
01. Tuomioistuintulot	29 010 000
47. Ulosottomaksut	48 000 000
50. Rangaistusten täytäntöönpanon tulot	10 200 000
99. Oikeusministeriön hallinnonalan muut tulot	250 000

26. Sisäasiainministeriön hallinnonala	138 672 000
98. Euroopan aluekehitysrahastosta saatavat tulot	137 872 000
99. Sisäasiainministeriön hallinnonalan muut tulot	800 000
27. Puolustusministeriön hallinnonala	1 118 000
20. Tulot irtaimen omaisuuden myynnistä ja rojaltimaksuista	17 000
22. Puolustushallinnon rakennuslaitoksen tulot	8 000
99. Puolustusministeriön hallinnonalan muut tulot	1 093 000
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala	1 406 802 000
07. Siirto valtion eläkerahastosta	976 040 000
25. Vakuutusmaksut vahingon- ym. korvauksista	19 850 000
28. Kuntien osuudet verotuskustannuksista	115 686 000
29. Kansaneläkelaitoksen osuus verotuskustannuksista	31 551 000
30. Evankelisluterilaisten seurakuntien osuudet verotuskustannuksista	17 653 000
49. Tullilaitoksen tulot	9 322 000
51. Metallirahatulot	24 700 000
63. Muiden eläkelaitosten puolesta maksettujen eläkemenojen hyvitykset	6 000 000
87. Tulot rahoitusmarkkinoiden vakauttamisesta	101 000 000
90. Euroopan unionin perinteisten omien varojen kantopalkkiot	28 000 000
91. Euroopan unionilta saatavat tulot matkakustannusten korvaamiseen	3 000 000
99. Valtiovarainministeriön hallinnonalan muut tulot	74 000 000
29. Opetusministeriön hallinnonala	415 058 000
43. Ylioppilastutkintolautakunnan tulot	8 000
70. Opintotukitoiminnan tulot	31 300 000
88. Valtion osuus veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovaroista	376 750 000
99. Opetusministeriön hallinnonalan muut tulot	7 000 000
30. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala	937 900 000
01. EU:n maatalouden ohjaus- ja tukirahaston tukiosastosta saatavat tulot	855 102 000
02. EU:n maatalouden ohjaus- ja tukirahaston ohjausosastosta saatavat tulot	31 000 000
03. EU:n kalatalouden ohjaamisen rahoitusvälineeltä saatavat tulot ...	5 718 000
04. EU:lta saatavat muut tulot	1 220 000
21. Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskuksen tulot	460 000
30. Valtion osuus totopeleistä saadusta tulosta	7 000 000
32. Metsäntutkimuslaitoksen tulot	2 200 000
35. Hirvieläinten metsästysmaksut	4 388 000
36. Viehekalastusmaksut	2 217 000

37. Kalastuksenhoitomaksut	6 700 000
39. Riistanhoitomaksut	6 960 000
40. Vesioikeudelliset kalatalousmaksut	2 020 000
41. Tenojoen kalastuslupamaksut	500 000
71. Eläinlääkintä- ja elintarviketutkimuslaitoksen tulot	3 325 000
72. Lihantarkastustoiminnan tulot	317 000
73. Kasvintuotannon tarkastuskeskuksen tulot	7 146 000
74. Kasvinjalostusmaksut	757 000
99. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan muut tulot	870 000
31. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala	32 503 000
24. Tiehallinnon tulot	1 000 000
30. Merenkululaitoksen tulot	17 000
40. Radanpidon tulot	336 000
99. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan muut tulot	31 150 000
32. Kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonala	14 690 000
10. Tulot työvoima- ja elinkeinokeskusten yritysosastojen maksullisesta palvelutoiminnasta	2 120 000
20. Turvatekniikan keskuksen tulot	1 570 000
99. Kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonalan muut tulot	11 000 000
33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala	421 290 000
05. Vakuutusvalvontaviraston tulot	—
08. Kansanterveyslaitoksen tulot	500 000
09. Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskuksen tulot	2 670 000
92. Raha-automaattiyhdistyksen tuotto	405 945 000
98. Valtionapujen palautukset	12 000 000
99. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan muut tulot	175 000
34. Työministeriön hallinnonala	153 827 000
40. Euroopan sosiaalirahastosta saatavat tulot	126 700 000
70. Palkkaturvamaksujen palautukset	25 327 000
99. Työministeriön hallinnonalan muut tulot	1 800 000
35. Ympäristöministeriön hallinnonala	11 860 000
40. Alueellisten ympäristökeskusten tulot	330 000
60. Korvaukset ympäristövahinkojen torjuntatoimista	8 000 000
70. Asuntotoimen tulot	30 000
99. Ympäristöministeriön hallinnonalan muut tulot	3 500 000

39. Muut sekalaiset tulot	657 500 000
01. Sakkorahat	63 000 000
02. Verotukseen liittyvät korkotulot	75 000 000
04. Menorästien ja siirrettyjen määrärahojen peruutukset	95 000 000
07. Valtiolle valtion eläkerahaston ulkopuolella tuloutettavat korvaukset	2 000 000
10. Muut sekalaiset tulot	2 500 000
50. Nettotulot osakemyynnistä	420 000 000

Osasto 13

13. KORKOTULOT JA VOITON TULOUTUKSET	1 021 853 000
01. Korkotulot	238 775 000
04. Korot valtion lainoista liikelaitoksille	89 450 000
05. Korot muista lainoista	9 325 000
07. Korot talletuksista	140 000 000
03. Osinkotulot	600 000 000
01. Osinkotulot	600 000 000
04. Osuus valtion rahalaitosten voitosta	100 000 000
01. Osuus Suomen Pankin voitosta	100 000 000
05. Valtion liikelaitosten voiton tuloutukset	83 078 000
01. Valtion liikelaitosten voiton tuloutukset	83 078 000

Osasto 15

15. LAINAT	1 418 589 000
01. Valtiolle takaisin maksettavat lainat	145 100 000
02. Takaisinmaksut valtion lainoista liikelaitoksille	77 900 000
04. Muiden lainojen lyhennykset	67 200 000
03. Valtion nettolainanotto ja velanhallinta	1 273 489 000
01. Nettolainanotto ja velanhallinta	1 273 489 000

Tuloarvioiden kokonaismäärä:

37 064 553 000

MÄÄRÄRAHAT**Pääluokka 21**

euroa

21. EDUSKUNTA	100 740 000
01. Kansanedustajat	19 596 000
21. Kansanedustajien toimintamenot (arviomääräraha)	19 596 000
02. Eduskunnan kanslia	61 901 000
19. Arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	7 500 000
21. Eduskunnan kanslian toimintamenot (arviomääräraha)	54 401 000
09. Valtiontilintarkastajat	1 793 000
21. Valtiontilintarkastajien toimintamenot (arviomääräraha)	1 793 000
14. Eduskunnan oikeusasiamies	3 667 000
21. Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslian toimintamenot (arviomääräraha)	3 667 000
40. Valtiontalouden tarkastusvirasto	10 413 000
19. Arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	393 000
21. Valtiontalouden tarkastusviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	10 020 000
99. Eduskunnan muut menot	3 370 000
21. Käyttövarat eduskuntaryhmille ryhmäkanslioita varten (kiinteä määräraha)	3 370 000

Pääluokka 22

22. TASAVALLAN PRESIDENTTI	8 170 000
01. Tasavallan Presidentti	305 000
01. Presidentin palkkio ja edustusrahat (kiinteä määräraha)	262 000
21. Presidentin käyttövarat (kiinteä määräraha)	43 000
02. Tasavallan Presidentin kanslia	7 865 000
19. Arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	1 000 000

21. Tasavallan Presidentin kanslian toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	6 185 000
27. Eläkkeellä olevien presidenttien menot (kiinteä määräraha)	240 000
75. Perusparannukset (siirtomääräraha 3 v)	440 000

Pääluokka 23

23. VALTIONEUVOSTO	47 883 000
01. Valtioneuvosto	3 809 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	3 809 000
02. Valtioneuvoston kanslia	25 201 000
19. Arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	2 300 000
21. Valtioneuvoston kanslian toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	19 901 000
22. EU-puheenjohtajuus (siirtomääräraha 3 v)	3 000 000
03. Oikeuskanslerinvirasto	2 702 000
21. Oikeuskanslerinviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	2 702 000
27. Poliittisen toiminnan avustaminen	14 888 000
50. Puoluetoiminnan tukeminen (kiinteä määräraha)	12 988 000
52. Kansalaisaktiivisuuden lisääminen Euroopan parlamentin Suomen edustajien vaaleissa (kiinteä määräraha)	1 900 000
99. Valtioneuvoston muut menot	1 283 000
21. Pääministerin ja hänen avustajiensa matkat (arviomääräraha)	812 000
24. Kunniamerkit (arviomääräraha)	471 000

Pääluokka 24

24. ULKOASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA	766 047 000
01. Ulkoasiainhallinto	192 883 000
19. Ulkoasiainministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	14 800 000
21. Ulkoasiainhallinnon toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	172 028 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha 3 v)	4 205 000
76. Kiinteistöjen ja huoneistojen hankkiminen (siirtomääräraha 3 v) ..	1 850 000

30. Kansainvälinen kehitysyhteistyö	412 155 000
66. Varsinainen kehitysyhteistyö (siirtomääräraha 3 v)	409 955 000
67. Taloudellinen, teollinen ja teknologinen yhteistyö kehitysmaiden kanssa (arviomääräraha)	2 200 000
50. Lähialueyhteistyö	25 374 000
66. Lähialueyhteistyö (siirtomääräraha 3 v)	25 374 000
99. Ulkoasiainministeriön hallinnonalan muut menot	135 635 000
01. Euroopan parlamentin jäsenten palkkaukset (arviomääräraha)	960 000
21. Tilapäinen edustus kansainvälisissä neuvotteluissa (arviomääräraha)	2 213 000
22. Suomalaisten rauhanturvajoukkojen ylläpitomenot (arviomääräraha)	51 971 000
25. Siviilihenkilöstön osallistuminen kriisinhallintaan (arviomääräraha)	10 363 000
50. Eräät valtionavut (kiinteä määräraha)	1 508 000
51. Hädänalaisten avustaminen (arviomääräraha)	39 000
66. Eräät jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (arviomääräraha)	67 723 000
67. Kansainvälisen ilmastopöytäkirjan alaisen yhteistyön menot (siirtomääräraha 3 v)	841 000
95. Kurssivaihtelut (arviomääräraha)	17 000

Pääluku 25

25. OIKEUSMINISTERIÖN HALLINNONALA	670 566 000
01. Ministeriö ja sen yhteydessä toimivat viranomaiset	87 112 000
19. Oikeusministeriön hallinnonalan arvonnäköveromenot (arviomääräraha)	41 000 000
21. Oikeusministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	29 298 000
22. Eräiden virastojen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	7 214 000
29. Erityismenot (arviomääräraha)	500 000
51. Eräät valtion maksamat korvaukset ja avustukset (arviomääräraha)	9 100 000
10. Tuomioistuinlaitos	218 673 000
21. Korkeimman oikeuden toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	7 298 000
22. Korkeimman hallinto-oikeuden toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	8 412 000
23. Muiden tuomioistuinten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	196 563 000
29. Erityismenot (arviomääräraha)	6 400 000

30. Oikeusapu	54 514 000
21. Oikeusaputoimistojen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	20 714 000
50. Yksityisille oikeusavustajille maksettavat korvaukset (arviomääräraha)	33 800 000
40. Ulosottolaitos	78 937 000
21. Ulosottolaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	78 937 000
50. Rangaistusten täytäntöönpano	186 303 000
21. Rangaistusten täytäntöönpanon toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	180 403 000
74. Avolaitostyöt (siirtomääräraha 3 v)	5 900 000
60. Syyttäjälaitos	30 061 000
21. Syyttäjälaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	30 061 000
70. Vaalimenot	14 966 000
21. Vaalimenot (arviomääräraha)	14 966 000

Pääluokka 26

26. SISÄASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA	1 442 578 000
01. Sisäasiainministeriö	86 998 000
19. Sisäasiainministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	60 000 000
21. Sisäasiainministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	21 786 000
22. Tietohallinnon yhteiset menot (siirtomääräraha 2 v)	5 212 000
02. Ulkomaalaisvirasto	9 124 000
21. Ulkomaalaisviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	9 124 000
05. Lääninhallitukset	51 480 000
21. Lääninhallitusten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	51 480 000
06. Rekisterihallinto	27 818 000
21. Rekisterihallinnon toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	27 818 000

07. Kihlakunnat	43 885 000
21. Kihlakunnanvirastojen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	43 885 000
75. Poliisitoimi	553 089 000
21. Poliisitoimen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	553 089 000
80. Pelastustoimi	48 909 000
21. Pelastustoimen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	43 549 000
22. Eriyisimenot (arviomääräraha)	1 650 000
31. Valtionosuudet ja -avustukset (siirtomääräraha 2 v)	3 710 000
90. Rajavartiolaitos	200 876 000
21. Rajavartiolaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	191 092 000
70. Ilma- ja vartioalusten hankinta (siirtomääräraha 3 v)	8 522 000
74. Rakentaminen (siirtomääräraha 3 v)	1 262 000
97. Avustukset kunnille	223 300 000
31. Kuntien yleinen valtionosuus ja verotuloihin perustuvat tasaukset (arviomääräraha)	162 471 000
32. Kuntien yhdistymisavustukset ja kuntajako (arviomääräraha)	7 732 000
34. Kuntien harkinnanvarainen rahoitusavustus (kiinteä määräraha) ...	48 068 000
35. Holhoustoimen edunvalvonta (arviomääräraha)	3 347 000
80. Korkotuet ja velkojen vakautuslainat kunnille (arviomääräraha) ...	1 682 000
98. Alueiden kehittäminen	197 099 000
43. Maakunnan kehittämisraha (siirtomääräraha 3 v)	33 900 000
61. Euroopan aluekehitysrahaston osallistuminen EU:n rakennerahasto-ohjelmiin (arviomääräraha)	135 354 000
62. EU:n rakennerahastojen valtion rahoitusosuus sisäasiainministeriön osalta (arviomääräraha)	27 845 000

Pääluokka 27

27. PUOLUSTUSMINISTERIÖN HALLINNONALA	2 073 256 000
01. Puolustusministeriö	185 136 000
19. Puolustusministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	172 500 000
21. Puolustusministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	12 136 000
22. Ympäristövahinkojen korvaamisesta aiheutuvat menot (arviomääräraha)	500 000

10. Puolustusvoimat	1 843 036 000
16. Puolustusmateriaalihankinnat (siirtomääräraha 3 v)	572 600 000
21. Puolustusvoimien toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	1 270 436 000
30. Kansainvälinen rauhanturvaamistoiminta	43 424 000
22. Rauhanturvaamistoiminnan kalusto- ja hallintomenot (arviomääräraha)	43 424 000
99. Puolustusministeriön hallinnonalan muut menot	1 660 000
50. Maanpuolustusjärjestöjen toiminnan tukeminen (kiinteä määräraha)	1 650 000
95. Kurssivaihtelut (arviomääräraha)	10 000

Pääluokka 28

28. VALTIOVARAINMINISTERIÖN HALLINNONALA	5 344 524 000
01. Valtiovarainministeriö	89 318 000
19. Valtiovarainministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	55 000 000
21. Valtiovarainministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	26 028 000
22. Valtioneuvoston tietohallintoyksikön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	7 352 000
62. EU:n rakennerahastojen valtion rahoitusosuus valtiovarainministeriön osalta (arviomääräraha)	97 000
89. Osakkeiden myyntijärjestelyt ja hankinnat (siirtomääräraha 2 v) ..	841 000
03. Valtion taloudellinen tutkimuskeskus	3 695 000
21. Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	3 695 000
05. Valtiokonttori	39 567 000
21. Valtiokonttorin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	39 214 000
22. Valtion eläkelautakunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	353 000

07. Valtion maksamat eläkkeet ja korvaukset	3 024 149 000
05. Vakinaiset eläkkeet, perhe-eläkkeet sekä kuntoutustuet (arviomääräraha)	2 928 120 000
06. Ylimääräiset eläkkeet (arviomääräraha)	21 546 000
07. Muut eläkemenot (arviomääräraha)	28 518 000
50. Tapaturmakorvaukset ja muut vahingonkorvaukset (arviomääräraha)	39 965 000
63. Muiden eläkelaitosten vastattavaksi kuuluvat eläkemenot (arviomääräraha)	6 000 000
18. Verohallinto	343 798 000
21. Verohallinnon toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	343 798 000
39. Eräät siirrot Ahvenanmaan maakunnalle	176 560 000
30. Ahvenanmaan tasoitusmaksu (arviomääräraha)	161 060 000
31. Verohyvitys (arviomääräraha)	12 000 000
40. Arpajaisveron tuoton palauttaminen Ahvenanmaan maakunnalle (arviomääräraha)	3 500 000
40. Tullilaitos	125 967 000
21. Tullilaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	125 967 000
52. Tilastokeskus	40 614 000
21. Tilastokeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	40 614 000
80. Hallinnon uudistaminen ja eräät henkilöstöhallinnon tukitoimenpiteet	10 169 000
20. Kehittämis- ja koulutustoiminta (siirtomääräraha 2 v)	1 676 000
21. Henkilöstön sopeuttamisen tukeminen (siirtomääräraha 2 v)	169 000
23. Työsuojelun edistäminen (siirtomääräraha 2 v)	981 000
24. VEL-perusteinen kuntoutus ja työhyvinvoinnin tuki (siirtomääräraha 2 v)	6 368 000
25. Valtion henkilöstöjärjestelyt (siirtomääräraha 2 v)	725 000
60. Valtion maksu koulutusrahastosta johtuvista menoista (arviomääräraha)	250 000
81. Eräät hallinnonaloittain jakamattomat menot	14 362 000
01. Euroopan unionin kansallisten asiantuntijoiden palkkaukset (arviomääräraha)	1 177 000
02. Eräät muut palkat ja virkasuhteen ehtoja koskevat päätökset (arviomääräraha)	168 000
25. Euroopan unionin osallistuminen matkakustannusten korvauksiin (siirtomääräraha 2 v)	3 000 000
95. Lakiin tai asetukseen perustuvat menot, joita varten talousarvioon ei ole erikseen merkitty määrärahaa (arviomääräraha)	17 000
96. Edeltä arvaamattomat tarpeet (kiinteä määräraha)	10 000 000

82. Korvaukset rahastoille ja rahoituslaitoksille	4 870 000
44. Isäntämaakorvaus Pohjoismaiden Investointipankille (kiinteä määräraha)	4 870 000
84. Kansainväliset rahoitusosuudet	1 405 000
66. Kansainvälisille rahoituslaitoksille annettujen sitoumusten lunastaminen (arviomääräraha)	170 000
68. Suomen maksuosuus Pohjoismaiden Ympäristörahoitusyhtiön pääomasta (arviomääräraha)	1 235 000
90. Suomen maksuosuudet Euroopan unionille	1 415 000 000
69. Maksut Euroopan unionille (arviomääräraha)	1 415 000 000
99. Muut valtiovarainministeriön hallinnonalan menot	55 050 000
63. Verosta vapautuksen johdosta takaisin maksetut verot (arviomääräraha)	5 000 000
95. Valtion saatavien turvaaminen (arviomääräraha)	50 000
97. Verotukseen liittyvät korkomenot (arviomääräraha)	50 000 000

Pääluokka 29

29. OPETUSMINISTERIÖN HALLINNONALA	6 053 748 000
01. Opetusministeriö	245 273 000
10. Eräiden kiinteistöjen käyttö ja kunnossapito (siirtomääräraha 3 v)	1 165 000
19. Opetusministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	140 000 000
21. Opetusministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	21 042 000
22. Kehittämistoiminta (siirtomääräraha 3 v)	3 008 000
26. Eräät kopiointi- ja käyttöoikeuskorvaukset (kiinteä määräraha)	7 063 000
50. Eräät avustukset (kiinteä määräraha)	503 000
62. EU:n rakennerahastojen valtion rahoitusosuus opetusministeriön osalta (arviomääräraha)	70 992 000
70. Kaluston hankinta (siirtomääräraha 3 v)	1 500 000

05. Kirkollisasiat	2 417 000
21. Ortodoksisen kirkollishallituksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	1 780 000
50. Eräät avustukset (kiinteä määräraha)	637 000
07. Opetushallitus	18 403 000
21. Opetushallituksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	18 403 000
08. Kansainvälinen yhteistyö	15 420 000
22. Venäjän ja Itä-Euroopan instituutin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	787 000
25. Kansainvälinen kulttuuriyhteistyö (siirtomääräraha 2 v)	6 984 000
50. Eräät avustukset (kiinteä määräraha)	5 362 000
66. Rahoitusosuudet kansainvälisille järjestöille (arviomääräraha)	2 287 000
10. Yliopisto-opetus ja -tutkimus	1 298 612 000
21. Yliopistojen toimintamenot (siirtomääräraha 3 v)	1 196 449 000
22. Yliopistolaitoksen yhteiset menot (siirtomääräraha 3 v)	23 772 000
23. Kansainvälisen henkilövaihdon keskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	7 835 000
24. Harjoittelukoulujen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	70 556 000
20. Ammattikorkeakouluopetus	343 451 000
22. Ammattikorkeakoululaitoksen yhteiset menot (siirtomääräraha 3 v)	4 586 000
25. Ammattikorkeakoulujen kehittäminen (siirtomääräraha 2 v)	2 068 000
30. Valtionosuus ja -avustus kunnallisten ja yksityisten ammattikorkeakoulujen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	336 797 000
40. Yleissivistävä koulutus	1 842 251 000
21. Valtion yleissivistävän koulutuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	41 171 000
25. Yleissivistävän koulutuksen kehittäminen (siirtomääräraha 2 v) ...	1 899 000
30. Valtionosuus ja -avustus yleissivistävän koulutuksen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	1 727 460 000
34. Valtionosuus yleissivistävien ja ammatillisten oppilaitosten sekä ammattikorkeakoulujen perustamiskustannuksiin (siirtomääräraha 3 v)	71 200 000
51. Valtionavustus järjestöille (kiinteä määräraha)	521 000
60. Ammatillinen koulutus	557 808 000
21. Valtion ammatillisen koulutuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	30 130 000
24. Työssäoppiminen ja harjoittelutoiminta (siirtomääräraha 2 v)	3 026 000
25. Ammatillisen koulutuksen kehittäminen (siirtomääräraha 2 v)	1 299 000

30. Valtionosuus ja -avustus ammatillisen koulutuksen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	417 510 000
31. Valtionosuus oppisopimuskoulutukseen (arviomääräraha)	104 238 000
76. Kiinteistöjen hankinta (siirtomääräraha 3 v)	1 605 000

69. Ammatillinen lisäkoulutus ja vapaa sivistystyö 305 194 000

21. Opetusalan koulutuskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	412 000
22. Opetustoimen henkilöstökoulutus ja eräät muut menot (siirtomääräraha 2 v)	13 904 000
25. Aikuiskoulutuksen kehittäminen (siirtomääräraha 2 v)	2 807 000
30. Valtionosuus kansalaisopistojen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	75 068 000
31. Valtionosuus ja -avustus ammatilliseen lisäkoulutukseen (arviomääräraha)	105 014 000
34. Valtionavustus aikuisten koulutustason kohottamisohjelmaan (siirtomääräraha 3 v)	19 500 000
50. Valtionosuus kansanopistojen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	45 282 000
51. Valtionosuus ammatillisten erikoisoppilaitosten käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	17 033 000
52. Valtionosuus ja -avustus aikuiskoulutuksen perustamiskustannuksiin (siirtomääräraha 3 v)	2 000 000
53. Valtionavustus järjestöille (kiinteä määräraha)	7 181 000
55. Valtionosuus opintokeskusten käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	12 878 000
56. Valtionosuus kesäyliopistojen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	4 115 000

70. Opintotuki 737 968 000

22. Opintotuen muutoksenhakulautakunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	584 000
52. Opintolainojen valtiontakaus ja korkotuki (arviomääräraha)	33 046 000
55. Opintoraha ja asumislisä (arviomääräraha)	657 000 000
57. Korkeakouluopiskelijoiden ateriatuki (arviomääräraha)	18 700 000
58. Avustus vuokratilustusten korvaamiseen (kiinteä määräraha) ...	2 638 000
59. Lukiodien ja ammatillisten oppilaitosten opiskelijoiden koulumatkatuki (arviomääräraha)	26 000 000

88. Tiede 239 554 000

21. Suomen Akatemian toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	31 333 000
22. Arkistolaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	13 512 000
23. Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	2 630 000
24. Varastokirjaston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	1 494 000
25. Eräiden teosten laatiminen ja hankkiminen (siirtomääräraha 2 v) ..	350 000
50. Suomen Akatemian tutkimusmäärärahat (siirtomääräraha 3 v)	104 184 000

53. Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarot tieteen edistämiseen (arviomääräraha)	75 739 000
66. Rahoitusosuudet kansainvälisille järjestöille (arviomääräraha)	10 312 000

90. Taide ja kulttuuri **330 195 000**

21. Taiteen keskustoimikunnan ja taidetoimikuntien toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	3 297 000
22. Valtion taidemuseon toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	16 445 000
23. Suomenlinnan hoitokunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v) ..	2 537 000
24. Museoviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	15 534 000
25. Näkövammaisten kirjaston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v) ...	5 750 000
26. Suomen elokuva-arkiston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	3 399 000
27. Valtion elokuvatarkastamon toimintamenot (siirtomääräraha 2 v) ..	532 000
30. Valtionosuudet ja -avustukset yleisten kirjastojen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	28 663 000
31. Valtionosuus ja -avustus teattereiden ja orkestereiden käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	15 691 000
32. Valtionosuudet ja -avustukset museoille (arviomääräraha)	4 010 000
33. Valtionosuus ja -avustus kuntien kulttuuritoimintaan (arviomääräraha)	6 633 000
34. Valtionosuus yleisten kirjastojen perustamiskustannuksiin (arviomääräraha)	6 000 000
40. Korvaus Suomenlinnan Liikenne Oy:lle (arviomääräraha)	252 000
50. Eräät avustukset (siirtomääräraha 3 v)	3 713 000
51. Apurahat taiteilijoille, kirjailijoille ja kääntäjille (arviomääräraha) ..	9 956 000
52. Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarot taiteen edistämiseen (arviomääräraha)	187 982 000
53. Valtionavustus tilakustannuksiin (kiinteä määräraha)	12 495 000
54. Valtionavustus Suomen Kansallisteatterin peruskorjauksen lainanhoitokuluihin (kiinteä määräraha)	3 700 000
70. Kaluston hankinta (siirtomääräraha 3 v)	500 000
72. Valtion taidemuseon kokoelmien kartuttaminen (siirtomääräraha 3 v)	589 000
75. Perusparannukset ja talonrakennukset (siirtomääräraha 3 v)	2 500 000
95. Kulttuuriympäristön suojelusta aiheutuvat menot (arviomääräraha) ..	17 000

98. Liikuntatoimi **86 389 000**

50. Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarot urheilun ja liikuntakasvatuksen edistämiseen (arviomääräraha)	84 464 000
52. Valtionosuus liikunnan koulutuskeskuksille (kiinteä määräraha) ..	1 925 000

99. Nuorisotyö **30 813 000**

50. Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarot nuorisotyön edistämiseen (arviomääräraha)	28 565 000
51. Nuorten työpajatoiminnan kehittäminen ja ennaltaehkäisevä huumetyö (siirtomääräraha 2 v)	2 248 000

Päälukokka 30

30. MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN HALLINNONALA	2 687 045 000
01. Maa- ja metsätalousministeriö	79 755 000
19. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	26 000 000
21. Maa- ja metsätalousministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	35 557 000
22. Tietojärjestelmien kehittäminen (siirtomääräraha 2 v)	2 300 000
25. Eläinlääkintähuolto (arviomääräraha)	1 330 000
26. Kansainvälinen yhteistyö (siirtomääräraha 2 v)	689 000
27. Yhteistutkimukset (siirtomääräraha 3 v)	7 530 000
41. Eräät korvaukset (arviomääräraha)	1 945 000
47. Kasvinjalostustoiminnan edistäminen (arviomääräraha)	673 000
48. Poikkeuksellisten tulvien aiheuttamien vahinkojen korvaaminen (siirtomääräraha 2 v)	841 000
66. Eräät jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (arviomääräraha)	2 890 000
02. Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskus	13 140 000
21. Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	13 140 000
03. Maaseutuelinkeinojen valituslautakunta ja eläinlääkintävahinkojen arviolautakunta	624 000
21. Lautakuntien toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	624 000
12. Maa- ja puutarhatalouden tulotuet ja EU:n yhteisen maatalouspolitiikan liitännäistoimenpiteet	1 848 764 000
41. Maa- ja puutarhatalouden kansallinen tuki (siirtomääräraha 2 v) ..	608 620 000
43. EU-tulotuki (arviomääräraha)	501 771 000
44. Satovahinkojen korvaaminen (siirtomääräraha 3 v)	3 400 000
45. Maatalouden ympäristötuki (siirtomääräraha 2 v)	312 300 000
46. Luonnonhaittakorvaus (siirtomääräraha 2 v)	422 673 000
13. Maataloustuotteiden markkinointi ja tuotannon tasapainottaminen	157 195 000
42. Luopumiskorvaukset (arviomääräraha)	60 000 000
43. Markkinoinnin ja tuotannon kehittäminen (siirtomääräraha 2 v) ...	4 722 000
44. Laatuja järjestelmien kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)	1 513 000
47. Maatalousyrittäjien luopumistuet ja pellonmetsitystuki (siirtomääräraha 2 v)	88 790 000
48. Puutarhatalouden erityistoimenpiteet (arviomääräraha)	170 000
60. Siirto interventiorahastoon (kiinteä määräraha)	2 000 000

14. Maatilatalouden rakenteen ja maaseudun kehittäminen	185 333 000
49. Maaseutuelinkeinotoiminnan korkotuki (arviomääräraha)	32 800 000
61. Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston osallistuminen maaseudun kehittämiseen (arviomääräraha)	59 718 000
62. Valtion rahoitusosuus EU:n osaksi rahoittamasta maaseudun kehittämisestä (arviomääräraha)	89 792 000
63. Maaseudun kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)	3 023 000
15. Muut maatalouden menot	23 722 000
40. Valtionapu maaseudun elinkeinojen kehittämiseen (siirtomääräraha 3 v)	12 170 000
44. Hevostalouden edistäminen totopeleistä valtion osuutena kertyvillä varoilla (arviomääräraha)	6 832 000
45. Valtionapu 4H-toimintaan (kiinteä määräraha)	4 720 000
21. Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus	32 015 000
21. Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	31 438 000
22. Torjunta-ainetarkastukset (arviomääräraha)	426 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha 3 v)	101 000
77. Maa- ja vesirakennustyöt (siirtomääräraha 3 v)	50 000
31. Metsätalouden edistäminen ja valvonta	123 982 000
24. Eräät metsätalouden yhteiskunnalliset palvelut ja yleinen uittoväylätuki (siirtomääräraha 3 v)	5 626 000
25. Metsäpuiden siemenhuolto (kiinteä määräraha)	910 000
42. Valtionapu metsätalouden edistämisen ja valvontaorganisaatioille (kiinteä määräraha)	44 510 000
43. Eräät korvaukset (arviomääräraha)	285 000
44. Tuki puuntuotannon kestävyys turvaamiseen (arviomääräraha)	62 895 000
45. Metsäluonnon hoidon edistäminen (siirtomääräraha 3 v)	5 605 000
50. Eräät metsätalouden valtionavut (siirtomääräraha 2 v)	3 730 000
83. Lainat puuntuotannon kestävyys turvaamiseen (siirtomääräraha 3 v)	421 000
32. Metsäntutkimuslaitos	38 996 000
21. Metsäntutkimuslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	38 367 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha 3 v)	420 000
76. Maan hankkiminen (siirtomääräraha 3 v)	100 000
77. Metsien perusparannukset (siirtomääräraha 3 v)	109 000
41. Kala-, riista- ja porotalous	41 011 000
25. Kalakannan hoitovelvoitteet (siirtomääräraha 2 v)	2 100 000
41. Hirvieläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen (arviomääräraha)	4 388 000

42. Petoeläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen (siirtomääräraha 2 v)	2 300 000
43. Porotalouden edistäminen (siirtomääräraha 2 v)	1 708 000
50. Metsästyksen ja riistanhoidon edistäminen (siirtomääräraha 2 v) ..	6 991 000
51. Kalatalouden edistäminen (siirtomääräraha 2 v)	6 194 000
52. Tenojoen kalastuslupamaksut ja viehekalastusmaksut (arviomääräraha)	2 284 000
62. Elinkeinokalatalouden markkinoinnin ja rakennepolitiikan edistäminen (siirtomääräraha 3 v)	14 289 000
77. Kalataloudelliset rakentamis- ja kunnostushankkeet (siirtomääräraha 3 v)	757 000
42. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos	16 362 000
21. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	14 745 000
24. Arvokalojen sopimuskasvatustoiminta (siirtomääräraha 3 v)	1 117 000
74. Kalanviljelylaitosten ja tutkimusasemien perusparannukset (siirtomääräraha 3 v)	500 000
51. Vesivarojen käyttö ja hoito	28 523 000
22. Vesivarojen käytön ja hoidon menot (siirtomääräraha 2 v)	5 292 000
30. Vesihuoltolaitteiden rakentamisen korkotuki (arviomääräraha)	2 500 000
31. Avustukset yhdyskuntien vesihuoltotoimenpiteisiin (siirtomääräraha 3 v)	5 446 000
43. Eräät valtion maksettavaksi määrätty korvaukset (arviomääräraha)	420 000
77. Vesistö- ja vesihuoltotyöt (siirtomääräraha 3 v)	14 865 000
61. Maanmittauslaitos	50 504 000
21. Maanmittauslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	47 504 000
40. Kiinteistötoimitusten tukemisesta aiheutuvat menot (arviomääräraha)	3 000 000
62. Geodeettinen laitos	3 118 000
21. Geodeettisen laitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	3 118 000
71. Eläinlääkintä- ja elintarviketutkimuslaitos	24 848 000
21. Eläinlääkintä- ja elintarviketutkimuslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	22 998 000
28. Rokotteet ja seerumit (arviomääräraha)	1 850 000
72. Elintarvikevirasto	5 116 000
21. Elintarvikeviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	5 116 000
73. Kasvintuotannon tarkastuskeskus	14 037 000
21. Kasvintuotannon tarkastuskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	14 037 000

Päälukka 31

31. LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖN HALLINNONALA	1 778 494 000
01. Liikenne- ja viestintäministeriö	21 089 000
21. Liikenne- ja viestintäministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	14 239 000
22. Tutkimus ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)	6 850 000
20. Ajoneuvohallintokeskus	11 367 000
21. Ajoneuvohallintokeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v) .	11 367 000
24. Tiehallinto	746 472 000
21. Perustienpito (siirtomääräraha 2 v)	583 326 000
76. Tielain mukaiset maa-alueiden hankinnat ja korvaukset (arviomääräraha)	23 546 000
78. Eräät tiehankkeet (arviomääräraha)	103 300 000
79. Tieverkon jälkirahoitus- ja kokonaisrahoitushankkeet (siirtomääräraha 3 v)	36 300 000
25. Tienpidon valtionavut	11 100 000
50. Valtionapu yksityisten teiden kunnossapitoon ja parantamiseen (siirtomääräraha 3 v)	11 100 000
30. Merenkululaitos	23 665 000
21. Merenkululaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	16 815 000
76. Maa- ja vesialueiden hankinta (arviomääräraha)	50 000
77. Väyläverkon kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)	6 800 000
32. Merenkulun ja muun vesiliikenteen edistäminen	69 060 000
40. Lastialusten hankintojen tukeminen (arviomääräraha)	280 000
41. Ulkomaanliikenteen kauppa-alusluetteloon merkittyjen lastialusten ja kolmansien maiden välillä liikennöivien matkustaja-alusten kilpailuedellytysten turvaaminen (arviomääräraha)	39 861 000
42. Ulkomaanliikenteen matkustaja-alusten ja -autolauttojen kilpailuedellytysten turvaaminen (arviomääräraha)	24 650 000
50. Lästimaksuista suoritettavat avustukset (arviomääräraha)	953 000
51. Luotsauksen hintatuki (siirtomääräraha 2 v)	3 316 000

40. Ratahallintokeskus	406 003 000
21. Perusradanpito (siirtomääräraha 2 v)	254 683 000
76. Rataverkon maa-alueiden hankinnat ja korvaukset (arviomääräraha)	1 120 000
77. Rataverkon kehittäminen (siirtomääräraha 2 v)	21 400 000
78. Eräät ratakankkeet (arviomääräraha)	128 800 000
79. Radioverkon rakentaminen	—
52. Ilmaliikenteen korvaukset ja valtionavut	5 775 000
41. Valtionapu eräiden lentopaikkojen rakentamiseen ja ylläpitoon (kiinteä määräraha)	1 200 000
43. Korvaus Ilmailulaitokselle valmiustehtävistä (kiinteä määräraha) .	4 575 000
60. Joukkoliikenteen palvelujen ostot, korvaukset ja tuet	91 115 000
42. Valtionavustus koulutuksesta (kiinteä määräraha)	841 000
63. Joukkoliikenteen palvelujen osto ja kehittäminen (siirtomäärä- raha 3 v)	82 318 000
64. Saariston yhteysalusliikennepalvelujen ostot ja kehittäminen (siirto- määräraha 3 v)	7 956 000
70. Viestintävirasto	6 034 000
21. Viestintäviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	6 034 000
72. Viestinnän korvaukset ja avustukset	13 614 000
42. Sanomalehdistön tuki (kiinteä määräraha)	13 614 000
80. Ilmatieteen laitos	28 391 000
21. Ilmatieteen laitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	28 391 000
81. Merentutkimuslaitos	7 698 000
21. Merentutkimuslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	7 698 000
99. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan muut menot	337 111 000
19. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	278 000 000
40. Eräät valtionavut (kiinteä määräraha)	942 000
62. EU:n rakennerahastojen valtion rahoitusosuus liikenne- ja viestintä- ministeriön osalta (arviomääräraha)	6 664 000
78. Vuosaaren sataman liikenneväylien rakentaminen (arviomäärä- raha)	51 000 000
88. Osakehankinnat (siirtomääräraha 3 v)	505 000

Päälukko 32

32. KAUPPA- JA TEOLLISUUSMINISTERIÖN HALLINNONALA	964 018 000
10. Hallinto	175 013 000
19. Kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	61 000 000
21. Kauppa- ja teollisuusministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	22 667 000
22. Työvoima- ja elinkeinokeskusten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	73 146 000
24. Tutkimus- ja selvitystoiminta (siirtomääräraha 3 v)	6 208 000
66. Kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (arviomääräraha)	7 100 000
92. Korvaus valtion ydinjätehuoltorahastolle (arviomääräraha)	4 882 000
95. Maanomistajien osuus vanhoista kaivospiirimaksuista (arviomääräraha)	10 000
20. Teknologia politiikka	525 541 000
21. Geologian tutkimuskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	41 208 000
22. Valtion teknillisen tutkimuskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	68 799 000
23. Turvatekniikan keskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v) ...	9 623 000
24. Kuluttajatutkimuskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v) ..	1 834 000
25. Mittatekniikan keskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	5 684 000
26. Teknologian kehittämisseskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	25 274 000
27. Teknologinen tutkimustoiminta (arviomääräraha)	145 844 000
28. Hanke- ja ohjelmatoiminnan selvitys- ja kehittämismenot (siirtomääräraha 2 v)	15 170 000
40. Avustukset teknologiseen tutkimukseen ja kehitykseen (arviomääräraha)	138 000 000
41. Valtionavustus eräille yhteisöille keksintö-, laatu- ja standardisointitoimintojen edistämiseksi (siirtomääräraha 3 v)	6 214 000
70. Geologian tutkimuskeskuksen alushankinta (arviomääräraha)	168 000
83. Lainat teknologiseen tutkimukseen ja kehitykseen (arviomääräraha)	67 723 000
30. Yrityspolitiikka	152 684 000
21. Patentti- ja rekisterihallituksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	1 027 000
41. Toimintatuki Finnvera Oyj:lle (kiinteä määräraha)	336 000
42. Finnvera Oyj:n korkotuet (arviomääräraha)	17 470 000
43. Finnvera Oyj:n tappiokorvaukset (arviomääräraha)	26 000 000
44. Alueellinen kuljetustuki (arviomääräraha)	4 350 000

45. Yritysten investointi- ja kehittämishankkeiden tukeminen (arviomääräraha)	18 206 000
47. Valtionavustus kehittämispalvelutoimintaan ja eräille yhteisöille (siirtomääräraha 3 v)	3 561 000
48. Korkotuki julkisesti tuetuille vienti- ja alusluotoille (arviomääräraha)	5 700 000
49. Korkotuki Suomen Vientiluotto Oy:n myöntämille luotoille (arviomääräraha)	17 000
60. Siirrot valtiontakuurahastoon (arviomääräraha)	17 000
62. EU:n rakennerahastojen valtion rahoitusosuus kauppa- ja teollisuusministeriön osalta (arviomääräraha)	76 000 000
40. Kuluttaja- ja kilpailupolitiikka	18 571 000
21. Kuluttajaviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	5 760 000
24. Kuluttajavalituslautakunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	1 590 000
26. Kilpailuviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	4 688 000
31. Korvaus talous- ja velkaneuvonnan järjestämisestä (arviomääräraha)	5 860 000
50. Valtionavustus kuluttajajärjestöille (kiinteä määräraha)	673 000
50. Kansainvälistymispolitiikka	59 278 000
21. Matkailun edistämiskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	16 182 000
40. Toimialakohtainen yritysten kansainvälistyminen (arviomääräraha)	19 500 000
41. Avustus ulkomaankauppaa edistäville järjestöille ja Finpro ry:lle (kiinteä määräraha)	23 596 000
60. Energiapolitiikka	31 549 000
21. Energiamarkkinaviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	1 086 000
27. Energiansäästön ja uusiutuvan energian käytön edistäminen ja energiatiedotus (siirtomääräraha 3 v)	3 400 000
40. Energiatuki (arviomääräraha)	27 000 000
45. Energiainvestointien korkotuki (arviomääräraha)	13 000
50. Eräät energiataloudelliset avustukset (siirtomääräraha 3 v)	50 000
70. Omistajapolitiikka	1 382 000
88. Osakehankinnat (siirtomääräraha 3 v)	1 382 000

Päälukka 33

33. SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN HALLINNONALA	9 364 061 000
01. Sosiaali- ja terveysministeriö	67 066 000
19. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan arvonnalisäveromenot (arviomääräraha)	16 000 000
21. Sosiaali- ja terveysministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	33 720 000
62. EU:n rakennerahastojen valtion rahoitusosuus sosiaali- ja terveysministeriön osalta (arviomääräraha)	5 511 000
63. Eräät erityishankkeet (siirtomääräraha 3 v)	7 500 000
67. Kansainväliset jäsenmaksut ja maksuosuudet (arviomääräraha)	4 335 000
02. Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus	21 910 000
21. Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	21 910 000
03. Työttömyysturvalautakunta	1 795 000
21. Työttömyysturvalautakunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	1 795 000
04. Tarkastuslautakunta	1 630 000
21. Tarkastuslautakunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	1 630 000
06. Terveystieteiden tutkimuskeskus	4 870 000
21. Terveystieteiden tutkimuskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	2 670 000
26. Mielentilatautitutkimustoiminnan menot (arviomääräraha)	2 200 000
07. Työterveyslaitos	37 175 000
50. Valtionapu Työterveyslaitoksen menoihin (siirtomääräraha 2 v) ...	37 175 000
08. Kansanterveyslaitos	44 444 000
21. Kansanterveyslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	33 200 000
26. Rokotteiden hankinta (arviomääräraha)	11 244 000
09. Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskus	5 047 000
21. Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	5 047 000
10. Säteilyturvakeskus	11 330 000
21. Säteilyturvakeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	11 330 000

11. Lääkelaitos ja Lääkehoidon kehittämiskeskus	2 574 000
21. Lääkelaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	1 249 000
22. Lääkehoidon kehittämiskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	1 325 000
12. Valtion koulukodit	588 000
21. Valtion koulukotien toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	588 000
13. Työsuojelun piirihallinto	22 608 000
21. Työsuojelupiirien toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	22 608 000
14. Valtion mielisairaalat	607 000
21. Valtion mielisairaaloiden toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	607 000
15. Perhekustannusten tasaus	1 433 600 000
51. Äitiysavustus ja valtion tuki kansainväliseen lapseksiottamiseen (arviomääräraha)	10 900 000
52. Lapsilisät (arviomääräraha)	1 421 200 000
53. Eräät valtion korvattavat perhe-etuudet (arviomääräraha)	1 500 000
16. Yleinen perhe-eläke	41 000 000
50. Yleinen perhe-eläke (arviomääräraha)	41 000 000
17. Työttömyysturva	678 000 000
50. Valtionosuus työttömyyskassoille (arviomääräraha)	563 000 000
51. Työttömyysturvalain mukainen perusturva (arviomääräraha)	86 000 000
53. Valtionosuus työttömän omaehtoisen koulutuksen toimeentuloturvasta (arviomääräraha)	9 000 000
54. Valtionosuus aikuiskoulutustuesta (arviomääräraha)	20 000 000
18. Sairausvakuutus	786 000 000
60. Valtion osuus sairausvakuutuslaista johtuvista menoista (arviomääräraha)	786 000 000
19. Eläkevakuutus	1 614 000 000
50. Valtion osuus merimieseläkekassan menoista (arviomääräraha) ...	36 000 000
51. Valtion osuus maatalousyrittäjien eläkelaista johtuvista menoista (arviomääräraha)	411 000 000
52. Valtion osuus yrittäjien eläkelaista johtuvista menoista (arviomääräraha)	70 000 000
60. Valtion osuus kansaneläkelaista johtuvista menoista (arviomääräraha)	1 097 000 000

20. Tapaturmavakuutus	13 500 000
53. Valtion osuus maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuksen kustannuksista (arviomääräraha)	13 500 000
21. Rintamaveteraaneläkkeet	98 000 000
52. Rintamalisät ja asumistuki (arviomääräraha)	98 000 000
22. Sotilasvammakorvaukset ja eräät kuntoutustoiminnan menot	252 928 000
50. Sotilasvammakorvaukset (arviomääräraha)	250 000 000
56. Valtionapu sotainvalidien puolisoitten kuntoutustoimintaan (siirtomääräraha 2 v)	2 760 000
57. Rintama-avustus eräille ulkomaalaisille vapaaehtoisille rintamasotilaille (siirtomääräraha 2 v)	160 000
59. Valtionapu rintamaveteraanien kuntoutustoimintaan (siirtomääräraha 2 v)	8 000
23. Muu sodista kärsineiden turva	2 750 000
30. Valtion korvaus sodista kärsineiden huoltoon (arviomääräraha) ...	2 750 000
28. Muu toimeentuloturva	33 950 000
50. Sotilasavustus (arviomääräraha)	14 270 000
51. Maahanmuuttajan erityistuki (arviomääräraha)	19 680 000
32. Kuntien järjestämä sosiaali- ja terveydenhuolto	3 564 784 000
30. Valtionosuus kunnille sosiaali- ja terveydenhuollon käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	3 319 040 000
31. Valtionosuus kunnille sosiaali- ja terveystalvelujen perustamiskustannuksiin (arviomääräraha)	4 900 000
32. Valtion korvaus terveydenhuollon yksiköille erikoissairaanhoidon mukaiseen tutkimustoimintaan (kiinteä määräraha)	48 747 000
33. Valtion korvaus terveydenhuollon yksiköille lääkäri- ja hammaslääkärikoulutuksesta aiheutuviin kustannuksiin (arviomääräraha) .	82 170 000
34. Valtion korvaus kunnille mielentilatutkimuspotilaista sekä potilassiirroista aiheutuviin kustannuksiin (arviomääräraha)	2 370 000
35. Valtion korvaus lastensuojelun suurten kustannusten tasausjärjestelmän menoihin (kiinteä määräraha)	47 227 000
36. Valtionavustus kunnille sosiaali- ja terveydenhuollon hankkeisiin (siirtomääräraha 3 v)	50 330 000
37. Valtionavustus sairaanhoitopiirien kuntayhtymille lasten ja nuorten psykiatrisesta hoidosta ja kuntoutuksesta aiheutuviin kustannuksiin (kiinteä määräraha)	7 000 000
39. Valtionavustus sosiaalialan osaamiskeskusten toimintaan (kiinteä määräraha)	3 000 000

33. Eräät sosiaali- ja terveydenhuollon menot	6 700 000
31. Valtionavustus saamenkielisten sosiaali- ja terveystalvelujen turvaamiseksi (kiinteä määräraha)	600 000
63. Oikeuslääketieteellisen kuolemansyyn selvittämisen menot (arviomääräraha)	6 100 000
53. Terveiden edistäminen ja terveysvalvonta	9 760 000
23. Terveystalvonta (siirtomääräraha 2 v)	850 000
24. Tartuntatautien valvonta (arviomääräraha)	1 360 000
50. Terveiden edistäminen (siirtomääräraha 2 v)	7 550 000
57. Lomatoiminta	201 500 000
40. Valtion korvaus maataloustyrittäjien lomituspalvelujen kustannuksiin (arviomääräraha)	187 000 000
50. Valtion korvaus Maataloustyrittäjien eläkelaitokselle ja kunnille maataloustyrittäjien lomituspalvelujen hallintomenoihin (arviomääräraha)	14 500 000
92. Raha-automaattiyhdistyksen tuoton käyttö	405 945 000
50. Avustukset yhteisöille ja säätiöille terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseen (arviomääräraha)	308 000 000
55. Valtion korvaus sotainvalidien laitosten käyttökustannuksiin (siirtomääräraha 2 v)	59 707 000
58. Eräät kuntoutustoiminnan menot (siirtomääräraha 2 v)	2 450 000
59. Rintamaveteraanien kuntoutustoiminnan menot (siirtomääräraha 2 v)	35 788 000

Pääluokka 34

34. TYÖMINISTERIÖN HALLINNONALA	2 305 474 000
01. Työhallinto	63 019 000
19. Työministeriön hallinnonalan arvonnisäveromenot (arviomääräraha)	24 520 000
21. Työministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	22 231 000
22. Työvoimaopiston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	758 000
23. Työelämäohjelmat ja työpoliittinen tutkimus (siirtomääräraha 3 v)	5 000 000
63. Valtionavustus työelämäohjelmahankkeisiin (siirtomääräraha 3 v)	8 980 000
67. Kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksut ja maksusuudet (arviomääräraha)	1 530 000
05. Euroopan rakennerahastojen ohjelmien toteutus	220 516 000
61. Euroopan sosiaalirahaston osallistuminen EU:n rakennerahasto-ohjelmiin (arviomääräraha)	132 827 000

62. EU:n rakennerahastojen valtion rahoitusosuus työministeriön osalta (arviomääräraha)	87 689 000
06. Työvoimapolitiikan toimeenpano	1 908 240 000
21. Työvoima-asiain paikallishallinnon toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	137 595 000
29. Työllistämis-, koulutus- ja erityistoimet (arviomääräraha)	518 878 000
31. Valtion korvaus kunnille kuntouttavan työtoiminnan järjestämisestä (arviomääräraha)	6 500 000
50. Työvoimapolitiittiseen aikuiskoulutukseen osallistuvien opinto-sosiaaliset edut (arviomääräraha)	134 380 000
52. Työmarkkinatuki (arviomääräraha)	1 071 340 000
64. Työllisyysperusteiset siirtomenot investointeihin (arviomääräraha)	39 547 000
07. Pakolais- ja siirtolaisuusasiat	83 081 000
21. Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanottotoiminta valtion osalta (arviomääräraha)	7 326 000
29. Paluumuuttajien muuttovalmennus (arviomääräraha)	900 000
30. Valtion korvaus kunnille eräiden Suomeen muuttavien henkilöiden toimeentulotuen sekä heille annetun sosiaali- ja terveydenhuollon erityiskustannuksiin (arviomääräraha)	10 300 000
31. Syrjinnän vastainen toiminta (siirtomääräraha 3 v)	100 000
63. Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanotto (arviomääräraha)	64 455 000
99. Työministeriön hallinnonalan muut menot	30 618 000
23. Siviilipalvelus (arviomääräraha)	3 818 000
50. Palkkaturva (arviomääräraha)	26 000 000
51. Eräät merimiespalvelut (arviomääräraha)	800 000

Pääluokka 35

35. YMPÄRISTÖMINISTERIÖN HALLINNONALA	675 949 000
01. Ympäristöministeriö	23 138 000
21. Ympäristöministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	23 138 000
10. Ympäristön suojelu	38 065 000
27. Ympäristövahinkojen torjunta (arviomääräraha)	2 467 000
60. Siirto öljysuojarahastoon (siirtomääräraha 3 v)	2 000 000
63. Ympäristönsuojelun edistäminen (siirtomääräraha 3 v)	1 673 000
64. Ympäristönsuojeluinvestointien korkotuki (arviomääräraha)	120 000
65. Öljyjättemaksulla rahoitettava öljyjätehuolto (siirtomääräraha 3 v)	1 364 000
66. Romuajoneuvojen jätehuoltoavustus (siirtomääräraha 3 v)	10 000 000
67. Ympäristöyhteistyön edistäminen Suomen lähialueen maissa (siirtomääräraha 3 v)	2 441 000

70. Ympäristövahinkojen torjunta-alusten peruskorjaus (siirtomääräraha 3 v)	8 000 000
77. Ympäristötyöt (siirtomääräraha 3 v)	10 000 000
20. Yhdyskunnat, alueidenkäyttö ja luonnonsuojelu	52 780 000
22. Luonnonsuojelualueiden hoito ja kunnossapito (siirtomääräraha 3 v)	20 000 000
37. Avustukset kuntien kaavoitukseen ja maankäytön ohjaukseen (siirtomääräraha 3 v)	925 000
44. Koskiensuojelulain mukaiset korvaukset (arviomääräraha)	200 000
63. Eräät luonnonsuojeluun liittyvät korvaukset (siirtomääräraha 3 v)	16 350 000
64. Avustukset rakennusperinnön hoitoon (siirtomääräraha 3 v)	850 000
74. Luonnonsuojelualueiden talonrakennustyöt (siirtomääräraha 3 v) ..	505 000
76. Luonnonsuojelualueiden hankkiminen (siirtomääräraha 3 v)	13 950 000
30. Asumisen edistäminen	428 000 000
54. Asumistuki (arviomääräraha)	428 000 000
60. Siirto valtion asuntorahastoon	—
40. Alueelliset ympäristökeskukset	63 051 000
21. Alueellisten ympäristökeskusten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	63 051 000
50. Ympäristölupavirastot	4 524 000
21. Ympäristölupavirastojen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	4 524 000
60. Suomen ympäristökeskus	23 980 000
21. Suomen ympäristökeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	23 980 000
70. Valtion asuntorahasto	4 544 000
21. Asuntorahaston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	4 544 000
99. Ympäristöministeriön hallinnonalan muut menot	37 867 000
19. Ympäristöministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	10 000 000
22. Kehittäminen ja suunnittelu (siirtomääräraha 2 v)	11 900 000
26. Eräät korvaukset (siirtomääräraha 2 v)	270 000
62. EU:n rakennerahastojen valtion rahoitusosuus ympäristöministeriön osalta (arviomääräraha)	10 060 000
63. EU:n ympäristörahaston osallistuminen ympäristö- ja luonnonsuojeluhankkeisiin (siirtomääräraha 3 v)	2 600 000
65. Eräät avustukset (siirtomääräraha 3 v)	1 587 000
66. Kansainvälisen yhteistyön jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (arviomääräraha)	1 450 000

Päälukka 36

36. VALTIONVELAN KOROT	2 782 000 000
01. Euromääräisen velan korko	2 701 000 000
90. Euromääräisen velan korko (arviomääräraha)	2 701 000 000
03. Valuuttamääräisen velan korko	63 000 000
90. Valuuttamääräisen velan korko (arviomääräraha)	63 000 000
09. Muut menot valtionvelasta	18 000 000
21. Palkkiot ja muut menot valtionvelasta (arviomääräraha)	18 000 000

Määrärahojen kokonaismäärä:**37 064 553 000**

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

YLEISET MÄÄRÄYKSET

Brutto- ja nettobudjetointi

Valtion talousarviossa noudatetaan pääsääntönä bruttobudjetointia. Nettobudjetointi on talousarviosta annetussa laissa tarkoin rajoitettu poikkeus pääsäännöstä.

Talousarviossa voidaan nettobudjetoida

1) uudet valtionlainat, valtionlainoista saatavat emissiovoitot ja pääomavoitot ja valtionlainojen pääomaa suojaavista johdannaisista kertyvät tulot sekä valtionvelan kuoletukset, valtionlainoihin liittyvät pääomatappiot ja emissiotappiot ja valtionlainojen pääomaa suojaavista johdannaisista aiheutuvat menot;

2) valtionlainoista saatavat korkotulot ja valtionlainojen koronmaksua suojaavista johdannaisista kertyvät tulot sekä valtionlainoista aiheutuvat korkomenot ja valtionlainojen koronmaksua suojaavista johdannaisista aiheutuvat menot;

3) viraston tai laitoksen toiminnasta kertyvät tulot ja siitä aiheutuvat menot;

4) osakkeiden myynnistä kertyvät tulot sekä myyntiin liittyvät myyntipalkkiot ja valtion ostajan puolesta vastattavaksi ottamat maksuvelvoitteet;

5) eläkelaitokselle lain nojalla maksettava maksuvalmiussuoritus ja suorituksen palautus valtiolle;

6) lakiin perustuva valtionapu kunnalle ja kunnan maksettavaksi valtiolle valtionapujärjestelmän määräytymisperusteiden mukaan tuleva määrä.

Toimintamenomomentin vakiosisällön kuvauksessa mainitut virastolle työnantajana kuuluvat tulot, vakuutus- ja vahingonkorvaukset, työpaikkaruokalojen käytöstä saadut korvaukset sekä viraston toimitilojen satunnaisesta luovuttamisesta ulkopuolisille yksittäisiä tilaisuuksia varten saadut tulot voidaan viraston tai lai-

toksen toiminnasta kertyvinä tuloina nettobudjetoida vähentämällä ne asianomaiselta toimintamenomomentilta, vaikka sille ei olisi momentin perusteluissa merkitty myönnetyn nettomäärärahaa. Toimintamenomäärärahan kanssa saa lisäksi nettouttaa myyntituotot sellaisesta irtaimesta käyttöomaisuudesta, jonka hankinta rahoitetaan toimintamenomäärärahasta. Kiinteän omaisuuden, finanssisijoitusten (esim. osakkeet ym. arvopaperit) ja erillismomenteilta rahoitettavan irtaimen käyttöomaisuuden myyntituottoja ei saa kuitenkaan nettouttaa toimintamenomäärärahan kanssa.

Jos viraston tai laitoksen toimintamenomomentille on momentin perusteluissa merkitty myönnetyn nettomäärärahaa, tai jos viraston tai laitoksen toiminnasta kertyvien tulojen ja siitä aiheutuvien menojen erotus on otettu nettomääräisenä tuloarviona tulomomentille, kuuluvat nettobudjetoinnin piiriin kaikki viraston tai laitoksen toiminnasta kertyvät tulot ja siitä aiheutuvat, toimintamenomomentin vakiosisällön kuvauksen ja momentin perusteluiden päätösoosan mukaiset menot. Nettobudjetoitavia tuloja ja menoja ovat tällöin muun muassa:

1) maksullista toimintaa harjoittavan viraston toiminnasta tai toiminnan osasta kertyvät tulot ja siitä aiheutuvat menot;

2) viraston tai laitoksen vastuulla toteutettavasta tutkimus- tms. yhteishankkeesta tai yhteisestä toiminnasta tuloina saatavat muiden osapuolten maksusuudet ja hankkeesta tai toiminnasta aiheutuvat menot;

3) viraston tai laitoksen toimintaan liittyvät EU:lta saatavat tulot ja näihin tuloihin liittyvät menot;

4) viraston tai laitoksen lahjoituksena ja testamentilla saamat varat sekä sponsoreilta saata-

vat tulot silloin, kun virastolla tai laitoksella on oikeus ottaa ne vastaan eikä kysymys ole viraston tai laitoksen tavanomaiseen toimintaan ja talouteen nähden epätavallisen suurista määristä; ja

5) liiketoimintaa harjoittavan viraston tai laitoksen toiminnasta kertyvät tulot ja siitä aiheutuvat menot.

Jos viraston tai laitoksen toiminnasta kertyvistä tuloista vain osa on budjetoitu toimintamomentille, jolle on momentin perusteluiden päätösosassa merkitty myönnetyn nettomäärää, on asianomaisen momentin perusteluiden päätösosassa lisäksi yksilöity, mitkä tulot on momentille nettoutettu tai mitä tuloja ei ole momentille nettoutettu. Vastaavasti, jos nettobudjetoitaessa arvioitujen tulojen suuremman määrän johdosta nettotuloarviona talousarvioon otettava tulomomentti sisältää vain osan viraston tai laitoksen toiminnasta aiheutuvista menoista, on asianomaisen tulomomentin perusteluiden päätösosassa yksilöity, mitkä menot on momentille nettoutettu taikka mitä menoja ei sille ole nettoutettu.

Nettobudjetoitavia tuloja eivät ole verot, veronluonteiset maksut tai sakkomaksut. Nettobudjetoinnin kohteena eivät myöskään voi olla siirtomenot tai niiden palautukset lukuun ottamatta lain nojalla maksettavaa maksuvalmius-suoritusta eläkelaitokselle ja suorituksen palautusta sekä lakiin perustuvaa valtionapua kunnalle ja kunnan maksettavaksi valtiolle valtionapujärjestelmän määräytymisperusteiden mukaan tulevaa määrää, eivätkä sijoitusmenot tai omaisuuden myyntitulot lukuun ottamatta osakkeiden myyntiä taikka viraston tai laitoksen toimintaan tarkoitettun irtaimen omaisuuden hankintaa tai irtaimen omaisuuden myyntiä.

Nettobudjetoidun toimintamomentin menojen vakiosisältöön kuuluvat jäljempänä ilmenevät toimintamomenttien vakiosisällön mukaiset menot.

Nettoutetusta toiminnasta kertyviä tuloja saa käyttää tästä toiminnasta aiheutuviin menoihin ilman, että siitä on mainintaa luku- tai momenttiperusteluissa.

Menomomentteja koskevat yleiset määräykset

Menot on jaettu talousarviossa momenteiksi tehtävän tai menojen laadun mukaan.

Tehtävän mukaan budjetoituja määrärahoja ovat jäljempänä käsiteltävät virastojen toimintamonomäärärahat sekä eräät kulutusmenoihin luettavat projektiluonteiset määrärahat. Tehtävän mukaan budjetoitua määrärahaa saa käyttää kaikkiin kyseisestä tehtävästä säännönmukaisesti aiheutuviin menoihin, ellei talousarviosta muuta johdu.

Pääjaotteluna on seuraava menojen laadun mukainen pääryhmitys (suluissa vastaavat momenttien numerotunnukset):

1) kulutusmenot (01—29): menot, joiden välittömänä vastikkeena valtio saa varainhoitovuonna käytettäviä tuotannontekijöitä, kuten työpanosta, tavaroita ja palveluksia,

2) siirtomenot (30—69): menot, joista valtio ei saa välitöntä vastiketta,

3) sijoitusmenot (70—89): menot, joiden välittömänä vastikkeena valtio saa pitkävaikutteisia tuotannontekijöitä tai rahoitusvaateita, joista valtio saa tuloa tai muuta hyötyä useana varainhoitovuonna, ja

4) muut menot (90—99): edellä mainittuihin pääryhmiin kuulumattomat menot, kuten valtionvelan hoitomenot.

Momentin määrärahaa saa käyttää ainoastaan momentin numerotunnuksen osoittaman menoryhmän menoihin. Siten kulutusmenoihin tarkoitettua määrärahaa ei saa käyttää siirtomenoihin eikä siirtomenoihin tarkoitettua määrärahaa kulutusmenoihin, ellei momentin perusteluissa ole määrätty toisin.

Momentilla yksilöityyn käyttötarkoitukseen ei saa käyttää muuta käyttötarkoitukseltaan yleisempää määrärahaa (esim. toimintamomentin määrärahaa), vaikka kyseisen yleisemmän määrärahan perusteluissa mainittua

yksilöityä käyttötarkoitusta ei olisi suljettu pois. Tästä pääsäännöstä voidaan poiketa, jos momentin perusteluissa on asiaa koskeva maininta.

Määrärahat henkilöstön palkkaamiseen on budjetoitu pääsääntöisesti palkkausmomenteille (01—03) ja toimintamenomenteille (21—27). Muun momentin määrärahaa saadaan käyttää henkilöstön palkkaamiseen virastoihin ja laitoksiin vain, jos palkkauksesta ja momentin määrärahalla palkattavien henkilöiden enimmäismäärästä ilmaistuna henkilötyövuosina on maininta momentin perustelujen päätösosassa. Virkaan nimitettyjen virkamiesten palkkauksiin ei saa käyttää muita kuin palkkaus- tai toimintamenomomentteja. Milloin määrärahaa saa käyttää palkkoihin tai palkkioihin, sitä käytetään myös näihin liittyviin sosiaaliturva- ja eläkemaksuihin ja muihin henkilösivumenoihin.

Menojen ja tulojen kohdentaminen varainhoitovuoteen kuuluviksi

Määrärahaa saa käyttää vain momentille sovellettavan kohdentamisperusteen mukaan varainhoitovuoteen kohdentuviin menoihin.

Jos asianomaisen momentin perusteluiden päätösosassa ei ole toisin mainittu, on määrärahat ja tuloarviot kohdennettu talousarviossa varainhoitovuoteen kuuluviksi valtion talousarviosta annetun asetuksen 5 a ja 5 b §:ssä säädettyillä perusteilla.

Vakiosisältöiset menomomentit

Toimintamenomenteille ja momenteille 70, 74—75, 76 ja 77—79 on määritelty sellaisia vakiosisältöisiä käyttötarkoituksia, joihin ao. momenteille budjetoituja määrärahoja saa käyttää ilman, että siitä on maininta ao. momentin perusteluissa. Toimintamenomomentin vakiosisältöä sovelletaan myös silloin, kun toimintamenot on nettobudjetoinnin johdosta budjetoitu tulopuolelle osaksi nettotuloarviota.

Määrärahoja käytettäessä momenttien perustelut ovat vakiosisältömäärittelyyn nähden ensisijaisessa asemassa. Siten momentin perusteluissa

sa voidaan poiketa vakiosisällöstä joko sulkeamalla osa vakiokäyttötarkoituksista pois tai täydentämällä niitä muilla käyttötarkoituksilla. Jälkimmäisessä tilanteessa käyttötarkoitusten täydentäminen ilmaistaan em. momenteilla "myös"-sanalla esim. seuraavasti: "Momentin määrärahaa saa käyttää myös kunniakonsulien menoihin."

Toimintamenomäärärahat

Viraston toiminnasta aiheutuvat menot budjetoidaan yhtenä määrarahana menomenteille 21—27. Toimintamenomäärärahaa saa käyttää viraston tai laitoksen laissa tai asetuksessa säädettyjen tehtävien hoidosta aiheutuviin palkkaus- ja muihin kulutusmenoihin, koneiden ja kaluston sekä muun aineellisen tai aineettoman käyttöomaisuuden hankintamenoihin sekä muihin viraston toiminnasta välittömästi aiheutuneisiin menoihin, kuten leasingkorkoihin ym. korkomenoihin ja vahingonkorvauksiin.

Virastot ja laitokset voivat ilman niille talousarvion yhteydessä erikseen myönnettyä valtuutusta tehdä lakisääteisten velvoitteidensa täyttämiseksi välttämättä tarvittavia, ehdoiltaan ja laajuudeltaan viraston tai laitoksen talouteen ja toimintaan nähden tavanomaisia sopimuksia ja sitoumuksia, joista voi aiheutua menoja myös tulevana varainhoitovuosina. Tällaiset sopimukset ja sitoumukset voivat koskea kulutusmenon luonteisia eriä, esimerkiksi vuokria ja tarvehankintoja.

Toimintamenomäärärahaa saa käyttää myös vähäisten, viraston tai laitoksen tavanomaiseen jatkuvaan toimintaan liittyvien ennakkomaksujen maksamiseen.

Erillisinä menojen laadun mukaisina määrärahoina on budjetoitu siirtomenot, talonrakennus- ja maa- ja vesirakennusinvestointimenot ja osakkeiden ja osuuksien hankinta- ja lainanto- ym. finanssisijoitusmenot sekä eräät poikkeuksellisen suuret kalustoinvestoinnit. Näihin ei siten saa käyttää toimintamenomäärärahaa, ellei määrärahan perusteluissa ole toisin määrätty.

Ellei tarkoitukseen ole osoitettu muuta määrärahaa, toimintamäärärahaa saa käyttää viraston toimialaan kuuluvien, EU:n hyväksymien tutkimus- ja kehittämishankkeiden rahoittamiseen sekä ao. hankkeiden tarjouksiin osallistumisen edellyttämään rahoitukseen. Siltä osin kuin EU:n tuki kohdistuu arvonnalisäveromenoon ja on nettobudjetoitu toimintamomentille, maksetaan arvonnalisäveromenot toimintamäärärahasta asianomaisen viraston ja laitoksen käytössä olevan arvonnalisäveromomentin sijasta.

Toimintamomentille nettobudjetoidaan virastolle työnantajana kuuluvat sairausvakuutuksen mukaiset sairaus- ja äitiyspäivärahojen palautukset silloin, kun virasto maksaa työntekijän palkan sairaus- ja äitiysloman ajalta sekä saadut korvaukset työterveydenhuollon kustannuksiin. Lisäksi toimintamomentille nettobudjetoidaan viraston saamat kohdassa "Brutto- ja nettobudjetointi" tarkoitetut irtaimen omaisuuden myyntitulot, työpaikkaruokalojen käytöstä saadut korvaukset ja viraston saamat vakuutus- ja vahingonkorvaukset.

Lisäksi toimintamomentin määrärahaa saa käyttää maksullisen toiminnan menoihin, mikäli viraston tai laitoksen maksullista toimintaa ei ole budjetoitu omaksi momentikseen.

Menojen laadun mukaiset momentit

Kulutusmenot (01—29)

Kulutusmenoja ovat menot, joiden välittömänä vastikkeena valtio saa varainhoitovuonna käytettäviä tuotannontekijöitä. Kulutusmenoihin luetaan valtion palveluksessa olevan henkilöstön palkkaukset, muut palkkiot, sosiaaliturvamaksut, eläkemaksut, tavaroiden ja palvelusten ostomenot, puolustusmateriaalin sekä sellaisten koneiden, laitteiden ja kaluston, jotka ovat arvoltaan vähäisiä tai joiden taloudellinen pitoaika on lyhyt, hankintamenot sekä muut sellaiset valtion toiminnasta johtuvat tai toimintaan

liittyvät menot, mikäli niitä ei ole luettava siirto- tai sijoitusmenoihin.

Kulutusmenoihin luetaan myös EU-ohjelmien vaatima tekninen apu.

Valtion henkilöstön palkkauksiin saadaan käyttää kulutusmenomomentteja seuraavasti:

a) toimintameno- ja erityisiä palkkausmomentteja (numerotunnus 01—03) ja

b) muita kulutusmenomomentteja työsopimussuhteisen henkilöstön ja valtion virkamieslain (750/1994) 9 §:n 1 momentissa tarkoitettujen määräaikaiseen virkasuhteeseen nimitettyjen virkamiesten palkkauksia, jos momentin vakiokäyttötarkoituksessa tai päätösosassa on niin määrätty sekä

c) valtion virkamieslain mukaan valtioneuvoston käytettäväksi asetetun virkamiehen palkkaukseen kyseessä olevan hallinnonalan ministeriön toimintamomenttia.

Virkaan nimitettyjen virkamiesten palkkauksia ei saa maksaa muilta kuin toimintameno- ja palkkausmomenteilta.

04—07. Eläkkeet

Momenteille on merkitty lakiin, asetukseen tai valtiota sitovaan sopimukseen perustuvat tai perusteluissa erikseen määritellyt vakinaiset eläkkeet, perhe-eläkkeet, ylimääräiset eläkkeet sekä eräät lähinnä eläkkeen luonteiset avustukset.

16—18. Puolustusmateriaalin hankkiminen

Momenteille on merkitty puolustusmateriaalin hankkimisesta aiheutuvat menot. Lisäksi momentille voidaan vähennyksenä merkitä viraston saamat puolustusmateriaalihankintoihin liittyvät vakuutus- ja vahingonkorvaukset, vaikka tästä ei olisi mainintaa momentin perusteluissa.

19. Arvonnalisäveromenot

Momentille on merkitty virastojen ja laitosten kulutus- ja sijoitusmenoihin sisältyvät arvonnalisäveromenot.

Siirtomenot (30—69)

Siirtomenoihin luetaan kunnille, muille julkisille yhteisöille, elinkeinoelämälle, kotitalouksille ja yleishyödyllisille yhteisöille maksettavat valtionavut ja valtion välityksellä tapahtuvat varainsiirrot sekä vastikkeetta tapahtuvat varainsiirrot talousarvion ulkopuolella oleviin valtion rahastoihin, kansaneläkelaitokselle ja ulkomaille. Valtio ei saa siirtomenoista välitöntä tai suoranaista aineellista vastiketta, kuten rahaa, tavaraa tai palvelusta siirron saajalta. Välillisesti siirtomenot edistävät valtion tehtävien toteuttamista.

Siirtomenot on yleensä luokiteltu saajan mukaan. Valtionavut rakennustoimintaan sekä koneiden ja kaluston hankintaan on pyritty merkitsemään eri momenteille kuin kulutukseen tai muihin käyttötarkoituksiin menevät valtionavut. Mikäli määräraha koskee useaa siirronsaajaryhmää, on esitetty jaottelu saajaryhmittäin tarvittaessa edelleen jaoteltuna käyttötalouteen ja pääomatalouteen tarkoitettuihin siirtoihin.

Momenteille 30—69 on budjetoitu korvaukset liiketoimintaa harjoittaville yksiköille niiden yleisen edun vuoksi suorittamista tehtävis-
tä, milloin etu koituu muille kuin valtiolle.

Lakisääteisesti määräytyvät ja harkinnanvaraiset siirtomenot on pyritty merkitsemään eri momenteille.

30—39. Valtionavut kunnille ja kuntayhtymille ym.

Momenteille on merkitty kunnille ja kuntayhtymille sekä Ahvenanmaan maakunnalle suoritettavat valtionavut.

40—49. Valtionavut elinkeinoelämälle

Momenteille on merkitty elinkeinoelämän edistämiseksi tarkoitetut valtionavut yrityksille ja yksityisille elinkeinonharjoittajille sekä yrittäjien ja elinkeinonharjoittajien yms. etuja edistävälle keskusjärjestöille, yhdistyksille ym.

50—59. Valtionavut kotitalouksille ja yleishyödyllisille yhteisöille

Momenteille on merkitty siirrot kotitalouksille (yksityisille kuluttajille) sekä valtionavut yleishyödyllisille järjestöille, laitoksille, yhdistyksille, seuroille jne. Tällaisia ovat esimerkiksi urheilujärjestöt, yksityiset oppilaitokset, yksityiset sairaalat ja sellaiset yksityiset tutkimuslaitokset, jotka eivät välittömästi palvele liike- tai elinkeinoelämää.

60. Siirrot talousarvion ulkopuolisiin valtion rahastoihin ja kansaneläkelaitokselle

Momentille on merkitty siirrot talousarvion ulkopuolisiin valtion rahastoihin sekä siirrot kansaneläkelaitokselle.

61—62. EU:n rakennerahasto-osuudet ja vastaavat valtion rahoitusosuudet

Momenteille on budjetoitu varainsiirrot Euroopan unionin komission kanssa hyväksyttävien EU:n rakennerahastojen tavoite- ja yhteisöaloiteohjelmien mukaisten valtion omien ja muiden hankkeiden EU:n rahoituksen suorittamiseen. EU:n osallistuminen ohjelmiin on merkitty momentille 61 ja vastaava valtion rahoitus momentille 62. Kalatalouden ohjaamisen rahoitusvälineen rahoitusosuus on poikkeuksellisesti budjetoitu momentille 62 (30.41.62).

63—65. Muut siirrot kotimaahan

Momenteille on merkitty sellaiset erittelemättömät siirrot, joiden jakamista kuntien, elinkeinoelämän ja kotitaloussektorin kesken ei ole voitu edeltäkäs in suorittaa.

66—69. Siirrot ulkomaille

Momenteille on merkitty sellaiset ulkomaille siirrettävät varat, joista ei saada välitöntä vastiketta tai joiden vastike on vähäinen suhteessa menon suuruuteen. Tällaisia ovat esim. kehitysyhteistyötoiminnan puitteissa myönnettävät avustukset sekä kansainvälisten yhteisöjen jäsenmaksut sekä muut sellaiset avustuluonteiset

set jäsenmaksut, jotka ao. yhteisöt käyttävät toimintansa rahoitukseen tai välittävät edelleen avustuksina kolmansille tahoille.

Sijoitusmenot (70—89)

Sijoitusmenoihin luetaan muut kuin puolustusmateriaalin ja sellaisten koneiden, laitteiden ja kaluston, jotka ovat arvoltaan vähäisiä tai joiden taloudellinen pitoaika on lyhyt, hankintamenot, talonrakennusten sekä maa- ja vesirakenteiden rakentamismenot, arvopapereiden, maa-alueiden ja rakennusten hankintamenot sekä lainanto.

Reaalisijoitukset (70—79)

Reaalisijoituksiin luetaan sellaiset valtion käyttöomaisuuden hankinnat, jotka täyttävät jäljempänä eri vakiomomenttiryhmien kohdalla esitetty tunnusmerkit. Koneiden, laitteiden ja kaluston hankintamenot on merkitty momenteille 70—73. Talonrakennukset on merkitty momenteille 74—75 ja muut rakennustyöt momenteille 77—79. Maa-alueiden, rakennusten ja kiinteistöjen ostomenot on merkitty momentille 76.

70—73. Kaluston hankinta

Mikäli viraston tai laitoksen toimintamenot on budjetoitu toimintamenomomentille (21—27), on tälle yleensä sisällytetty myös määrärahat kaluston ja aineettoman käyttöomaisuuden hankintaan.

Poikkeustapauksissa (hankinnan suuruus, kertaluonteisuus, valtuuden käyttö, poikkeuksellinen hankintamenettely) voidaan momentilla erikseen määriteltävän kaluston hankintamenot budjetoida momentille 70 (Kaluston hankinta), jonka määrärahaa saa käyttää mainitunlaisten, viraston tai laitoksen (tai nimetyn hallinnon alan) toiminnan edellyttämien koneiden, laitteiden ja kaluston hankintamenoihin.

74—75. Talonrakennukset

Momenteille on merkitty ja niiden määrärahoja saa käyttää niiden perusteluiden mukaisista valtion uudisrakennustöistä ja rakennusten perusparannustöistä aiheutuvien tarpeellisten muun kuin vakinaisesti virkaan nimitetyn henkilöstön palkkausmenoihin ja muihin rakentamismenoihin. Perusparannuksiksi katsotaan sellaiset muutost- tai korjaustyöt, joiden johdosta rakennuksen arvo lisääntyy oleellisesti. Määrärahoja saa käyttää myös rakennusten turva- ja muista teknisistä järjestelmistä aiheutuviin menoihin. Momenttien määrärahoja saa käyttää myös uudisrakennustöiden ja perusparannustöiden suunnittelusta ja sen edellyttämien konsulttipalvelusten ostoista aiheutuviin menoihin, lukuun ottamatta sitä hankkeittain erittelemätöntä suunnittelutyötä, jota vastaavat palkkausmenot on merkitty toimintamenomomentille.

Momenteilla yksilöityjen hankkeiden kustannusarviot vastaavat rakennuskustannusindeksin pistelukua, joka ilmoitetaan kehyspäättöksen yhteydessä. Jos hankkeesta on tehty urakkasopimus, kustannusarvio perustuu sopimukseen. Kustannusarviot eivät sisällä arvonlisäveroa.

76. Maa-alueet, rakennukset ja kiinteistöt

Momentille on merkitty maa-alueiden, rakennusten ja kiinteistöjen ostomenot.

77—79. Maa- ja vesirakennukset

Momenteille on merkitty ja niiden määrärahoja saa käyttää niiden perusteluiden mukaisten muista valtion rakennustöistä kuin talonrakennuksista aiheutuvien muun kuin vakinaisesti virkaan nimitetyn henkilöstön palkkausmenoihin ja muihin menoihin. Tällaisia töitä voivat olla esim. yleisten teiden, rautateiden, satamien, kanavien ja siltojen rakentamis- ja peruskorjaustyöt, maankuivatustyöt, vesi- ja viemärijohtotyöt, koskien ja vesiväylien perkaamis-, uittoväylien rakentamis- sekä pengerryks- ja patoamistyöt. Momenttien määrärahoja saa käyttää myös mainitunlaisten rakennustöiden suunnittelusta ja sen edellyttämien konsulttipalvelusten

ostoista aiheutuviin menoihin, lukuun ottamatta sitä hankkeittain erittelemätöntä suunnittelutyötä, jota vastaavat palkkausmenot on merkitty toimintamenomomentille.

Lainat ja muut finanssisijoitukset (80—89)

80—86. Valtion varoista myönnettävät lainat

Momenteille on merkitty valtion varoista myönnettävät lainat.

87—89. Muut finanssisijoitukset

Momenteille on merkitty osakkeiden ja arvopapereiden ostomenot, sijoitukset valtionenemistöisiin osakeyhtiöihin ym. finanssisijoitukset.

Muut menot (90—99)

Muihin menoihin luetaan valtionvelan korot sekä muut kulutus-, siirto- ja sijoitusmenoihin kuulumattomat menot.

90—92. Valtionvelan korot

Momenteille on merkitty euro- ja valuuttamääräisen velan korot.

93—94. Valtionvelan nettokuoletukset ja velanhallinta

Momenteille on merkitty euro- ja valuuttamääräisen velan nettokuoletukset, pääomatappiot ja emissiotappiot nettoutettuina.

95—99. Muut ja erittelemättömät menot

Momenteille on merkitty edellä luokittelemattomat menot, kuten alijäämän kattamiseen tarkoitettut menot.

TULOARVIOT**Osasto 11****VEROT JA VERONLUONTEISET TULOT****01. Tulon ja varallisuuden perusteella
kannettavat verot***01. Tulo- ja varallisuusvero*

Momentille arvioidaan kertyvän 12 210 000 000 euroa.

02. Korkotulojen lähdevero

Momentille arvioidaan kertyvän 225 000 000 euroa.

03. Perintö- ja lahjaverot

Momentille arvioidaan kertyvän 459 000 000 euroa.

**04. Liikevaihdon perusteella kannettavat
verot ja maksut***01. Arvonlisävero*

Momentille arvioidaan kertyvän 10 214 000 000 euroa.

02. Eräistä vakuutusmaksuista suoritettava vero

Momentille arvioidaan kertyvän 408 000 000 euroa.

03. Apteekkimaksut

Momentille arvioidaan kertyvän 113 000 000 euroa.

08. Valmisteverot*01. Tupakkaverot*

Momentille arvioidaan kertyvän 452 000 000 euroa.

04. Alkoholijuomaverot

Momentille arvioidaan kertyvän 1 050 000 000 euroa.

05. Virvoitusjuomaverot

Momentille arvioidaan kertyvän 32 000 000 euroa.

07. Energiaverot

Momentille arvioidaan kertyvän 2 990 000 000 euroa.

10. Muut verot*03. Autovero*

Momentille arvioidaan kertyvän 1 120 000 000 euroa.

05. Varainsiirtovero

Momentille arvioidaan kertyvän 367 000 000 euroa.

06. Arpajaisvero

Momentille arvioidaan kertyvän 118 000 000 euroa.

07. (11.10.04 ja 07) Ajoneuvoverot

Momentille arvioidaan kertyvän 513 000 000 euroa.

08. Jätevero

Momentille arvioidaan kertyvän 49 000 000 euroa.

19. Muut veronluonteiset tulot*02. Lästimaksut*

Momentille arvioidaan kertyvän 953 000 euroa.

03. Ratavero

Momentille arvioidaan kertyvän 16 000 000 euroa.

04. Viestintämarkkinamaksu ja teleurakointimaksu

Momentille arvioidaan kertyvän 2 500 000 euroa.

08. Öljyjättemaksu

Momentille arvioidaan kertyvän 3 364 000 euroa.

09. Muut verotulot

Momentille arvioidaan kertyvän 200 000 euroa.

Osasto 12
SEKALAISET TULOT

24. Ulkoasiainministeriön hallinnonala

99. *Ulkoasiainministeriön hallinnonalan tulot*
Momentille arvioidaan kertyvän 2 414 000 euroa.

25. Oikeusministeriön hallinnonala

01. *Tuomioistuintulot*
Momentille arvioidaan kertyvän 29 010 000 euroa.

47. *Ulosottomaksut*
Momentille arvioidaan kertyvän 48 000 000 euroa.

50. *Rangaistusten täytäntöönpanon tulot*
Momentille arvioidaan kertyvän 10 200 000 euroa.

99. *Oikeusministeriön hallinnonalan muut tulot*
Momentille arvioidaan kertyvän 250 000 euroa.

26. Sisäasiainministeriön hallinnonala

98. *Euroopan aluekehitysrahastosta saatavat tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 137 872 000 euroa.

99. *Sisäasiainministeriön hallinnonalan muut tulot*
Momentille arvioidaan kertyvän 800 000 euroa.

27. Puolustusministeriön hallinnonala

20. *Tulot irtaimen omaisuuden myynnistä ja rojaltimaksuista*
Momentille arvioidaan kertyvän nettotulona 17 000 euroa.

22. *Puolustushallinnon rakennuslaitoksen tulot*
Momentille arvioidaan kertyvän nettotulona 8 000 euroa.
Momentille kertyviä tuloja saa käyttää toimintamenomäärärahojen vakiosisällön mukaisiin tarkoituksiin.

99. *Puolustusministeriön hallinnonalan muut tulot*
Momentille arvioidaan kertyvän 1 093 000 euroa.

28. Valtiovarainministeriön hallinnonala

07. *Siirto valtion eläkerahastosta*
Momentille siirretään 976 040 000 euroa.

25. *Vakuutusmaksut vahingon- ym. korvauksista*
Momentille arvioidaan kertyvän 19 850 000 euroa.

28. *Kuntien osuudet verotuskustannuksista*
Momentille arvioidaan kertyvän 115 686 000 euroa.

29. *Kansaneläkelaitoksen osuus verotuskustannuksista*
Momentille arvioidaan kertyvän 31 551 000 euroa.

30. *Evangelisluterilaisten seurakuntien osuudet verotuskustannuksista*

Momentille arvioidaan kertyvän 17 653 000 euroa.

49. *Tullilaitoksen tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 9 322 000 euroa.

51. *Metallirahatulot*

Momentille arvioidaan kertyvän nettotuloa 24 700 000 euroa.

Momentille tuloutetaan metallirahojen liikkeeseenlaskusta ja niiden lyöntioikeuksien luovutuksesta syntyvät tulot ja palautuneiden rahojen metalliseosten myynnistä syntyvät tulot.

Momentille kertyviä tuloja saa käyttää metallirahojen valmistuksesta tehtyjen sopimusten mukaisten valmistus-, rahoitus- ja varastointikustannusten maksamiseen sekä metallirahojen takaisinlunastukseen sekä rahojen varastoinnista ja hävityksestä aiheutuviin menoihin.

Momentille merkitään myös juhla- sekä keräilyrahoista saatavien tulojen ja niistä aiheutuvien menojen erotus.

63. *Muiden eläkelaitosten puolesta maksettujen eläkemenojen hyvitykset*

Momentille arvioidaan kertyvän 6 000 000 euroa.

87. *Tulot rahoitusmarkkinoiden vakauttamisesta*
Momentille arvioidaan kertyvän 101 000 000 euroa.

90. *Euroopan unionin perinteisten omien varojen kantopalkkiot*

Momentille arvioidaan kertyvän 28 000 000 euroa.

91. *Euroopan unionilta saatavat tulot matkakustannusten korvaamiseen*

Momentille arvioidaan kertyvän 3 000 000 euroa.

99. *Valtiovarainministeriön hallinnonalan muut tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 74 000 000 euroa.

29. Opetusministeriön hallinnonala

43. *Ylioppilastutkintolautakunnan tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän nettotuloa 8 000 euroa.

70. *Opintotukitoiminnan tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 31 300 000 euroa.

88. *Valtion osuus veikkauksen ja raha-arpajais-ten voittovaroista*

Momentille arvioidaan kertyvän 376 750 000 euroa.

99. *Opetusministeriön hallinnonalan muut tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 7 000 000 euroa.

30. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala

01. *EU:n maatalouden ohjaus- ja tukirahaston tukiosastosta saatavat tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 855 102 000 euroa.

02. *EU:n maatalouden ohjaus- ja tukirahaston ohjausosastosta saatavat tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 31 000 000 euroa.

03. *EU:n kalatalouden ohjaamisen rahoitusvälineeltä saatavat tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 5 718 000 euroa.

04. EU:lta saatavat muut tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 1 220 000 euroa.

21. Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskuksen tulot

Momentille arvioidaan kertyvän nettotuloa 460 000 euroa.

Tulot kertyvät Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskuksen suoritteista perittävistä maksuista annetun asetuksen (1164/2001) perusteella.

Momentille kertyviä tuloja saa käyttää toimintamenojärärahöjen vakiosisällön käyttötarkoituksiin Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskuksen maksullisessa toiminnassa. Tuloista saa käyttää maksullisen toiminnan hintöjen alentamiseen hevossairaalan osalta enintään 5 000 euroa, valiotaimituotannon osalta enintään 10 000 euroa ja maatalouden sääpalvelun osalta enintään 81 000 euroa.

30. Valtion osuus totopöleistä saadusta tulosta

Momentille arvioidaan kertyvän 7 000 000 euroa.

32. Metsäntutkimuslaitoksen tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 2 200 000 euroa.

Tulot kertyvät tutkimusmetsien maksullisesta toiminnasta.

35. Hirvieläinten metsästysmaksut

Momentille arvioidaan kertyvän 4 388 000 euroa.

36. Viehekalastusmaksut

Momentille arvioidaan kertyvän 2 217 000 euroa.

37. Kalastuksenhoitomaksut

Momentille arvioidaan kertyvän 6 700 000 euroa.

39. Riistanhoitomaksut

Momentille arvioidaan kertyvän 6 960 000 euroa.

40. Vesioikeudelliset kalatalousmaksut

Momentille arvioidaan kertyvän 2 020 000 euroa.

41. Tenojoen kalastuslupamaksut

Momentille arvioidaan kertyvän 500 000 euroa.

71. Eläinlääkintä- ja elintarviketutkimuslaitoksen tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 3 325 000 euroa.

72. Lihantarkastustoiminnan tulot

Momentille arvioidaan kertyvän nettotuloa 317 000 euroa.

Tulot kertyvät lihintarkastuksesta ja eräiden liha-alanlaitosten valvonnasta perittävistä maksuista (830/2001) sekä eräiden kalastustuotteiden ja kalalaitosten valvonnasta perittävistä maksuista (831/2001) annettujen maa- ja metsätalousministeriön asetusten perusteella.

Momentille kertyviä tuloja saa käyttää Elin-
tarvikeviraston tehtävänä olevasta lihintarkastuksesta aiheutuviin toimintamomentin vakiosisällön mukaisiin tarkoituksiin.

73. Kasvintuotannon tarkastuskeskuksen tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 7 146 000 euroa.

74. Kasvinjalostusmaksut

Momentille arvioidaan kertyvän 757 000 euroa.

99. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan muut tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 870 000 euroa.

**31. Liikenne- ja viestintäministeriön
hallinnonala***24. Tiehallinnon tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 1 000 000 euroa.

30. Merenkululaitoksen tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 17 000 euroa.

40. Radanpidon tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 336 000 euroa.

99. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan muut tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 31 150 000 euroa.

**32. Kauppa- ja teollisuusministeriön
hallinnonala***10. Tulot työvoima- ja elinkeinokeskusten yritys-
osastojen maksullisesta palvelutoiminnasta*

Momentille arvioidaan kertyvän 2 120 000 euroa.

20. Turvatekniikan keskuksen tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 1 570 000 euroa.

99. Kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonalan muut tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 11 000 000 euroa.

**33. Sosiaali- ja terveysministeriön
hallinnonala***05. Vakuutusvalvontaviraston tulot*

Momentille ei arvioida kertyvän nettotuloa.

08. Kansanterveyslaitoksen tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 500 000 euroa.

09. Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskuksen tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 2 670 000 euroa.

92. Raha-automaattiyhdistyksen tuotto

Momentille arvioidaan kertyvän 405 945 000 euroa.

98. Valtionapujen palautukset

Momentille arvioidaan kertyvän 12 000 000 euroa.

99. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan muut tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 175 000 euroa.

34. Työministeriön hallinnonala*40. Euroopan sosiaalirahastosta saatavat tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 126 700 000 euroa.

70. Palkkaturvamaksujen palautukset

Momentille arvioidaan kertyvän 25 327 000 euroa.

99. Työministeriön hallinnonalan muut tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 1 800 000 euroa.

35. Ympäristöministeriön hallinnonala*40. Alueellisten ympäristökeskusten tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 330 000 euroa.

60. Korvaukset ympäristövahinkojen torjuntatoimista

Momentille arvioidaan kertyvän 8 000 000 euroa.

70. Asuntotoimen tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 30 000 euroa.

99. *Ympäristöministeriön hallinnonalan muut tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 3 500 000 euroa.

39. Muut sekalaiset tulot

01. *Sakkorahat*

Momentille arvioidaan kertyvän 63 000 000 euroa.

02. *Verotukseen liittyvät korkotulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 75 000 000 euroa.

Momentti on budjetoitu maksuperusteella.

04. *Menorästien ja siirrettyjen määrärahojen peruutukset*

Momentille arvioidaan kertyvän 95 000 000 euroa.

07. *Valtiolle valtion eläkerahaston ulkopuolella tuloutettavat korvaukset*

Momentille arvioidaan kertyvän 2 000 000 euroa.

10. *Muut sekalaiset tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 2 500 000 euroa.

50. *Nettotulot osakemyynnistä*

Momentille arvioidaan kertyvän nettotuloa 420 000 000 euroa.

Osasto 13
KORKOTULOT JA VOITON TULOUTUKSET

01. Korkotulot*04. Korot valtion lainoista liikelaitoksille*

Momentille arvioidaan kertyvän 89 450 000 euroa.

05. Korot muista lainoista

Momentille arvioidaan kertyvän 9 325 000 euroa.

07. Korot talletuksista

Momentille arvioidaan kertyvän 140 000 000 euroa.

03. Osinkotulot*01. Osinkotulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 600 000 000 euroa.

04. Osuus valtion rahalaitosten voitosta*01. Osuus Suomen Pankin voitosta*

Momentille arvioidaan kertyvän 100 000 000 euroa.

05. Valtion liikelaitosten voiton tuloutukset*01. Valtion liikelaitosten voiton tuloutukset*

Momentille arvioidaan kertyvän 83 078 000 euroa.

Osasto 15**LAINAT****01. Valtiolle takaisin maksettavat lainat**

Valtion lainasaatavaa hoitavalla viranomaisella on oikeus yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain (57/1993) 78 §:ssä tarkoitetun vapaaehtoisen velkajärjestelyn yhteydessä luopua osasta valtion myöntämän lainan pääomaa ja korkoa.

02. Takaisinmaksut valtion lainoista liikelaitoksille

Momentille arvioidaan kertyvän 77 900 000 euroa.

04. Muiden lainojen lyhennykset

Momentille arvioidaan kertyvän 67 200 000 euroa.

03. Valtion nettolainanotto ja velanhallinta**01. Nettolainanotto ja velanhallinta**

Momentille merkitään nettotuloa 1 273 489 000 euroa.

Momentille kertyy nettotuloja uusista valtionlainoista saatavista tuloista vähennettynä velan takaisinmaksuista aiheutuvilla menoilla. Nettotuloon sisällytetään lisäksi lainan ottamista tai takaisinmaksuhintaa suojaavista johdannais-sopimuksista aiheutuvat erät. Tuloista saa käyttää ennenaikaisista takaisinmaksuista aiheutuvien pääomatappioiden maksamiseen enintään 300 000 000 euroa.

MÄÄRÄRAHAT**Pääluokka 21****EDUSKUNTA****01. Kansanedustajat**

21. *Kansanedustajien toimintamenot* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 19 596 000 euroa.

02. Eduskunnan kanslia

19. *Arvonlisäveromenot* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 7 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää tavaroiden ja palvelujen ostoihin sisältyvien arvonlisäverojen maksamiseen.

21. *Eduskunnan kanslian toimintamenot* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 54 401 000 euroa.

Eduskunnan kansliaan voidaan perustaa valiokuntasihteeristöön valiokuntaneuvoksen virka (A28).

09. Valtiontilintarkastajat

21. *Valtiontilintarkastajien toimintamenot* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 1 793 000 euroa.

14. Eduskunnan oikeusasiamies

21. *Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslian toimintamenot* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 3 667 000 euroa.

Eduskunnan oikeusasiamiehen kansliaan voidaan perustaa esittelijäneuvoksen virka (A30).

40. Valtiontalouden tarkastusvirasto

19. *Arvonlisäveromenot* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 393 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää tavaroiden ja palvelujen ostoihin sisältyvien arvonlisäverojen maksamiseen.

21. *Valtiontalouden tarkastusviraston toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 10 020 000 euroa.

99. Eduskunnan muut menot

21. *Käyttövarat eduskuntaryhmille ryhmäkanslioita varten* (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 3 370 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää ryhmien toiminnalle välttämättömien sihteerien ja muun toimistohenkilökunnan palkkaamiseen sekä ryhmien toiminnasta aiheutuvien muiden menojen maksamiseen.

Päälukka 22
TASAVALLAN PRESIDENTTI

01. Tasavallan Presidentti

01. *Presidentin palkkio ja edustusrahat* (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 262 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää tasavallan presidentin palkkiosta annetun lain (1032/1999) mukaisien menojen maksamiseen.

21. *Presidentin käyttövarat* (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 43 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää tasavallan presidentin käyttömenojen maksamiseen.

02. Tasavallan Presidentin kanslia

19. *Arvonlisäveromenot* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 1 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää tavaroiden ja palvelujen ostoihin sisältyvien arvonlisäverojen maksamiseen.

21. *Tasavallan Presidentin kanslian toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 6 185 000 euroa.

27. *Eläkkeellä olevien presidenttien menot* (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 240 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää tasavallan presidentin eläkeoikeudesta annetun lain (930/1999) 1 §:n 2 momentin mukaisten eläkkeellä olevien presidenttien käytettäväksi osoitetuista palveluista aiheutuvien menojen maksamiseen.

75. *Perusparannukset* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 440 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Presidentinlinnan, Mäntyniemen virka-asunnon ja Kultarannan huvilatilan tarpeellisiin peruskorjauksiin.

Pääluokka 23
VALTIONEUVOSTO

01. Valtioneuvosto

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 3 809 000 euroa.

Henkilöstön määrä on enintään 45, joista 18 valtioneuvoston jäsentä ja 27 erityisavustajaa.

02. Valtioneuvoston kanslia

19. Arvonlisäveromenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 2 300 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää muiden kuin erikseen arvonlisäverovelvollisten hallinnonalan virastojen ja laitosten tavaroiden ja palvelujen ostoihin sisältyvien arvonlisäverojen maksamiseen.

21. Valtioneuvoston kanslian toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 19 901 000 euroa.

22. EU-puheenjohtajuus (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 3 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Suomen vuoden 2006 EU-puheenjohtajuuskauteen valmistautumisen ja suunnittelun aiheuttamien menojen, mukaan lukien määräaikaisen henkilöstön palkkausten, maksamiseen.

03. Oikeuskanslerinvirasto

21. Oikeuskanslerinviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 2 702 000 euroa.

27. Poliittisen toiminnan avustaminen

50. Puoluetoiminnan tukeminen (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 12 988 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää puoluelain (10/1969) 9 §:n sekä puolueiden toiminnan tukemiseen myönnettävistä avustuksista annetun asetuksen (27/1973) 1 §:n mukaisesti avustuksiin eduskunnassa edustettuina oleville puolueille niiden säännöissä ja yleisohjelmissa määritellyn julkisen toiminnan tukemiseen. Määrärahasta 11 747 965 euroa on tarkoitettu käytettäväksi puolueiden poliittisen toiminnan tukemiseen, mistä kahdeksan prosenttia on tarkoitettu puolueille naisten poliittiseen toimintaan sekä samoin kahdeksan prosenttia puolueille niiden piirijärjestöjen toimintaan samojen perusteiden mukaisesti kuin edellä mainitut avustukset. Lisäksi määrärahasta saa käyttää 59 035 euroa avustuksen suorittamiseen Ahvenanmaan maakuntahallitukselle poliittisen toiminnan tukemiseen Ahvenanmaan maakunnassa sekä 1 181 000 euroa kertaluonteisena menona vuoden 2004 kunnallisvaaleista aiheutuviin kustannuksiin edellä mainittujen säädösten mukaisesti.

52. Kansalaisaktiivisuuden lisääminen Euroopan parlamentin Suomen edustajien vaaleissa (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 1 900 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää puolueiden toiminnan tukemiseen myönnettävistä avustuksista annetun asetuksen (27/1973) jako- ja maksatusperiaatteita noudattaen avustuksen maksamiseen puolueille Euroopan parlamentin Suomen edustajien vaaleja koskevan tiedotustoiminnan edistämiseen.

99. Valtioneuvoston muut menot

21. *Pääministerin ja hänen avustajiensa matkat* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 812 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Eurooppa-neuvoston kokouksista sekä pääministerin työvierailuista ja muista matkoista aiheutuvien menojen korvaamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös valtioneuvoston kansliassa toimivan muun ministerin valtioneuvoston kanslian toimialasta johtuvien

matkustusmenojen korvaamiseen. Lisäksi määrärahaa saa käyttää pääministeriä välittömästi avustavien henkilöiden ja turvamiesten matkustusmenojen korvaamiseen.

24. *Kunniamerkit* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 471 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtion virkamiehille ja muille lunastuksetta annettavien kunniamerkkien kustannusten korvaamiseen.

Päälukka 24**ULKOASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA****01. Ulkoasiainhallinto**

19. *Ulkoasiainministeriön hallinnonalan arvonnalisäveromenot* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 14 800 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää muiden kuin erikseen arvonnalisäverovelvollisten hallinnonalan virastojen ja laitosten tavaroiden ja palvelujen ostoihin sisältyvien arvonnalisäverojen maksamiseen sekä kehitysyhteistyöhön ja Keski- ja Itä-Euroopan maiden avustamiseen käytettyjen ja kotimaasta hankittujen palvelujen ostoihin sisältyvien arvonnalisäveromenojen maksamiseen.

21. (24.01.21, 99.23 ja 26) *Ulkoasiainhallinnon toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 172 028 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös kunniakonsulien menojen, valtion virastoille maksettavien tutkimus- ja kehittämistoiminnasta aiheutuvien kulutusmenojen sekä tutkimusapurahojen maksamiseen.

74. *Talonrakennukset* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 4 205 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös valtiolle vuokrattujen tilojen peruskorjausluonteisten korjaus- ja muutostöiden maksamiseen.

Vuonna 2004 saa tehdä käynnissä oleviin talonrakennushankkeisiin liittyviä sitoumuksia siten, että niistä aiheutuu valtiolle menoja vuoden 2004 jälkeisille vuosille yhteensä enintään 3 364 000 euron arvosta.

Käyttösuunnitelma

Hanke	Hyöty-ala m ²	Kustannusarvio 1 000 e e /m ²		Myönnetty e	Myönnetään e
1. Uudisrakennushankkeet					
Pietari	4 648	17 900	3 851	17 407 000	493 000
2. Peruskorjaushankkeet					2 797 000
3. Nimetyille hankkeille jakamaton					915 000
Yhteensä					4 205 000

76. (24.01.87) *Kiinteistöjen ja huoneistojen hankkiminen* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 1 850 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää rakennusten, huoneistojen ja tonttien ostohinnan sekä kiinteistölainojen korkojen ja kuoletusten maksamiseen.

Vuonna 2004 saa tehdä kiinteistöjen ja huoneistojen hankkimista koskevia sopimuksia siten, että niistä aiheutuu valtiolle menoja vuoden 2004 jälkeisille vuosille yhteensä enintään 1 850 000 euron arvosta.

30. Kansainvälinen kehitysyhteistyö

66. *Varsinainen kehitysyhteistyö* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 409 955 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää käyttösuunnitelmassa yksilöidyistä käyttötarkoituksista aiheutuvien menojen maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää aikaisemmin myönnettyjen valtuuksien nojalla tapahtuviin maksatuksiin ja vuoden 2004 kuluessa sovittavien maksujärjestelyjen aiheuttamiin menoihin.

Määrärahaa saa käyttää myös kehitysyhteistyöhallinnon menojen maksamiseen, kun ne aiheutuvat henkilökunnan koulutuksesta sekä kohdemaihin ja kohdemaissa tehtävistä kehitysyhteistyöhallinnon virkamatkoista sekä toimistoautomaatiikan hankinnasta sekä kehitysyhteistyöhankkeisiin liittyvien asiantuntijapalkkioiden maksamisesta. Humanitaariseen apuun tarkoitettuja määrärahoja saa käyttää myös muiden kuin kehitysmaiden avustamiseen. Momentin määrärahoista veloitetaan valtion virastojen ja laitosten osallistumisesta kehitysyhteistyöhön annetussa laissa (382/1989) tarkoitetuista kehitysyhteistyötehtävistä virastolle tai laitokselle

aiheutuvat kustannukset. Momentilta voidaan myöntää valtionavustusta.

Käyttösuunnitelma		e
1.	Monenkeskinen kehitysyhteistyö	109 000 000
2.	Maa- ja aluekohtainen kehitysyhteistyö	128 000 000
3.	Euroopan kehitysrachasto	40 000 000
4.	Maittain kohdentamaton kehitysyhteistyö	29 700 000
5.	Humanitaarinen apu	41 500 000
6.	Kehitysyhteistyön suunnittelu ja tukitoiminnot sekä kehityspoliittinen tiedotus	6 550 000
7.	Kehitysyhteistyön evaluointi ja sisäinen tarkastus	850 000
8.	Tuki kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyölle, Kehitysyhteistyön Palvelukeskukselle (KePa) ja kehitysyhteistyötiedotukselle	44 355 000
9.	Korkotuki	10 000 000
Yhteensä		409 955 000

Vuoden 2004 aikana saa tehdä uusia kehitysyhteistyösopimuksia ja antaa sitoumuksia, joista aiheutuu menoja vuoden 2004 jälkeisille vuosille.

sille yhteensä enintään 385 000 000 euron arvosta.

Myöntö- ja sopimusvaltuuksien jakautuminen

	e
1. Monenkeskinen kehitysyhteistyö	166 000 000
2. Maa- ja aluekohtainen kehitysyhteistyö	134 000 000
3. Euroopan kehitysrahasto	-
4. Maittain kohdentamaton kehitysyhteistyö	12 500 000
5. Humanitaarinen apu	-
6. Kehitysyhteistyön suunnittelu ja tukitoiminnot sekä kehityspoliittinen tiedotus	4 500 000
7. Kehitysyhteistyön evaluointi ja sisäinen tarkastus	-
8. Tuki kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyölle, Kehitysyhteistyön Palvelukeskukselle (KePa) ja kehitysyhteistyötiedotukselle	40 000 000
9. Korkotuki	28 000 000
Yhteensä	385 000 000

67. *Taloudellinen, teollinen ja teknologinen yhteistyö kehitysmaiden kanssa* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 2 200 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää taloudelliseen, teolliseen ja teknologiseen yhteistyöhön kehitysmaiden kanssa. Vuonna 2004 saa tehdä edellä mainittua yhteistyötä koskevia sopimuksia enintään 2 600 000 euron arvosta.

50. Lähialueyhteistyö

66. *Lähialueyhteistyö* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 25 374 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kahdenvälisen ja monenkeskisten hankkeiden suunnittelun, toteutuksen ja arvioinnin rahoittamiseen Venäjän federaatiossa, Baltian maissa hallituksen vuonna 2002 hyväksymien suuntaviivojen mukaisesti ja kotimaisten sekä kansainvälisten rahoituslaitosten ja järjestöjen yhteydessä toimivien Keski- ja Itä-Euroopan maiden kehitystä tukevien investointi-, teknisen avun ja muiden rahastojen tukemiseen sekä näiden rahastojen toteuttamien hankkeiden rahoittamiseen. Määrärahaa saa käyttää lähialuestrategian mukaisiin ja EU:n pohjoisen ulottuvuuden kannalta tärkeisiin hankkeisiin sekä Suomelle ulko- ja kauppapoliittisesti tärkeisiin monenkeskisiin ja kahdenvälisiin hankkeisiin myös muissa KIE- ja IVY-maissa.

Määrärahaa saa käyttää myös kansainvälisissä järjestöissä ja rahoituslaitoksissa sekä kohde-maissa toimivista asiantuntijoista johtuvien menojen rahoittamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös edellä mainittuun toimintaan liittyvien valtion kulutusmenojen maksamiseen sekä muille valtion virastoille maksettavien lähialuehankkeista aiheutuvien kulutusmenojen maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös enintään viittä henkilötyövuotta vastaavan henkilömäärän palkkaamiseen määräaikaiseen työsopimussuhteeseen lähialueyhteistyön koordinointiin, hankevalmisteluun, yhteisrahoitukseen, arviointiin ja hallintoon sekä sen kehittämiseen liittyviin asiantuntijatehtäviin. Momentilta voidaan myöntää valtionavustusta.

Vuoden 2004 aikana saa tehdä Keski- ja Itä-Euroopan, Venäjän ja muiden IVY-maiden avustamista koskevia sopimuksia ja antaa sitoumuksia, joista aiheutuu menoja vuoden 2004 jälkeisille vuosille yhteensä enintään 10 000 000 euron arvosta.

99. Ulkoasiainministeriön hallinnonalan muut menot

01. *Euroopan parlamentin jäsenten palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 960 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Euroopan parlamenttiin valittujen Suomen edustajien palkkausmenojen maksamiseen.

21. Tilapäinen edustus kansainvälisissä neuvotteluissa (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 2 213 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtio- ja ministerivierailuista aiheutuvien menojen maksamiseen Suomessa ja ulkomailla. Määrärahaa saa käyttää myös valtio- ja ministerivierailuihin liittyvän tilapäisen työvoiman palkkioiden ja työnantajamaksujen maksamiseen.

22. Suomalaisen rauhanturvajoukkojen ylläpitomenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 51 971 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää rauhanturvaamislaissa (514/1984) tarkoitetun rauhanturvaamishenkilöstön palkkaus-, päiväraha-, muonantarannusraha- ja koulutusmenojen sekä valtion eläkemaksun ja rauhanturvaamishenkilöstölle palvelusajaksi otetun henkilövakuutuksen kustannusten maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös kansainvälisen rauhanturvaamisyyhteistyön puitteissa annettavaan koulutukseen ja sen materiaalikuluihin sekä kansainvälisen kriisinhallintatyön puitteissa yksittäisille maille annettavaan tukeen puolustussektorilla ja vakauttamistehtäviin konfliktien jälkeen. Lisäksi määrärahaa saa käyttää sellaisten kansainvälisten rauhanturvaamisoperaatioiden taloudelliseen tukemiseen, joihin Suomi ei lähetä henkilöstöä tai muutoin osallistu.

Siinä tapauksessa, että Suomelle esitetään pyyntö uuden rauhanturvajoukon lähettämisestä kansainvälisiin rauhanturvaamistehtäviin, ja Suomi päättää rauhanturvajoukon asettamisesta, tai että Suomi päättää jatkaa osallistumistaan jo käynnissä olevan operaation seuraavaan vai-

heeseen, saa näihin menoihin käyttää tälle momentille myönnettyjä määrärahoja.

Käyttösuunnitelma		e
1.	YKSO:n menot (UNFICYP-operaatio)	212 000
2.	YKSRJEE:n menot (UNMEE-operaatio)	5 200 000
4.	Suomen Kosovon rauhanturvajoukon menot (KFOR-operaatio)	30 249 000
5.	Yhteiset menot	1 621 000
6.	SOFY:n menot (EUF-operaatio)	80 000
8.	SOAF:n menot (ISAF-operaatio)	3 808 000
9.	Varalla käynnissä olevien operaatioiden lisämenoihin ja niiden jatkamiseen, mahdollisiin uusiin rauhanturvaamisoperaatioihin sekä muihin rauhanturvamenoihin	10 801 000
Yhteensä		51 971 000

25. Siviilihenkilöstön osallistuminen kriisinhallintaan (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 10 363 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös kriisinhallintatoimintaan ulkomailla osallistuvasta suomalaisesta siviilihenkilöstöstä aiheutuvien erityismenojen ja Suomen siviilikriisinhallintatoiminnasta aiheutuvien muiden menojen maksamiseen sekä muiden hallinnonalojen siviilikriisinhallintaan osallistuvien virkamiesten menojen maksamiseen. Lisäksi määrärahaa saa käyttää myös siviilikriisinhallinnan projekteihin ja koulutukseen Suomessa, vaalitarkkailijoiden aiheuttamien menojen maksamiseen, siviilikriisinhallintatoimintaa harjoittavien järjestöjen toiminnan tukemiseen sekä siviilikriisinhallinnan tehtävissä toimivalle henkilöstölle otetun henkilövakuutuksen kustannusten maksamiseen.

50. *Eräät valtionavut* (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 1 508 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtionavustusten maksamiseen käyttösuunnitelmassa mainituille yhteisöille. Kansalaisjärjestöjen Eurooppa-tiedotukseen varatusta määrarahasta osoitetaan Eurooppalainen Suomi ry:lle 219 000 euroa ja Vaihtoehto EU:lle Tiedotuskeskus ry:lle 51 000 euroa sekä Euroopan parlamentin Suomen edustajien vaaleihin liittyvään tiedotukseen 100 000 euroa.

Käyttösuunnitelma	e
Kansalaisjärjestöjen Eurooppa-tiedotus	605 000
Suomen YK-liitto ry	265 000
Suomen Pakolaisapu ry	202 000
Suomen toimikunta Euroopan turvallisuuden edistämiseksi	109 000
Suomen YK:n lastenapu UNICEF ry	84 000
YK:n Naisten Kehitysrachasto, Suomen Yhdistys ry	50 000
Saamelaisneuvosto	47 000
Euroopan turvallisuus- ja yhteistyökonferenssin toimintaa tukevat järjestöt sekä ihmisoikeusjärjestöt	42 000
SPR:n kansainvälisen humanitaarisen oikeuden ja Geneven sopimusten tunnetuksi tekeminen Suomessa	54 000
Muut kansainvälistä toimintaa harjoittavat yhteisöt	50 000
Yhteensä	1 508 000

51. *Hädänalaisten avustaminen* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 39 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää konsulipalvelulain mukaan hädänalaisessa asemassa olevien henkilöiden kotiuttamisesta ja avustamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen, tileistä poistoihin sekä avustuksien maksamiseen ulkomailla.

66. *Eräät jäsenmaksut ja rahoitusosuudet* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 67 723 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää ulkoasiainministeriön toimialaan liittyvien järjestöjen jäsenmaksujen ja vapaaehtoisten rahoitusavustusten maksamiseen.

67. *Kansainvälisen ilmastopimuksen alaisen yhteistyön menot* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 841 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kansainvälisen ilmastopimuksen alaiseen yhteistyöhön kehitysmaiden kanssa.

95. *Kurssivaihtelut* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 17 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää ulkoasiainministeriön vahvistamien tilikurssien ja pankkien virallisten päivänkurssien välisten laskennallisten sekä muiden valuuttamääraisten ulkomaisien maksujen laskennallisten kurssierojen kattamiseen.

Pääluokka 25
OIKEUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Ministeriö ja sen yhteydessä toimivat viranomaiset

19. *Oikeusministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 41 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää muiden kuin erikseen arvonlisäverovelvollisten hallinnonalan virastojen ja laitosten tavaroiden ja palvelujen ostoihin sisältyvien arvonlisäverojen maksamiseen.

21. *Oikeusministeriön toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 29 298 000 euroa.

22. *Eräiden virastojen toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 7 214 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös konkurssien raukeamisen estämiseksi tai muuten konkurssivalvonnan toteuttamiseksi tarpeellisista toimenpiteistä aiheutuviin menoihin sekä Kriminaalipolitiikan instituutin apurahojen maksamiseen.

29. *Erityismenot* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää onnettomuuksien tutkinnasta annetun lain (373/1985) mukaan onnettomuustutkintaa varten asetetuista tutkintalautakunnista sekä valtioneuvoston päättämässä laajuudessa kansainvälisenä yhteistyönä toimitettavasta tutkinnasta aiheutuvien palkkioiden ja muiden kulusmenojen maksamiseen. Määrärahaa saa lisäksi käyttää konkurssiasiamiehen vähävaraisessa konkurssipesässä ottamaan kulu- vastuuseen liittyen ulkomaisessa tuomiois-

tuimessa tai muussa viranomaisessa antamasta sitoumuksesta mahdollisesti johtuvan korvaus- vastuun toteuttamiseen.

51. *Eräät valtion maksamat korvaukset ja avustukset* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 9 100 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää rikosvahinkojen korvaamisesta valtion varoista annetun lain (935/1973) nojalla maksettaviin rikosvahinkokorvauksiin sekä syyttömästi vangituille tai tuomituille valtion varoista vapauden menetyksen johdosta maksettavista korvauksista annetun lain (422/1974) nojalla maksettaviin korvauksiin, avustuksiin rikollisuutta ehkäisevää työtä tekeville ja rikosten uhreista huolehtiville yhteisöille, avustuksiin saamelaisten kulttuuri-itsehallinnon ylläpitämiseen, avustuksiin Julkisen Sanan Neuvostolle ja säädösaineistoa julkaiseville yhteisöille. Määrärahaa saa käyttää myös avustuksiin maakuntien liitoille, jotka alueellaan huolehtivat lainopillisen asiantuntija-avun hankkimisesta kalatalousyhteisöille eräisiin laajoihin vesiasioihin liittyvissä kysymyksissä, sekä oikeusjärjestyksen kehittämistä ja tunnetuksi tekemistä tukevan toiminnan avustamiseen.

Määrärahaa saa lisäksi käyttää painavasta syystä avustuksiin ympäristövahingoista johtuvien oikeudenkäyntien korvaamiseen sekä ympäristönsuojelua koskevissa hallintoasioissa aiheutuneisiin tarpeellisiin edunvalvontakustannuksiin. Avustusta voidaan suorittaa, jos asialla voidaan katsoa olevan tärkeää merkitystä yleisen ympäristönsuojelun edun kannalta tai huomattavaa vaikutusta lukuisten henkilöiden oloihin ja asianosaiselle tai kantajalle aiheutuvia

kuluja ei voida pitää kohtuullisina ottaen huomioon hänen maksukykynsä.

Käyttösuunnitelma	e
Rikosvahinkokorvaukset sekä syyttömästi vangituille ja tuomituille maksettavat korvaukset	7 250 000
Avustukset rikollisuutta ehkäisevää työtä tekeville ja rikosten uhreista huolehtiville yhteisöille	310 000
Avustukset saamelaiden kulttuuritsehallinnon ylläpitämiseen	1 270 000
Muut avustukset	270 000
Yhteensä	9 100 000

10. Tuomioistuinlaitos

21. *Korkeimman oikeuden toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 7 298 000 euroa.

22. *Korkeimman hallinto-oikeuden toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 8 412 000 euroa.

23. *Muiden tuomioistuinten toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 196 563 000 euroa.

Hallinto-oikeuksiin voidaan laajojen ja yhteiskunnallisesti merkittävien asioiden käsittelyn jouduttamiseksi sekä henkilöstörakenteen kehittämiseksi 1.3.2004 lukien perustaa 9 hallinto-oikeustuomarin virkaa (4 T13 ja 5 T11) edellyttäen, että vastaavasti vähennetään määrärahoja hallinto-oikeustuomareita ja hallinto-oikeussihteereitä.

Hovioikeuksien henkilöstömäärän ja -rakenteen muuttamiseksi uudistettua menettelyä vastaavaksi hovioikeuksiin voidaan 1.3.2004 lukien perustaa 7 hovioikeudenneuvoksen virkaa (3 T14 ja 4 T12) edellyttäen, että vastaavasti vähennetään määräaikaista hovioikeudenneuvoksia ja viskaaleja.

Nettobudjetoinnissa otetaan tuloina huomioon kiinteistötietojärjestelmästä suora käyttötyhteyden avulla luovutetuista otteista ja todistuksista perityt maksut sekä EU:lta saatavat tulot.

29. *Erityismenot* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 6 400 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää viranomaistoiminnasta lakien ja asetusten nojalla aiheutuvien oikeudenkäyntikulujen sekä valtion maksettavaksi vahingonkorvauslain (412/1974) nojalla määrättyjen korvausten maksamiseen.

30. Oikeusapu

21. *Oikeusaputoimistojen toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 20 714 000 euroa.

Nettobudjetoinnissa otetaan huomioon tulot oikeusapumaksusta, oikeusavun saajan osittaiset korvaukset samoin kuin hävinneen vastapuolen korvaukset oikeudenkäyntikuluista.

50. *Yksityisille oikeusavustajille maksettavat korvaukset* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 33 800 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää oikeusapulain (257/2002), yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain (57/1993), oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain (689/1997) sekä kon-

kurssilain soveltamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Käyttösuunnitelma	e
Oikeusapu ja puolustus	30 400 000
Asianomistajan avustaminen	200 000
Yksityishenkilön velkajärjestely	1 600 000
Syyteestä vapautetun oikeudenkäyntikulujen korvaus	1 450 000
Konkurssilain mukaisten selvitysmiesten ja pesähoitajien palkkiot	150 000
Yhteensä	33 800 000

40. Ulosottolaitos

21. *Ulosottolaitoksen toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 78 937 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kihlakuntien ulosottovirastojen ja Ahvenanmaan maakunnanvoudinviraston toimintamenojen sekä kihlakunnanvirastojen ulosotto-osastojen palkkaus-, matka-, ammattikirjallisuus- ja koulutusmenojen sekä posti-, pankkipalvelu- ja lomakemenojen maksamiseen. Momentin määrärahasta maksetaan myös ulosottolaitoksen osuus keskitettyjen tietojärjestelmien käytöstä, ylläpidosta ja kehittämisestä aiheutuvista menoista sekä uuden perintäjärjestelmän rakentamisesta aiheutuvat menot.

50. Rangaistusten täytäntöönpano

21. *Rangaistusten täytäntöönpanon toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 180 403 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää vankeinhoitolaitoksen työtoiminnan liiketaloudellisten suoritteiden hintojen alentamiseen enintään 4 950 000 euroa ja vankeinhoitolaitoksen toiminnallisista tarpeista aiheutuvien palvelussuhdeasuntojen

vuokraosuuksien maksamiseen enintään 2 000 000 euroa.

Nettobudjetoinnissa otetaan tuloina huomioon laitosmyymälöiden myyntitulot, Satakunnan vankilan toiminnan tulot, Vankeinhoidon koulutuskeskuksen tulot ja tulot mielentilatutkimuksista.

74. *Avolaitostyöt* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 5 900 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös maarakennustöihin. Määrärahasta saadaan lisäksi käyttää enintään 1 500 000 euroa työsiirtolatöihin kunnan omistuksessa oleviin työkohteisiin, jotka ovat kulttuurihistoriallisesti arvokkaita tai joihin voidaan liittää kuntouttavaa toimintaa, jonka kustannuksiin kunta osallistuu.

60. Syyttäjälaitos

21. *Syyttäjälaitoksen toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 30 061 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtakunnansyyttäjänviraston, kihlakuntien syyttäjänvirastojen ja Ahvenanmaan maakunnansyyttäjänviraston toimintamenojen sekä kihlakunnanvirastojen syyttäjäosastojen palkkaus-, matka-, ammattikirjallisuus- ja koulutusmenojen maksamiseen.

70. Vaalimenot

21. *Vaalimenot* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 14 966 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää vaalilain (714/1998), saamelaiskäräjistä annetun lain (974/1995) ja menettelystä neuvoa-antavissa kansanäänestyksissä annetun lain (571/1987) mukaisesti eduskuntavaaleista, presidentinvaalista, kunnallisvaaleista, europarlamenttivaaleista, saamelaiskäräjävaaleista ja neuvoa-antavista kansanäänestyksistä sekä niiden tulosten kokoamisesta ja tietojenkäsittelystä aiheutuvien menojen maksamiseen.

Päälukka 26
SISÄASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Sisäasiainministeriö

19. *Sisäasiainministeriön hallinnonalan arvonnalisäveromenot* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 60 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää muiden kuin erikseen arvonnalisäverovelvollisten hallinnonalan virastojen ja laitosten tavaroiden ja palvelujen ostoihin sisältyvien arvonnalisäverojen maksamiseen.

21. *Sisäasiainministeriön toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahää 21 786 000 euroa.

22. *Tietohallinnon yhteiset menot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 5 212 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää sisäasiainhallinnon yhteisen tietoverkon ja yhteiskäytössä olevien tietojärjestelmien ylläpito- ja kehittämismenoihin.

02. Ulkomaalaisvirasto

21. *Ulkomaalaisviraston toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahää 9 124 000 euroa.

05. Lääninhallitukset

21. *Lääninhallitusten toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahää 51 480 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös hankkeisiin, joihin saadaan EU-rahoitusta.

06. Rekisterihallinto

21. *Rekisterihallinnon toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahää 27 818 000 euroa.

07. Kihlakunnat

21. *Kihlakunnanvirastojen toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 43 885 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kihlakunnanviraston henkilökunnan palkkauksiin sekä yhteisiin toimitila- ja muihin toimintamenoihin.

75. Poliisitoimi

21. *Poliisitoimen toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahää 553 089 000 euroa.

80. Pelastustoimi

21. *Pelastustoimen toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahää 43 549 000 euroa.

Määrärahasta saa käyttää maksullisen koulutustoiminnan liiketaloudellisten suoritteiden hintojen alentamiseen enintään 414 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös hankkeisiin, joihin saadaan EU-rahoitusta.

22. *Erityismenot* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 1 650 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää pelastuslain (468/2003) 76 §:n ja 77 §:n 1 momentin nojalla suoritettavien korvausten maksamiseen, sekä toimintakustannuksiin, jotka aiheutuvat ilmalusten käytöstä pelastuspalveluun ja siihen liittyvän hälytys- ja johtamisjärjestelmän välittömien kustannusten korvaamisesta ilmailulaitokselle, metsäpalojen tähytystoiminnasta sekä kansainvälisen hätäavun antamisesta ja vastaanottamisesta sekä siihen varautumisesta. Määrärahaa voidaan käyttää myös pelastuslain 87 §:n 2 momentin mukaisten erityisten palon- tai onnettomuuden syiden tutkimusten aiheuttamien menojen suorittamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös kansainvälisen avun antamiseen EU:n ja muiden kansainvälisten järjestöjen siviilikriisinhallintajärjestelmien puitteissa sekä YK:n alaisena toimivien katastrofien arviointi- ja koordinoitiryhmän, NATOn Euro-Atlanttisen kumppanuusneuvoston (EAPC) asiantuntijoiden, Suomen pelastuspalvelun kansainvälisen komennuskunnan (FRF) kahden- tai monenvälisistä komennuksista johtuviin palkkaus-, varautumis- ja toimintakustannuksiin sekä sisäasiainministeriön määräämistä kuntien pelastustehtävistä lähialueilla aiheutuviin toimintakustannuksiin.

31. Valtionosuudet ja -avustukset (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 3 710 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää pelastustoimen alueille myönnettävien valtionosuuksien maksamiseen, viranomaisradioverkon päätelaitteiden valtionosuuksien maksamiseen kunnille ja pelastustoimen alueille palo- ja pelastustoimen kustannuksiin suoritettavista valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain (560/1975) nojalla, pelastustoimen valtionavustuslain sekä pelastuslain 77 §:n 2 momentin mukaisten avustusten maksamiseen väestönsuojelumenoihin kunnille ja pelastustoimen alueille.

90. Rajavartiolaitos

21. Rajavartiolaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 191 092 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös koneiden, laitteiden ja kaluston hankintamenojen maksamiseen sekä rakennusten, rakenteiden ja kiinteistöjen perusparannuksesta ja uudisrakentamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen silloin, kun hankkeen hankintameno tai kustannusarvio on alle 1 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös EU:n rahoittamiin hankkeisiin.

70. Ilma- ja vartiotalusten hankinta (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 8 522 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää 2 522 000 euroa vuoden 2000 talousarviossa myönnetystä kahden vartiolaivan tilausvaltuudesta aiheutuvien menojen maksamiseen sekä tarvittaessa indeksien ja valuuttakurssien muutoksista aiheutuviin hankintasopimuksen mukaisiin menoihin.

Määrärahaa saa käyttää 6 000 000 euroa vuoden 2003 ensimmäisessä lisätalousarviossa myönnetystä kahden Tursas-luokan vartiolaivan peruskorjauksen tilausvaltuudesta aiheutuvien menojen maksamiseen sekä tarvittaessa indeksien ja valuuttakurssien muutoksista aiheutuviin hankintasopimuksen mukaisiin menoihin.

74. Rakentaminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 1 262 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää enintään 420 000 euroa Raja- ja merivartiokoulun Imatran toimipisteen perusparannukseen.

Määrärahaa saa käyttää enintään 842 000 euroa Porkkalan merivartioaseman rakentamiseen.

97. Avustukset kunnille

31. *Kuntien yleinen valtionosuus ja verotuloihin perustuvat tasaukset* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 162 471 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kuntien valtionosuuslain (1147/1996) mukaisen kuntien yleisen valtionosuuden ja verotuloihin perustuvan tasauksen maksamiseen.

32. *Kuntien yhdistymisavustukset ja kuntajako* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 7 732 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kuntajakolain (1196/1997) 38 §:n mukaisten laskennallisten yhdistymisavustusten, lain 39 §:n mukaisten valtionosuuksien vähenemisen korvaamiseen, lain 40 §:n mukaisten investointi- ja kehittämisavustusten sekä lain 8 §:n mukaisten erityisten selvitysten toimittamisesta aiheutuneiden kustannusten maksamiseen.

Vuoden 2004 aikana tehtävien ja vuoden 2005 alusta voimaan tulevien kuntajaon muutosten yhteydessä voidaan sitoutua maksamaan vuonna 2005 investointi- ja kehittämishankkeiden tukea enintään 16 820 000 euroa.

Määrärahasta saa käyttää enintään 150 000 euroa avustuksiin kunnille niistä kustannuksista, joita niille aiheutuu yhdistymiseen liittyvistä esiselvityksistä.

34. *Kuntien harkinnanvarainen rahoitusavustus* (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 48 068 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kuntien valtionosuuslain 13 §:n mukaisten harkinnanvaraisten avustusten maksamiseen kunnille. Avustusta voidaan myöntää kunnalle, joka ensisijaisesti poikkeuksellisten tai tilapäisten taloudellisten vaikeuksien vuoksi on lisätyn taloudellisen tuen tarpeessa. Siihen vaikuttavina tekijöinä otetaan huomioon myös paikalliset erityisolosuhteet. Sisäasiainministeriö voi asettaa avustuksen myöntämiselle ja käytölle kunnan talouden tervehdyttämistä koskevia ehtoja.

35. *Holhoustoimen edunvalvonta* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 3 347 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää yleisen edunvalvonnan järjestämisestä annetun lain (443/1999) 6 §:ssä tarkoitettuihin edunvalvontapalvelun tuottajille maksettaviin korvauksiin.

80. *Korkotuet ja velkojen vakautuslainat kunnille* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 1 682 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kunnan talouden vakauttamisesta ja kuntaselvityksestä annetun lain (658/1994) mukaisten korkotukien maksamiseen.

98. Alueiden kehittäminen

43. *Maakunnan kehittämisraha* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 33 900 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää lähinnä alueiden elinkeinotoiminnan omaehtoiseen kehittämiseen mukaan lukien osaamiskeskus- ja kaupunkipoliittiset toimenpiteet sekä seudullisiin yhteistyöhankkeisiin. Määrärahaa saa käyttää myös maakunnan kehittämisrahasta rahoitettavien ohjelmien ja hankkeiden toteuttamiseen tarvittavan enintään 24 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen sekä henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien tila- ja muiden kustannusten maksamiseen.

Määräraha on alueiden kehittämislain 20 §:ssä tarkoitettu maakunnan kehittämisraha.

61. *Euroopan aluekehitysrahaston osallistuminen EU:n rakennerahasto-ohjelmiin* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 135 354 000 euroa.

Vuonna 2004 saa uusia myöntämispäätöksiä tehdä yhteensä 113 565 000 eurolla.

Mikäli vuoden 2003 myöntämisvaltuutta on jäänyt käyttämättä, saadaan käyttämättä jääneestä osasta tehdä myöntämispäätöksiä vuonna 2004.

Määrärahaa saa käyttää EU:n ohjelmakauden 2000—2006 tavoiteohjelmia 1 ja 2 toteuttavien hankkeiden EU-rahoitusosuuden maksamiseen sekä ohjelmien toteutukseen liittyvään tekniseen apuun Euroopan aluekehitysrahastosta maksettavan EU-rahoitusosuuden maksamiseen.

Määrärahaa saa yhdessä hallinnonalojen vastinrahoitusmomenttien määrärahojen kanssa käyttää myös Euroopan aluekehitysrahaston osarahoittamien ohjelmien toteuttamiseen tarvittavan enintään 75 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen teknisen avun varoin.

62. *EU:n rakennerahastojen valtion rahoitusosuus sisäasiainministeriön osalta (arviomääräraha)*

Momentille myönnetään 27 845 000 euroa.

Vuonna 2004 saa uusia myöntämispäätöksiä tehdä yhteensä 25 026 000 eurolla.

Mikäli vuoden 2003 myöntämisvaltuutta on jäänyt käyttämättä, saadaan käyttämättä jääneestä osasta tehdä myöntämispäätöksiä vuonna 2004.

Määrärahaa saa käyttää Euroopan aluekehitysrahastosta ja Euroopan sosiaalirahastosta rahoitettavien tavoite 1- ja 2 -ohjelmien sekä yhteisöaloitteiden ja innovatiivisten toimien hankkeiden valtion rahoitusosuuden maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös teknisen avun ja edellä mainittujen ohjelmien toteuttamiseen tarvittavan henkilöstön palkkaamiseen yhdessä momenteilla 26.98.61 ja 34.05.61 olevien EU-osuuksien kanssa sekä EU:n ohjelmakauden 1995—1999 sitoumusten maksamiseen.

Pääluokka 27**PUOLUSTUSMINISTERIÖN HALLINNONALA****01. Puolustusministeriö****19. Puolustusministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)**

Momentille myönnetään 172 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää muiden kuin erikseen arvonlisäverovelvollisten hallinnonalan virastojen ja laitosten tavaroiden ja palvelujen ostoihin sisältyvien arvonlisäverojen maksamiseen.

21. Puolustusministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 12 136 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös Länsi-Euroopan puolustusmateriaaliryhmän (WEAG) ja NATO:n tiloissa toimivan räjähtävän materiaalin turvallisuuteen keskittyvän järjestön (NIMIC) maksuosuuksien maksamiseen sekä ETY-järjestön luottamusta ja turvallisuutta lisäävien toimien täytäntöönpanosta sekä näistä johtuvista hallinnollisista toimista aiheutuvien menojen maksamiseen.

22. Ympäristövahinkojen korvaamisesta aiheutuvat menot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää puolustusvoimien harjoittamasta toiminnasta syntyvien ympäristövahinkojen korvaamiseen ja saastuneiden alueiden puhdistamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

10. Puolustusvoimat**16. Puolustusmateriaalihankinnat (siirtomääräraha 3 v)**

Momentille myönnetään 572 600 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää puolustusmateriaalin sekä puolustusvoimien muun kaluston ja väli-

neistön hankkimisesta aiheutuvien menojen maksamiseen ja hankintaan välittömästi liittyvään tutkimus- ja kehittämistoimintaan, järjestelmien testaukseen ja käyttökoulutukseen. Määrärahasta saa käyttää 532 200 000 euroa aikaisemmin myönnettyistä tilausvaltuuksista ja niihin liittyvistä indeksi- ja valuuttakurssimuutoksista aiheutuvien menojen maksamiseen sekä 35 200 000 euroa muihin puolustusmateriaalihankintoihin.

Sen johdosta, että aikaisemmissa talousarvioissa hyväksytyjen tilausvaltuuksien perusteella ei kaikilta osin ole ollut mahdollista tehdä sopimuksia, saa vuoden 2004 aikana tehdä sopimuksia sanottujen tilausvaltuuksien sitomatta olevaa määrää vastaavasti edellyttäen, että näistä sopimuksista aiheutuvat vuotuiset maksut eivät ylitä kyseisten tilausvaltuuksien rahoitus-suunnitelmissa esitettyjä rahamääriä.

Vuonna 2004 saa tehdä hankevalmisteluun ja sarjahankintaa edeltävään kehitystyöhön sekä protoversioiden hankintaan liittyen (PROTO 2004) sopimuksia siten, että niistä aiheutuu talousarvion voimaantulopäivän valuuttakurssitasolla valtiolle menoja vuosina 2004—2006 enintään 17 500 000 euroa. Sopimuksista aiheutuvien vuoden 2004 menojen maksatuksiin varataan 1 700 000 euroa. Sopimuksia varten tarvittavan valtuuden, 15 800 000 euroa (PROTO 2004 -tilausvaltuus), käytöstä saa aiheutua mainitulla valuuttakurssitasolla valtiolle menoja vuoden 2005 loppuun mennessä enintään 9 500 000 euroa ja vuoden 2006 loppuun mennessä enintään 15 800 000 euroa.

Vuonna 2004 saa tehdä ilmavoimien hävittäjätorjuntakyvyn kehittämiseksi (IHT 2004) sopimuksia siten, että niistä aiheutuu talousarvion voimaantulopäivän valuuttakurssitasolla valtiolle menoja vuosina 2004—2009 enintään 115 000 000 euroa. Sopimuksista aiheutuvien

vuoden 2004 menojen maksatuksiin varataan 3 500 000 euroa. Sopimuksia varten tarvittavan valtuuden, 111 500 000 euroa (IHT 2004 -tilausvaltuus), käytöstä saa aiheutua mainitulla valuuttakurssitasolla valtiolle menoja vuoden 2005 loppuun mennessä enintään 3 000 000 euroa, vuoden 2006 loppuun mennessä enintään 19 000 000 euroa, vuoden 2007 loppuun mennessä enintään 58 500 000 euroa, vuoden 2008 loppuun mennessä enintään 92 500 000 euroa ja vuoden 2009 loppuun mennessä enintään 111 500 000 euroa.

Valmiusyhtymien varustamisen tilausvaltuuden (VYV 1) menojen, yhteensä 1 034 019 372 euroa, vuosittaista ajoittumista muutetaan siten, että valtuuden käytöstä saa aiheutua menoja valtiolle vuoden 2004 loppuun mennessä enintään 772 700 000 euroa, vuoden 2005 loppuun mennessä enintään 885 400 000 euroa, vuoden 2006 loppuun mennessä enintään 961 700 000 euroa, vuoden 2007 loppuun mennessä enintään 994 500 000 euroa ja vuoden 2008 loppuun mennessä enintään 1 034 019 372 euroa.

Ilmapuolustuksen tukeutumisen ja toimintamahdollisuuksien turvaamisen tilausvaltuuden

(ITTT) voimassaoloaikaa pidennetään vuodesta 2005 vuoteen 2006 saakka ja tilausvaltuuden menojen, yhteensä 193 416 115 euroa, vuosittaista ajoittumista muutetaan siten, että valtuuden käytöstä saa aiheutua menoja valtiolle vuoden 2004 loppuun mennessä enintään 138 405 375 euroa, vuoden 2005 loppuun mennessä enintään 183 116 115 euroa ja vuoden 2006 loppuun mennessä enintään 193 416 115 euroa.

Pääkaupunkiseudun puolustuksen kehittämisen tilausvaltuuden (PPK) voimassaoloaikaa pidennetään vuodesta 2006 vuoteen 2007 saakka ja tilausvaltuuden menojen, yhteensä 218 600 000 euroa, vuosittaista ajoittumista muutetaan siten, että valtuuden käytöstä saa aiheutua menoja valtiolle vuoden 2004 loppuun mennessä enintään 100 600 000 euroa, vuoden 2005 loppuun mennessä enintään 130 200 000 euroa, vuoden 2006 loppuun mennessä enintään 200 100 000 euroa ja vuoden 2007 loppuun mennessä enintään 218 600 000.

Uusien tilausvaltuuksien enimmäismäärien mukaiset suoritukset voidaan sitoa alaa kuvaava-

vaan hintakehitykseen vuoden 2004 ensimmäisestä vuosineljänneksestä alkaen.

Tilausvaltuus

	Valtuus milj. euroa	Myönnetty milj. euroa	Myönnetään euroa
07. Valmiusyhtymien varustaminen	1 034,0	643,6	129 100 000
11. Tiedustelu-, valvonta- ja johtamisjärjestelmien hankkiminen	448,2	261,8	102 931 011
12. Ilmapuolustuksen tukeutumisen ja toimintamahdollisuuksien turvaaminen	193,4	105,5	32 951 545
13. Merivoimien uudistaminen	333,9	208,9	72 752 352
14. Helikopterien huolto- ja tukeutumisjärjestelmien kehittäminen	180,0	28,8	42 719 733
15. Pääkaupunkiseudun puolustuksen kehittäminen	218,6	62,1	38 500 000
16. Puolustusvoimien tekninen tutkimus ja tuotekehitys	151,3	42,0	25 200 000
17. Valmiusyhtymien varustamisen täydentäminen	588,7	39,4	35 200 000
18. Suomen sotataloudellisen valmiuden kehittäminen	168,0	-	33 600 000
19. Suomen ja Venäjän välillä allekirjoitettuun velkakonversiosopimukseen liittyvät hankinnat	9,3	-	-
20. Hankevalmistelu ja proto 2004	15,8	-	-
21. Ilmavoimien hävittäjätorjuntakyky 2004	111,5	-	-
Yhteensä			512 954 641

Tilausvaltuuksien maksatusmäärärahat on kohdennettu talousarviossa varainhoitovuoteen kuluviiksi maksuperusteella.

21. *Puolustusvoimien toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 1 270 436 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös ulkomaalaisille oppilaille annettavasta sotilaskoulutuksesta ja puolustusvoimien joukkojen kansainvälisestä harjoitustoiminnasta ja sen valmisteluista sekä muusta puolustusvoimien kansainvälisestä yhteistoiminnasta aiheutuvien menojen maksamiseen, palvelussuhdeasuntojen vuokrien alentamiseen sekä Vapaudenristin Ritarikunnan menoihin. Määrärahaa saa käyttää enintään

5 000 000 euroa puolustusvoimien toiminnallisista tarpeista aiheutuvien palvelussuhdeasuntojen vuokraosuuksien maksamiseen sekä enintään 336 000 euroa sotainvalideille ja sotaveteraaneille, maanpuolustustyölle sekä merkittävälle urheilutapahtumille suoritettavan liiketaloudellisin perustein hinnoitellun maksullisen palvelutoiminnan hintojen alentamiseen. Vuonna 2004 saa tehdä puolustusvoimien toiminnan edellyttämiä materiaalin ja palvelujen hankintaan liittyviä pitkäaikaisia sopimuksia siten, että niistä saa aiheutua valtiolle menoja vuoden 2005 loppuun mennessä enintään 45 000 000 euroa ja vuoden 2006 loppuun mennessä enintään 53 000 000 euroa.

Vuonna 2004 saa tehdä kaksipuolisen taistelun simulointijärjestelmän käytön edellyttämän huolto- ja ylläpitojärjestelmän toteuttamiseksi

tarvittavia sopimuksia (KASI-järjestelmän huolto ja ylläpito -tilausvaltuus) siten, että niistä aiheutuu talousarvion voimaantulopäivän valuuttakurssitasolla valtiolle menoja vuosina 2005—2013 enintään 18 433 000 euroa. KASI-järjestelmän huolto ja ylläpito -tilausvaltuuden käytöstä saa aiheutua mainitulla valuuttakurssitasolla valtiolle menoja vuoden 2005 loppuun mennessä enintään 1 200 000 euroa, vuoden 2006 loppuun mennessä enintään 3 669 000 euroa, vuoden 2007 loppuun mennessä enintään 6 137 000 euroa, vuoden 2008 loppuun mennessä enintään 8 565 000 euroa, vuoden 2009 loppuun mennessä enintään 10 539 000 euroa, vuoden 2010 loppuun mennessä enintään 12 512 000 euroa, vuoden 2011 loppuun mennessä enintään 14 486 000 euroa, vuoden 2012 loppuun mennessä enintään 16 459 000 euroa ja vuoden 2013 loppuun mennessä enintään 18 433 000 euroa.

KASI-järjestelmän huolto- ja ylläpitosopimuksiin liittyvien valuuttakurssien ja indeksien noususta aiheutuvien lisämenojen, joiden tarkkaa määrää ei ole mahdollista arvioida etukäteen, maksamiseen käytetään puolustusvoimien toimintamenoihin vuosittain myönnettäviä määrärahoja.

Tilausvaltuuksien maksatusmäärärahat on kohdennettu talousarviossa varainhoitovuoteen kuuluviksi maksuperusteella.

Sen johdosta, että aikaisemmissa talousarvioissa hyväksyttyjen tilausvaltuuksien perusteella ei kaikilta osin ole ollut mahdollista tehdä sopimuksia, saa vuoden 2004 aikana tehdä sopimuksia sanottujen tilausvaltuuksien sitomatta olevaa määrää vastaavasti edellyttäen, että näis-

tä sopimuksista aiheutuvat vuotuiset maksut eivät ylitä kyseisten tilausvaltuuksien rahoitus-suunnitelmissa esitettyjä rahamääriä.

30. Kansainvälinen rauhanturvaamistoiminta

22. *Rauhanturvaamistoiminnan kalusto- ja hallintomenot* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 43 424 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää sotilastarkkailijoiden palkkojen ja kansallisen päivärahan maksamiseen, valmiusjoukon palkkaus-, koulutus-, ylläpito-, varustamis-, hallinto- ja muiden kulutusmenojen ja pohjoismaisten rauhanturvakurssien menojen maksamiseen sekä Kosovossa olevan suomalaisen rauhanturvajoukon sekä Afganistanissa, Kyproksella, Etiopia-Eritreassa ja Makedoniassa olevien Suomen osastojen matkakustannusten, terveydenhoito-, kuljetus-, varustamis-, huolto-, edustus- ja hallintomenojen maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös Suomen kansainväliseen kriisinhallintaan nimeämien joukkojen kehittämisohjelmasta aiheutuviin menoihin.

Siinä tapauksessa, että Suomelle esitetään pyyntö uuden rauhanturvajoukon lähettämisestä kansainvälisiin rauhanturvaamistehtäviin ja Suomi päättää rauhanturvajoukon asettamisesta tai että Suomi päättää jatkaa osallistumistaan jo käynnissä olevan operaation seuraavaan vaiheeseen, saa näihin menoihin käyttää tälle momentille myönnettyjä määrärahoja.

Kansainvälisen kriisinhallinnan joukkojen kehittämisohjelman määrärahat on kohdennettu

talousarviossa varainhoitovuoteen kuuluviksi menoon sitoutumisen perusteella.

Käyttösuunnitelma	e
01. Sotilastarkkailijatoiminnan menot	2 509 000
02. YKSO:n menot (UNFICYP-operaatio)	50 000
03. YKSRJEE:n menot (UNMEE-operaatio)	3 476 000
05. Suomen Kosovon rauhan- turvajoukon menot (KFOR-operaatio)	14 406 000
06. Yhteiset menot	1 152 000
07. Kriisinhallinnan joukkojen kehittämisohjelma	16 000 000
10. SOAF:n menot (ISAF-operaatio)	3 599 000
20. Varalla käynnissä olevien operaatioiden lisämenoihin ja niiden jatkamiseen sekä mahdollisiin uusiin rauhan- turvaamisoperaatioihin	2 232 000
Yhteensä	43 424 000

99. Puolustusministeriön hallinnonalan muut menot

50. *Maanpuolustusjärjestöjen toiminnan tukeminen* (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 1 650 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää maanpuolustusjärjestöjen toiminnan tukemiseen.

95. *Kurssivaihtelut* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 10 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää suomalaisista rauhan-
turvajoukoista aiheutuvien menojen laskutuk-
sessa ja sotilasasiamiestoiminnan tilinpidossa
syntyviin kurssieroihin.

Päälukka 28**VALTIOVARAINMINISTERIÖN HALLINNONALA****01. Valtiovarainministeriö**

19. *Valtiovarainministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 55 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää muiden kuin erikseen arvonlisäverovelvollisten hallinnonalan virastojen ja laitosten tavaroiden ja palvelujen ostoihin sisältyvien arvonlisäverojen maksamiseen.

21. *Valtiovarainministeriön toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 26 028 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös vastikkeettomien menojen maksamiseen kansainvälisille yhteisöille.

Nettobudjetoinnissa otetaan tuloina huomioon Kapiteeli Oy:lle ja Senaatti-kiinteistöille siirtyvän omaisuuden väliaikaisesta hallinnasta valtiovarainministeriölle saatavat tulot.

Perustetaan valtioneuvoston controllerin (A30) ja valtioneuvoston apulaiscontrollerin (A29) virat.

22. *Valtioneuvoston tietohallintoyksikön toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 7 352 000 euroa.

62. *EU:n rakennerahastojen valtion rahoitusosuus valtiovarainministeriön osalta* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 97 000 euroa.

Vuonna 2004 saa tehdä myöntämispäätöksiä yhteensä 191 000 eurolla.

Mikäli vuoden 2003 myöntämisvaltuutta on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta tehdä myöntämispäätöksiä vuonna 2004.

Määrärahaa saa käyttää Euroopan aluekehitysrahastosta rahoitettavien Interreg-yhtei-

säaloitteiden valtion rahoitusosuuden maksamiseen.

89. *Osakkeiden myyntijärjestelyt ja hankinnat* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 841 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää osake- ja muista omaisuusjärjestelyistä ja omaisuuden hallinnoinnista aiheutuvien sekä valtionyhtiöiden yksityistämiseen liittyvien menojen maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös AREK Oy:n osakkeiden hankintaan.

03. Valtion taloudellinen tutkimuskeskus

21. *Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 3 695 000 euroa.

05. Valtiokonttori

21. *Valtiokonttorin toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 39 214 000 euroa.

22. *Valtion eläkelautakunnan toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 353 000 euroa.

07. Valtion maksamat eläkkeet ja korvaukset

05. *Vakinaiset eläkkeet, perhe-eläkkeet sekä kuntoutustuet* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 2 928 120 000 euroa.

Momentti on budjetoitu maksuperusteella.

Määrärahaa saa käyttää valtion eläkelain (280/1966) ja siihen liittyvän lainsäädännön mukaisten eläkkeiden, perhe-eläkkeiden, kuntoutustukien ja niiden lisien sekä viivästyskorotusten ja mahdollisten oikeudenkäyntikulujen maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää valtion eläkelain muuttamisesta annetun lain (381/2001) nojalla viimeisen eläkelaitoksen periaatteesta johtuvien ennakkomenojen maksamiseen, jotka aiheutuvat siitä, että muut eläkelaitokset maksavat valtion puolesta myöntämiään valtion vastuulle kuuluvia eläkkeitä.

06. Ylimääräiset eläkkeet (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 21 546 000 euroa.

Momentti on budjetoitu maksuperusteella.

Määrärahaa saa käyttää ylimääräisten eläkkeiden myöntämiseen voimassa olevien valtioneuvoston päätösten mukaisesti sekä aiemmin myönnettyjen ylimääräisten eläkkeiden maksamiseen.

Määrärahasta saadaan myöntää uusia ylimääräisiä eläkkeitä ja perhe-eläkkeitä Sotainvalidien Veljesliiton päätoimisille huoltotehtävissä toimiville toimihenkilöille, jotka siirtyvät eläkkeelle viimeistään vuonna 2006. Mikäli Sotainvalidien Veljesliiton omistamien laitosten, Kaunialan ja Kyyhkylän omistuspohjassa tapahtuu muutoksia, saadaan ylimääräisiä eläkkeitä ja perhe-eläkkeitä myöntää myös uuden omistajan palvelukseen siirtyneille, aiemmin Sotainvalidien Veljesliiton päätoimisille huoltotehtävissä toimineille toimihenkilöille.

Eläkkeet myönnetään noudattaen soveltuvin osin valtion eläkelain ja valtion perhe-eläkelain säännöksiä. Ylimääräisestä eläkkeestä vähennetään samasta palveluksesta työntekijäin eläkelain nojalla myönnettävä eläke.

Edelleen määrärahaa saa käyttää valtion palveluksesta aiemmin ylimääräisen eläkkeen saaneiden toimihenkilöiden määräaikaisten eläkkeiden jatkamiseen sekä heidän jälkeensä myönnettävien perhe-eläkkeiden maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää enintään 720 000 euroa ylimääräisistä taiteilijaeläkkeistä annetun valtioneuvoston päätöksen (75/1974) mukaisten taiteilijaeläkkeiden ja ylimääräisistä sanomaleh-

timieseläkkeistä annetun valtioneuvoston päätöksen (37/1977) mukaisten sanomalehtimieseläkkeiden myöntämiseen kuitenkin siten, että enintään saadaan myöntää täyttä eläkettä vastaavina 35 ylimääräistä taiteilijaeläkettä ja 10 ylimääräistä sanomalehtimieseläkettä. Lisäksi määrärahasta saadaan käyttää enintään 9 000 euroa eduskunnan kansliatoimikunnan myöntämien ylimääräisten eläkkeiden maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää ylimääräisten eläkkeiden ja perhe-eläkkeiden myöntämiseen Maatalousseurojen Keskusliiton, sittemmin Maatalouskeskusten liiton, ja niiden jäsenjärjestöinä toimineiden maanviljelys- ja talousseurojen päätoimisesta palveluksesta asutuslainsäädännössä annetun toimivallan käyttämistä varten muodostetuissa toimielimissä. Edellytyksenä on lisäksi, että henkilöllä on tai olisi ollut oikeus eläkkeeseen valtion varoista tai kunnallisesta eläkejärjestelmästä ns. lisäeläketurvan mukaisesti ja että eläketurva muuten jäisi olennaisesti pienemmäksi siitä, mitä se olisi ollut, jos asutustehtävissä palveltu aika olisi luettu eläkeajaksi mainittuja eläkkeitä varten.

07. Muut eläkemenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 28 518 000 euroa.

Momentti on budjetoitu maksuperusteella.

Määrärahaa saa käyttää korvausten maksamiseen Kuntien eläkevakuutukselle eri lakien nojalla valtion toimintojen kunnallistamisen yhteydessä suoritetuista eläkejärjestelyistä ja Eläkekassa Maalle siitä eläkemenojen lisäyksestä, mikä aiheutuu asutustehtävissä palvelun ajan huomioon ottamisesta eläkekassan myöntämässä eläkkeessä. Edelleen määrärahaa saa käyttää korvausten maksamiseen Nokia Oyj:lle, Vapo Oy:lle, Vammas Oy:lle ja Lapua Oy:lle siitä valtion eläkelain tasaisen eläketurvan säilyttämisestä syntyvästä lisärasituksesta, joka näille yhtiöille aiheutuu 31.8.1976 Televan, 31.12.1983 Valtion polttoainekeskuksen, 31.12.1990 Vammaskosken tehtaan ja Lapuan patruunatehtaan palveluksessa olleen henkilöstön siirrosta näiden yhtiöiden palvelukseen.

Määrärahaa saa käyttää myös korvausten maksamiseen yrityskauppojen tai vastaavien yri-

tysten omistuspohjan uudelleenjärjestelyjen yhteydessä tai konsernin sisällä yhtiöstä toiseen vanhana työntekijänä ennen 1.1.1994 siirretyn henkilön työnantajalle sekä Patria Vammas Oy:n tai Patria Lapua Oy:n palveluksesta yrityskauppojen, liikkeen luovutuksen tai vastaavien uudelleenjärjestelyjen yhteydessä vanhana työntekijänä siirretyn henkilön työnantajalle, jolloin vanhana työntekijänä tarkoitetaan 31.12.1990 Vammaskosken tehtaan tai Lapuan patruunatehtaan palveluksesta Vammas Oy:n tai Patruunatehdas Lapua Oy:n palvelukseen ja myöhemmin Patria-konserniin siirtyneitä henkilöitä. Valtiokonttori saa sopia vakuutusmatemaattisin perustein lasketusta eläkevastuiden kertasuorituksista. Lisäksi määrärahaa saa käyttää eläkeoikeuden siirtämisestä Suomen työeläkejärjestelmän ja Euroopan yhteisöjen eläkejärjestelmän välillä suoritettuihin eläkeoikeuksien pääoma-arvojen siirtoihin valtion eläkejärjestelmästä asiaa koskevan lain mukaisesti.

50. Tapaturmakorvaukset ja muut vahingonkorvaukset (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 39 965 000 euroa.

Momentti on budjetoitu maksuperusteella.

Määrärahaa saa käyttää tapaturmavakuutuslain ja liikennevakuutuslain sekä mainittuihin korvausjärjestelmiin liittyvän muun lainsäädännön mukaisten korvausten maksamiseen, valtion palveluksessa olleiden henkilöiden ja eräiden heihin verrattavien henkilöiden kuoltua suoritettavan taloudellisen tuen maksamiseen, valtion virkamieslain ja eroraha-asetuksen mukaisten erorahojen ja toistuvien korvausten maksamiseen sekä valtion palveluksessa oleville virantoimituksesta tai työtehtävien suorittamisesta aiheutuvien eräiden kustannusten ja vahinkojen korvaamiseen, valtion liikelaitosten vahinkoturvajärjestelmästä suoritettavien korvausten sekä rautatien käytöstä johtuvan vahingon vastuusta annetun lain mukaisten korvausten maksamiseen.

63. Muiden eläkelaitosten vastattavaksi kuuluvat eläkemenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 6 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtion eläkelain muuttamisesta annetun lain (381/2001) nojalla viimeisen eläkelaitoksen periaatteesta johtuvien Valtiokonttorin toisten eläkelaitosten puolesta myöntämien eläkkeiden maksamiseen.

18. Verohallinto

21. Verohallinnon toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 343 798 000 euroa.

39. Eräät siirrot Ahvenanmaan maakunnalle

30. Ahvenanmaan tasoitusmaksu (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 161 060 000 euroa.

Määrärahaa saa Ahvenanmaan valtuuskunnan päätöksen mukaisesti käyttää Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) mukaista tasoitusta ja tasoitusmäärää koskevien ennakkomaksujen suorittamiseen. Kun tasoitus lain mukaan suoritetaan jälkikäteen, saattavat tällöin vielä vahvistamattomien tasoitusten määrät nousta ennakkomaksuja suuremmiksi. Tämän johdosta määrärahaa saa käyttää ennen lopullisen tasoituksen vahvistamista myös lisäennakon myöntämiseen varainhoitovuotta edeltäneiden vuosien menoihin.

31. Verohyvitys (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 12 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Ahvenanmaan itsehallintolain 49 §:n mukaisen verohyvityksen maksamiseen Ahvenanmaan maakunnalle.

40. Arpajaisveron tuoton palauttaminen Ahvenanmaan maakunnalle (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 3 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää arpajaisveron tuoton palauttamiseen Ahvenanmaan maakunnalle.

40. Tullilaitos

21. *Tullilaitoksen toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 125 967 000 euroa.

52. Tilastokeskus

21. *Tilastokeskuksen toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 40 614 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös kansainvälisten jäsenmaksujen maksamiseen ja EU:n jäsenyyteen liittyvien tilastohankkeiden rahoitukseen.

60. Senaatti-kiinteistöt

1. *Palvelu- ja muut toimintatavoitteet*

Senaatti-kiinteistöt on valtiovarainministeriön alainen valtion liikelaitos, jonka tehtävänä on osana valtioyhteisöä huolehtia sen hallintaan luovutettujen kiinteistöjen omistajuusasioista sekä toiminnallaan turvata ko. kiinteistöjen tehokas käyttö sekä arvon säilyminen ja kehittyminen. Toimitilatarjonnassa otetaan huomioon sekä liiketaloudelliset tavoitteet että asiakkaiden tarpeet siten, että rakennuskanta ylläpidetään kysyntää vastaavana.

Senaatti-kiinteistöille asetetaan lähivuosille seuraavat kuusi strategista päämäärää:

- lisäarvon tuottaminen asiakkaan ydintoi-minnalle
- vuorovaikutteisten asiakassuhteiden luominen
- kumppanuuksien kehittäminen lisäarvoa tuottavien toimittajien kanssa
- puolustushallinnon kiinteistöjen onnistunut liittäminen Senaatti-kiinteistöjen toimintaan
- arvon tuottaminen nykyisen ja uuden henkilöstön avulla
- avoimuuden kehittäminen liiketoiminnassa.

Senaatti-kiinteistöjen vuokrajärjestelmää kehitetään käyttäjien kanssa tehtyjen selvitysten pohjalta painottaen järjestelmän selkeyttä ja läpinäkyvyyttä. Samoin kehitetään käyttäjien tarvitsemia uusia palvelumuotoja ja edistetään käyttäjien toimitilastrategioiden laadintaa.

Senaatti-kiinteistöjen ympäristöstrategiassa korostetaan kestävä kehityksen periaatteiden sisällyttämistä kaikkiin toimintoihin ja kiinteistöjen elinkaaren aikaisten ympäristövaikutusten ja kustannusten hallintaa.

2. *Investoinnit*

Senaatti-kiinteistöjen investoinneista saa aiheutua menoja vuonna 2004 enintään 350 milj. euroa. Lisäksi Senaatti-kiinteistöt saa tehdä sitoumuksia, joista saa aiheutua menoja seuraavina varainhoitovuosina enintään 300 milj. euroa. Tämän lisäksi Senaatti-kiinteistöt saa suorittaa investointeja, jotka työministeriö rahoittaa.

Uudisinvestoinnit painottuvat edelleen korkeakoulu- ja tutkimusrakennuksiin. Muut investoinnit ovat rakennuskannan arvoa säilyttäviä ja sen toimintakelpoisuutta parantavia korjausinvestointeja.

Senaatti-kiinteistöt saa antaa vastavakuutta vaatimatta omavelkaisia takauksia tytäryhtiöinä toimivien kiinteistöosakeyhtiöiden lainoista yhteensä enintään 35 milj. euron arvosta.

3. *Lainanotto*

Senaatti-kiinteistöt oikeutetaan ottamaan vuoden 2004 aikana tehtäviä investointisitoumuksia varten valtion liikelaitoksista annetun lain (1185/2002) 5 §:n 1 momentissa tarkoitettua lainaa enintään 200 milj. euroa.

80. Hallinnon uudistaminen ja eräät henkilöstöhallinnon tukitoimenpiteet

20. *Kehittämisen ja koulutustoiminta* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 1 676 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää julkisen hallinnon kehittämisen edellyttämien tutkimusten, selvitysten sekä koulutus- ja muiden palvelujen tuottamis- ja hankintamenojen sekä kehittämis- ja

koulutustoiminnasta aiheutuvien ulkomaanmatkamenojen maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää European Institute of Public Administrationin kanssa tehdystä yhteistyösopimuksesta aiheutuvien velvoitteiden maksamiseen ja ulkomailla tapahtuvaan harjoitteluun ja koulutukseen. Määrärahaa saa käyttää myös kansallisten ja EU:n rahoittamien lähialueiden ja tulokasmaiden kehittämishankkeiden organisointiin ja niihin osallistumisen organisointiin ja hanketyön kehittämiseen. Lisäksi määrärahaa saa käyttää EU-yhteistyöhön hallinnon kehittämisessä.

Määrärahaa saa käyttää noin kuutta henkilötyövuotta vastaavan henkilöstömäärän palkkaamiseen määräaikaisiin tehtäviin.

21. Henkilöstön sopeuttamisen tukeminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 169 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää hallinnon rationalisoinnin yhteydessä tarvittavista henkilöstön uudelleen sijoittamisen tukitoimista aiheutuviin menoihin.

23. Työsuojelun edistäminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 981 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää työsuojelurahastosta annettua lakia (407/1979) vastaavan järjestelyn toteuttamiseksi valtionhallinnossa työsuojelututkimukseen, työsuojelukoulutukseen, työsuojelutietojen keräämiseen ja työsuojelua koskevaan tiedottamiseen sekä valtiotyönantajan ja sen palveluksessa olevan henkilöstön välisten työelämän suhteiden edistämistä tarkoittavaan tutkimukseen, koulutukseen ja tiedotukseen.

24. VEL-perusteinen kuntoutus ja työhyvinvoinnin tuki (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 6 368 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtion eläkelain (280/1966) mukaisten kuntoutuksesta aiheutuvien muiden kuin kuntoutustukien maksamiseen, Valtiokonttorin antamien ohjeiden mukaisesti myönnettävien työhyvinvointia edistävien hankkeiden toteuttamiseen valtion virastoille ja laitoksille sekä kuntoutus- ja työhyvinvointitoi-

minnan kehittämisestä ja koulutuksesta aiheutuviin menoihin.

25. Valtion henkilöstöjärjestelyt (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 725 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää lakkautuspalkkalain (182/1931) mukaisten lakkautuspalkkojen maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös ennen vuotta 1992 päätetyn viraston toiselle paikkakunnalle siirron johdosta työpaikan järjestämiseen henkilölle, joka ei ole voinut siirtyä viraston uudelle sijaintipaikkakunnalle.

60. Valtion maksu koulutusrahastosta johtuvista menoista (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 250 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää koulutusrahastosta annetun lain (1306/2002) 13 §:n mukaisen valtion maksun maksamiseen koulutusrahastolle.

81. Eräät hallinnonaloittain jakamattomat menot

01. Euroopan unionin kansallisten asiantuntijoiden palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 1 177 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Euroopan unionin toimielimissä toimivien suomalaisten kansallisten asiantuntijoiden palkkaus- ja sosiaaliturvakustannusten maksamiseen. Määrärahalla saa palkata enintään 25 henkilötyövuotta vastaavan määrän henkilöstöä määräaikaisiin kansallisten asiantuntijoiden tehtäviin.

02. Eräät muut palkat ja virkasuhteen ehtoja koskevat päätökset (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 168 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää välttämättömän lisähenkilökunnan palkkausten maksamiseen sellaisissa tapauksissa, joissa henkilöstön lisätarve ei ole ollut tiedossa varsinaista talousarvioesitystä laadittaessa, sekä valtiovarainministeriön tekemistä virkasuhteen ehtoja koskevista päätöksistä aiheutuvien menojen maksamiseen.

25. *Euroopan unionin osallistuminen matkakustannusten korvauksiin* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 3 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää EU:n jäsenvaltioiden valtuuskuntien matkakulujen korvaamisesta annetun päätöksen mukaisten matkustusmenojen maksamiseen.

95. *Lakiin tai asetukseen perustuvat menot, joita varten talousarvioon ei ole erikseen merkitty määrärahaa* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 17 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää sellaisten lakiin tai asetukseen perustuvien menojen maksamiseen, joita varten talousarvioon ei ole erikseen myönnetty määrärahaa.

96. *Edeltä arvaamattomat tarpeet* (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 10 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää sellaisten edeltä arvaamattomista tarpeista aiheutuvien välttämättömien menojen maksamiseen, joita varten talousarviossa ei ole määrärahaa.

82. Korvaukset rahastoille ja rahoituslaitoksille

44. *Isäntämaakorvaus Pohjoismaiden Investointipankille* (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 4 870 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää sen taloudellisen hyödyn korvaamiseksi, minkä Suomen Pohjoismaiden Investointipankin isäntämaana katsotaan saavan.

84. Kansainväliset rahoitusosuudet

66. *Kansainvälisille rahoituslaitoksille annettujen sitoumusten lunastaminen* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 170 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kansainvälisille rahoituslaitoksille jäsenyyden perusteella vuosina 1982—1986 annettujen sitoumusten lunastamiseen sekä lunastamisesta aiheutuvien kustannus-

ten maksamiseen. Määrärahaa saa myös käyttää vuoden 1986 jälkeen annettujen sitoumusten lunastamisen yhteydessä aiheutuvien valuuttakurssitappioiden ja lunastamiskustannusten maksamiseen.

68. *Suomen maksuosuus Pohjoismaiden Ympäristörahoitusyhtiön pääomasta* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 1 235 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Pohjoismaiden Ympäristörahoitusyhtiön peruspääoman korotuksen vuonna 2004 suoritettavan kolmannen maksosuuden maksamiseen.

90. Suomen maksuosuudet Euroopan unionille

69. *Maksut Euroopan unionille* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 1 415 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Euroopan unionille suoritettavien arvonnäveropohjaan ja bruttokansantuloon perustuvien Suomen maksuosuuksien maksamiseen.

99. Muut valtiovarainministeriön hallinnonalan menot

63. *Verosta vapautuksen johdosta takaisin maksetut verot* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 5 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää veron takaisin maksamiseen tapauksissa, joissa maksuvelvollinen on sosiaalisista tai muista veronhuojennussäännöksissä taikka verosopimuksissa tarkoitetuista syistä valtiovarainministeriön, Verohallituksen tai Tullihallituksen päätöksen nojalla oikeutettu saamaan takaisin jo maksetun veron. Lisäksi määrärahaa saa käyttää tuomioistuimen päätöksellä palautettavaksi määrättyjen verojen, korkojen ja oikeudenkäyntikulujen maksamiseen tapauksissa, joissa vastaavaa tulo- tai muuta momenttia ei ole käytettävissä.

Lisäksi määrärahaa saa käyttää tullilaitoksen maksamien verojen, tullien ja muiden maksujen palautuskorkojen maksamiseen.

95. *Valtion saatavien turvaaminen* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 50 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtion laina- ja takaussaatavien perintään ja näiden sekä perintöomaisuuden turvaamiseen ja hoitoon samoin kuin aiheettomasti maksettujen etuuksien takaisin perimisestä ja valtion takautumisoikeuden käyttämisestä aiheutuvien menojen maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös kiinteistön tai muun omaisuuden ostamiseen konkurssi- tai pakkohuutokaupassa tai muussa realisointijär-

jestelyssä, milloin se on valtion laina-, takauks-
tms. saatavien turvaamiseksi tai takausvastuiden minimoimiseksi tarpeen, sekä valtiolle näin tulleen omaisuuden hoidosta ja realisoinnista aiheutuvien menojen maksamiseen.

97. *Verotukseen liittyvät korkomenot* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 50 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää tulo- ja varallisuusverotuksen toimittamiseen liittyvien korkojen, veronkantoasetuksen (903/1978) 11 §:n mukaisen palautuskorkojen ja verontilityslain mukaisen korkojen maksamiseen. Momentti on budjetoitu maksuperusteella.

Päälukka 29
OPETUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

Opetusministeriön hallinnonalalla myönnettävät valtionosuudet ja -avustukset budjetoidaan vuonna 2004 myöntöpäätöksen perusteella poiketen tulojen ja menojen kohdentamista koskevista yleisistä määräyksistä. Valtuusmenettelyn piiriin kuuluvat valtionosuudet ja -avustukset budjetoidaan kuitenkin maksuperusteisesti.

01. Opetusministeriö

10. *Eräiden kiinteistöjen käyttö ja kunnossapito* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 1 165 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää opetusministeriön hallinnassa olevien kiinteistöjen käytöstä, kunnossapidosta, korjauksista ja niihin liittyvistä lisärakennushankkeista sekä vuokrista aiheutuvien menojen maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös yhtä henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen määräaikaisiin tehtäviin.

19. *Opetusministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 140 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää muiden kuin erikseen arvonlisäverovelvollisten hallinnonalan virastojen ja laitosten tavaroiden ja palvelujen ostoihin sisältyvien arvonlisäverojen maksamiseen.

21. *Opetusministeriön toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 21 042 000 euroa.

22. *Kehittämistoiminta* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 3 008 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää opetusministeriön hallinnonalan kehittämis-, kokeilu-, suunnittelu-, tutkimus- ja tiedotustoiminnasta, koulutuksen arviointitoiminnasta, niihin liittyvästä kansainvälisestä yhteistyöstä sekä eri hallinnonalojen yhteishankkeista aiheutuvien toimintamenojen ja avustusten maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös digitaalisen opetusmateriaalin tuotannon tukemiseen sekä kulttuuriperinnön digitointiin ja muihin sisältötuotantoa palveleviin tarkoituksiin.

Määrärahaa saa käyttää myös EU:n hyväksymien muiden kuin rakennerahastoista rahoitettavien tutkimus-, koulutus- ja kulttuurihankkeiden maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös enintään 11 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen määräaikaisiin tehtäviin.

26. *Eräät kopiointi- ja käyttöoikeuskorvaukset* (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 7 063 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää tekijänoikeuslakiin (404/1961) perustuvien kopiointi- ja muiden käyttökorvausten sekä kopiointia, tallennusta ja käyttöoikeuksia koskevan tiedotus- ja selvitystoiminnan menojen maksamiseen.

50. *Eräät avustukset* (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 503 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Svenska Finlands folkting -nimisestä järjestöstä annetun lain (423/2003) mukaisen valtionavustuksen ja käyt-

tösuunnitelmassa yksilöityjen muiden avustusten maksamiseen.

Käyttösuunnitelma	e
Svenska Finlands folkting	372 000
Paasikivi-Seura	13 000
Eräiden siirtoväen sankarihautojen hoito	15 000
Kaatuneiden muiston vaaliminen sekä luovutetun alueen hautausmaiden kunnostaminen	103 000
Yhteensä	503 000

62. *EU:n rakennerrahastojen valtion rahoitusosuus opetusministeriön osalta* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 70 992 000 euroa.

Vuonna 2004 saa uusia myöntämispäätöksiä tehdä yhteensä 62 236 000 eurolla.

Mikäli vuoden 2003 myöntämisvaltuutta on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta tehdä myöntämispäätöksiä vuonna 2004.

Määrärahaa saa käyttää Euroopan aluekehitys- ja sosiaalirahastosta rahoitettavien tavoite 1-, 2- ja 3 -ohjelman sekä Equal-, Interreg- ja Urban-yhteisöaloitteiden ja pilottihankkeiden valtion rahoitusosuuden maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös teknisen avun ja edellä mainittujen ohjelmien toteuttamiseen tarvittavan henkilöstön palkkaamiseen yhdessä momenteilla 26.98.61 ja 34.05.61 olevien EU-osuuksien kanssa.

70. *Kaluston hankinta* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 1 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää opetusministeriön tilajärjestelyjen aiheuttamien kalusto- ja varustehankintojen sekä niiden suunnittelumenojen maksamiseen. Vuonna 2004 saa tehdä kalusto-, laite- ja palveluhankintoja koskevia sopimuksia siten, että niistä aiheutuu valtiolle menoja vuonna 2005 enintään 1 500 000 euroa.

05. Kirkollisasiat

21. *Ortodoksisen kirkollishallituksen toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 1 780 000 euroa.

50. *Eräät avustukset* (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 637 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää käyttösuunnitelmassa yksilöityjen avustusten maksamiseen. Suomen Merimieskirkolle myönnettävästä avustuksesta saa käyttää enintään 152 000 euroa Antwerpenin ja Hampurin merimieskirkkojen ja enintään 250 000 euroa Lontoon merimieskirkon rakennusavustuksiin ja rakennuslainojen hoitoon edellyttäen, että evankelisluterilaisen kirkon keskusrahasto suorittaa vastaavat osuudet.

Käyttösuunnitelma	e
Eräät avustukset ortodoksisen kirkkokunnan seurakunnille ja laitoksille	152 000
Avustus Suomen Merimieskirkolle	485 000
— mistä Lontoon merimieskirkon rakentamisavustuksiin (enintään)	250 000
— mistä Antwerpenin ja Hampurin merimieskirkkojen rakentamisavustuksiin (enintään)	152 000
Yhteensä	637 000

07. Opetushallitus

21. *Opetushallituksen toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 18 403 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös oppimateriaalin kehittämiseen sekä ruotsinkielisen ja muun vähälevikkisen oppimateriaalin tuottamiseen. Määrärahasta käytetään 258 000 euroa avustuksena saamelaiskäräjille jaettavaksi saamenkielisen oppimateriaalin tuottamista varten.

08. Kansainvälinen yhteistyö

22. *Venäjän ja Itä-Euroopan instituutin toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 787 000 euroa.

25. *Kansainvälinen kulttuuriyhteistyö* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 6 984 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää menoihin, jotka aiheutuvat osallistumisesta kansainvälisten järjestöjen toimintaan ja pohjoismaiseen kulttuuriyhteistyöhön sekä kulttuurisopimusten ja vaihto-ohjelmien toimeenpanosta. Määrärahasta saadaan myöntää ulkomaille suuntautuvan kulttuuri- ja sivistystoiminnan edellyttämiin palkkaus- ja ohjelmamenoihin tarkoitettuja avustuksia ja apurahoja henkilöille ja yhteisöille, jotka edistävät opetus-, tiede- ja kulttuurivaihtoa sekä Suomen kulttuurin tunnetuksi tekemistä ulkomailla.

Määrärahaa saa lisäksi käyttää määräaikaisen henkilöstön palkkaamiseen enintään yhtä henkilötyövuotta vastaavasti.

50. *Eräät avustukset* (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 5 362 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää käyttösuunnitelmasa yksilöidyistä käyttötarkoituksista aiheutuvien avustusten maksamiseen.

Käyttösuunnitelma	e
Kulttuuri-instituuttien toiminta	3 249 000
Kansainväliseen levitykseen tarkoitettujen julkaisujen tukeminen	253 000
Eräiden kulttuuri- ja koulutusyhteistyötä tekevien ulkomaanyhdistysten toiminta	1 860 000
Yhteensä	5 362 000

66. *Rahoitusosuudet kansainvälisille järjestöille* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 2 287 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Unescon ja muiden hallitustenvälisten monenkeskisen sivistyksellisen yhteistyön järjestöjen ja ohjelmien jäsenmaksujen ja rahoitusosuuksien maksamiseen.

10. Yliopisto-opetus ja -tutkimus

21. *Yliopistojen toimintamenot* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 1 196 449 000 euroa.

Määrärahasta saa käyttää täydennyskoulutuksen hintojen alentamiseen enintään 830 000 euroa yliopistojen omien päätösten mukaisesti.

Määrärahaa saa käyttää myös yliopistojen opettajille, tutkijoille ja opiskelijoille myönnettävien tutkimusta ja koulutusta edistävien apurahojen maksamiseen, opiskelijoille opintoihin liittyvän harjoittelun järjestämiseen sekä yliopistojen toimintaan liittyvien kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksuista ja rahoitusosuuksista aiheutuvien menojen maksamiseen.

Vuoden 2004 aikana saa tehdä sellaisia yliopistojen tiloja lisääviä vuokrasopimuksia, joista aiheutuu menoja vasta vuoden 2004 jälkeen siten, että nettomenojen lisäys on vuositasolla enintään 4 300 000 euroa.

22. *Yliopistolaitoksen yhteiset menot* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 23 772 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää yliopistoja koskevan tutkimus-, arviointi-, selvitys- ja kehittämistoiminnan, näihin liittyvän kansainvälisen yhteistyön sekä työllistymistä edistävän toiminnan ja

opettajien kouluttajien täydennyskoulutuksen menojen maksamiseen.

Käyttösuunnitelma		e
1.	Tutkimus-, kehittämis- ja julkaisutoiminta	8 772 000
2.	Yliopistojen yhteinen atk-toiminta ja tietoliikenne-yhteydet	9 000 000
3.	Yliopistojen aikuiskoulutuksen kehittäminen	3 000 000
4.	Yliopistokeskusten kehittäminen	3 000 000
Yhteensä		23 772 000

Määrärahaa saa käyttää yliopistojen käyttöön tarkoitettua oppimateriaalin kustannustoiminnan sekä opetuksen ja tutkimuksen toimintaedellytysten turvaamiseksi tarvittavien menojen ja avustusten maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää enintään 207 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen määrärahaaikaan tehtäviin.

Yliopistojen aikuiskoulutuksen kehittämiseen tarkoitettua määrärahaa voidaan käyttää pitkäkestoisen täydennyskoulutuksen tuotekehitystyöstä aiheutuviin kustannuksiin yliopistojen esittämällä alueilla osana niiden yhteiskunnallista tehtävää.

23. Kansainvälisen henkilövaihdon keskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 7 835 000 euroa.

Määrärahasta käytetään 2 802 000 euroa opiskelija-, harjoittelija-, nuoriso- ja asiantuntijavaihtoon myönnettäviin stipendeihin, apurahoihin ja avustuksiin, 1 681 000 euroa ulkomaisissa yliopistoissa palvelevien suomalaisten ulkomaanlehtoreiden ja vierailevien professorien sekä muiden ulkomailla toimivien opetushallintoviranomaisten, yhteensä enintään 47 henkilöä, palkkoja varten soveltuvien osin ulkomailla työskentelevien Suomen kielen ja kulttuurin yliopis-

tonopettajien ohjesäännön mukaisesti ja ulkomailla tapahtuvan suomen kielen ja kulttuurin opetuksen järjestämiseen.

Määrärahasta saa käyttää enintään 144 000 euroa maksullisen palvelutoiminnan tukemiseen.

24. Harjoittelukoulujen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 70 556 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös oppilasavustuksista aiheutuvien menojen sekä maksullisen kouluruokailun tarjoamisesta henkilökunnalle ja opetusharjoittelijoille aiheutuvien menojen maksamiseen.

20. Ammattikorkeakouluopetus

22. Ammattikorkeakoululaitoksen yhteiset menot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 4 586 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää ammattikorkeakoulujen tietoyhteyksien ja -verkon (FUNET), korkeakoulukirjastojärjestelmien, ammattikorkeakoulujen seurannan ja arvioinnin tietokannan (AMKOTA), ammattikorkeakoulujen opiskelijavalintajärjestelmän sekä ammattikorkeakoulujen muiden vastaavien yhteisten menojen keskitettyyn rahoittamiseen. Määrärahaa saa käyttää enintään neljää henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen.

25. Ammattikorkeakoulujen kehittäminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 2 068 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää ammattikorkeakoulujen arvioinnista, ammattikorkeakoulututkimuksesta ja muista selvitys- ja kehittämishankkeista aiheutuvien suunnittelu-, käynnistämisen- ja toimintamenojen ja avustusten maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös EU:n hyväksymien muiden kuin rakennerahastoista rahoitettavien tutkimus- ja koulutushankkeiden maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää enintään neljää henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen.

30. *Valtionosuus ja -avustus kunnallisten ja yksityisten ammattikorkeakoulujen käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 336 797 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää ammattikorkeakoululain (351/2003) ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (635/1998) mukaisen valtionosuuden ja -avustuksen sekä ammattikorkeakoulujen opettajankoulutuksen valtionavustuksen maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää ammattikorkeakoululain mukaisena hankerahoituksena toiminnan kehittämiseen ja tukemiseen sekä tuloksellisuusrahoitukseen enintään 24 349 000 euroa. Hanke-rahointu suunnataan ammattikorkeakoulujen tukiohjelmaan, tutkimus- ja kehitystyöhön, aluekehitystä palveleviin ja muihin kehittämishankkeisiin sekä opiskelijoiden harjoittelun ja avoimen ammattikorkeakouluopetuksen tukemiseen.

40. Yleissivistävä koulutus

21. *Valtion yleissivistävän koulutuksen toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 41 171 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös EU:n Eurooppa-koulujen opettajien ja hallintohenkilökunnan palkkausmenojen maksamiseen. Lisäksi määrärahaa saa käyttää valtion yleissivistävien oppilaitosten kansainvälistämiseen, maahanmuuttajien täydentävään opetukseen, vammaisten lasten koulujen palvelu- ja kehittämiskeskustoimintaan, avustuksina oppimisympäristöjen kehittämiseen ja tietoverkkojen rakentamiseen sekä tieto- ja viestintätekniikan hyväksikäyttöön opetuksessa ja opiskelussa.

25. *Yleissivistävän koulutuksen kehittäminen* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 1 899 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää yleissivistävän koulutuksen kokeilu-, tutkimus-, kehittämis- ja arviointihankkeista aiheutuvien suunnittelu-, käynnistämisen- ja toimintamenojen ja avustusten maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös

EU:n hyväksymien muiden kuin rakennerahoitusta rahoitettavien tutkimus- ja koulutushankkeiden maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää enintään kolmea henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen.

30. *Valtionosuus ja -avustus yleissivistävän koulutuksen käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 1 727 460 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisten valtionosuuksien ja -avustusten maksamiseen. Määrärahaa saa lisäksi käyttää kuntien valtionosuuslain mukaisten verotuloihin perustuvan valtionosuuksien tasauksen maksamiseen kunnille. Määrärahasta saa käyttää enintään 4 855 000 euroa avustuksina oppimisympäristöjen kehittämiseen ja tietoverkkojen rakentamiseen sekä tieto- ja viestintätekniikan hyväksikäyttöön opetuksessa ja opiskelussa sekä opetusministeriön määräämin perustein opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 42 §:n mukaisina avustuksina enintään 8 241 000 euroa avustusten maksamiseen oppilaitosten kokeilu- ja kehittämistoimintaan ja oppilaitosten kansainvälistämiseen, kunnalle tai rekisteröidylle yhdistykselle Ruotsissa rajakuntien yhteistoimintaan perustuvasta suomalaisoppilaiden koulunkäynnistä aiheutuviin kustannuksiin, ulkomailta muuttaneiden oppilaiden tukiopetuksen järjestämiseen sekä avustuksen maksamiseen saamenkielisten, romanikielisten ja vieraskielisten oppilaiden äidinkielen opetuksen järjestämiseen ja ulkomailta palaavien suomalaisten oppilaiden ulkomailta hankkimien kielitaidon ylläpitämiseen peruskoulussa ja lukiossa.

Määrärahaa saa käyttää myös opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta annettavan lain mukaisten aamu- ja ilta-päivätoiminnan valtionosuuksien maksamiseen. Valtionosuuden laskentaperusteena käytettävä ohjaustuntien määrä on enintään 1 754 400. Ohjaustunnin hinta on 20 euroa tuntia kohden.

Määrärahaa saa käyttää Suomen, Norjan ja Ruotsin välillä yhteistyöstä ulkomaanopetuksen

alalla tehdyn sopimuksen mukaisten menojen maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää enintään 136 000 euroa taiteen perusopetusta antavien oppilaitosten harkinnanvaraisiin valtionavustuksiin.

Taiteen perusopetuksen asukaskohtaisen valtionosuuden perusteena käytettävä yksikköhinta on 1,4 euroa asukasta kohti. Valtionosuuden laskennallisena perusteena käytettävä tuntimäärä on musiikin perusopetuksessa enintään 1 505 000 ja muussa tuntiperusteisen valtionosuuden piiriin kuuluvassa taiteen perusopetuksessa enintään 69 044 tuntia.

34. *Valtionosuus yleissivistävien ja ammatillisten oppilaitosten sekä ammattikorkeakoulujen perustamiskustannuksiin* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 71 200 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää perusopetuksen, lukiokoulutuksen, taiteen perusopetuksen, ammatillisen koulutuksen ja ammattikorkeakoulujen opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain sekä peruskoulujen, lukioiden, musiikkioppilaitosten, ammatillisten oppilaitosten ja ammattikorkeakoulujen opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (705/1992) mukaisten perustamishankkeiden sekä peruskoulun, lukion ja yleisen kirjaston valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain (1112/1978) mukaisten perustamiskustannusten valtionosuuksien maksamiseen.

Vuonna 2004 saa myöntää valtionosuutta perustamishankkeille siten, että hankkeista aiheutuvat valtionosuudet ovat tammikuun 2004 kustannustasossa yhteensä enintään 64 500 000 euroa. Valtionosuuksista yhteensä enintään 27 500 000 euroa saa myöntää toteutusaikaisena. Vuonna 2004 saa edellisen lisäksi vahvistaa laajuuksia sellaisille perustamishankkeille, joille valtionosuus tullaan myöntämään vuonna 2005 tai sen jälkeen siten, että arvio hankkeista aiheutuvista valtionosuuksista vuoden 2004 tammikuun kustannustasossa on yhteensä enintään 80 000 000 euroa.

51. *Valtionavustus järjestöille* (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 521 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää avustusten maksamiseen kodin ja koulun yhteistyöstä huolehtiville järjestöille, Kerhokeskus - koulutyön tuki ry:lle, koulun vapaan harrastustoiminnan tukemiseen, Kesälukioseura ry:lle ja eräiden vaihto-oppilajärjestöjen toiminnan tukemiseen.

60. Ammatillinen koulutus

21. *Valtion ammatillisen koulutuksen toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 30 130 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös ammatillista koulutusta järjestävien valtion oppilaitosten kansainvälistämiseen, oppimisympäristöjen kehittämiseen ja tietoverkkojen rakentamiseen sekä tieto- ja viestintätekniikan hyväksikäyttöön opetuksessa ja opiskelussa, maahanmuuttajien tukiopetukseen, valtion erityisopetusta antavien oppilaitosten palvelu- ja kehittämiskeskustoimintaan, ammatilliseen lisäkoulutukseen sekä työnantajille maksettaviin koulutuskorvauksiin. Vuoden 2004 aikana saa tehdä sellaisia valtion ammatillisten erityisoppilaitosten vuokratiloja lisääviä tai muutostöiden edellyttämiä vuokrasopimuksia, joista aiheutuu menoja vasta vuoden 2004 jälkeen siten, että nettomenojen lisäys vuositasolla on enintään 700 000 euroa.

24. *Työssäoppiminen ja harjoittelutoiminta* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 3 026 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää toisen asteen ammatillisen koulutuksen työssäoppimisen rahoittamiseen, työssäoppimiskäytäntöjen kehittämiseen ja opiskelijoiden palkkaamiseen harjoittelijoiksi.

25. *Ammatillisen koulutuksen kehittäminen* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 1 299 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää ammatillisen koulutuksen kokeilu-, tutkimus-, kehittämis- ja arviointihankkeista aiheutuvien suunnittelu-, käynnistämisen- ja toimintamenojen ja avustusten maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös EU:n hyväksymien muiden kuin rakennerahastoista rahoitettavien tutkimus- ja koulutushankkeiden maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää enintään kahta henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen.

30. *Valtionosuus ja -avustus ammatillisen koulutuksen käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 417 510 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisten valtionosuuksien ja -avustusten maksamiseen.

Määrärahasta saa käyttää enintään 5 976 000 euroa opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 42 §:n 1 momentin ja opetusministeriön määräämin perustein 42 §:n 2 momentin mukaisten avustusten maksamiseen sekä Örebron kuulovammaisten oppilaitoksen suomalaisten ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden kustannusten kattamiseen.

Määrärahasta saa käyttää enintään 1 161 000 euroa avustuksina oppimisympäristöjen kehittämiseen ja tietoverkkojen rakentamiseen sekä tieto- ja viestintätekniikan hyväksikäyttöön opetuksessa ja opiskelussa.

31. *Valtionosuus oppisopimuskoulutukseen* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 104 238 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain ja sen muuttamisesta annetun lain (1186/1998) mukaisten valtionosuuksien maksamiseen. Oppisopimusopiskelijoiden enimmäismäärä ammatillisessa lisäkoulutuksessa vuonna 2004 on 22 000.

76. (29.60.87) *Kiinteistöjen hankinta* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 1 605 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtion tekemän kauppasopimuksen perusteella kunnallistetun

Vaasan teknillisen oppilaitoksen sekä Vaasan yliopiston yhteisten laboratoriotilojen kauppahinnan ja koron maksamiseen.

69. Ammatillinen lisäkoulutus ja vapaa sivistystyö

21. *Opetusalan koulutuskeskuksen toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 412 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Opetusalan koulutuskeskuksen palvelutoiminnan tukemiseen.

22. *Opetustoimen henkilöstökoulutus ja eräät muut menot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 13 904 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää opetustoimen henkilöstön lisäkoulutuksesta, ammattitutkintojen ja kielitutkintojen kehittämisestä sekä lähialueyhdistyöstä ja erityisryhmien koulutuksesta aiheutuviin menoihin ja avustuksiin.

25. *Aikuiskoulutuksen kehittäminen* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 2 807 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää aikuiskoulutuksen kokeilu-, tutkimus-, kehittämis- ja arviointihankkeista aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen. Lisäksi määrärahaa saa käyttää EU:n muista kuin rakennerahastoista rahoittamista tutkimus- ja koulutushankkeista aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös enintään 11 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkausmenojen maksamiseen.

30. *Valtionosuus kansalaisopistojen käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 75 068 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää vapaasta sivistystyöstä annetun lain (632/1998) mukaisen valtionosuuden maksamiseen. Määrärahasta saa käyttää lain 14 §:n mukaisiin kehittämisavustuksiin, avustuksina oppimisympäristöjen kehittämiseen ja tietoverkkojen rakentamiseen sekä tieto- ja

viestintätekniikan hyväksikäyttöön opetuksessa ja opiskelussa sekä tietoyhteiskunnan koulutushankkeisiin, mukaan lukien opintosetelikokeilu, sekä ylimääräisiin avustuksiin yhteensä enintään 1 782 000 euroa. Valtionosuuteen oikeuttavia laskennallisia tunteja on 2 062 000. Tunti-kiintiön estämättä määrärahaa saa käyttää oikaisupäätöksistä aiheutuvien valtionosuuksien maksamiseen.

31. *Valtionosuus ja -avustus ammatilliseen lisäkoulutukseen* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 105 014 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää opetus- ja kulttuuri-toimen rahoituksesta annetun lain mukaisten valtionosuuksien ja -avustusten maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös avustuksina maksullisena palvelutoimintana järjestettävään ammatilliseen koulutukseen enintään 16 192 000 euroa. Määrärahaa saa lisäksi käyttää ammatillisten kurssikeskusten muuttumisesta ammatilliseksi aikuiskoulutuskeskuksiksi annetun lain (761/1990) mukaisten toimitiloista aiheutuvien vuokrien korvaamiseen sekä vuokratiloja korvaavien omien tilojen hankinnan valtionavustuksiin enintään 92 000 euroa. Määrärahasta saa käyttää enintään 3 553 000 euroa kehittämisavustuksina sekä edellisiin vuosiin kohdistuviin loppusuorituksiin ja oikaisuihin. Valtionosuuteen oikeuttavia laskennallisia opiskelijatyövuosia on enintään 11 394. Opiskelijatyövuosi-kiintiön estämättä määrärahaa saa käyttää oikaisupäätöksistä aiheutuvien valtionosuuksien maksamiseen.

34. *Valtionavustus aikuisten koulutustason kohottamisohjelmaan* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 19 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää aikuisten koulutustason kohottamiseksi myönnettävän valtionavustuksen maksamiseen.

50. *Valtionosuus kansanopistojen käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 45 282 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää vapaasta sivistystyöstä annetun lain mukaisen valtionosuuden maksa-

miseen. Määrärahasta saa käyttää yhteensä enintään 1 696 000 euroa lain 14 §:n mukaisiin kehittämisavustuksiin ja avustuksina oppimisympäristöjen kehittämiseen ja tietoverkkojen rakentamiseen sekä tieto- ja viestintätekniikan hyväksikäyttöön opetuksessa ja opiskelussa ja ylimääräisiin avustuksiin. Valtionosuuteen oikeuttavia laskennallisia opiskelijaviikkoja on 289 500, josta noin 4 700 opiskelijaviikkoa suunnataan Snellman-korkeakoulu-nimiselle vapaan sivistystyön oppilaitokselle. Opiskelijaviikkokiintiön estämättä määrärahaa saa käyttää oikaisupäätöksistä aiheutuvien valtionosuuksien maksamiseen.

51. *Valtionosuus ammatillisten erikoisoppilaitosten käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 17 033 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää opetus- ja kulttuuri-toimen rahoituksesta annetun lain mukaisen valtionosuuden maksamiseen. Valtionosuuteen oikeuttavia laskennallisia tunteja on enintään 358 741.

52. *Valtionosuus ja -avustus aikuiskoulutuksen perustamiskustannuksiin* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 2 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää opetus- ja kulttuuri-toimen rahoituksesta annetun lain mukaisten ammatillisen aikuiskoulutuksen ja vapaan sivistystyön perustamishankkeiden valtionavustusten maksamiseen.

Vuonna 2004 saa myöntää perustamishankkeisiin valtionavustusta yhteensä enintään 2 300 000 euroa. Edellisen lisäksi vuonna 2004 saadaan määrätä valtionavustuksen enimmäismääriä sellaisille perustamishankkeille, joille valtionavustus tullaan myöntämään vuonna 2005 tai sen jälkeen siten, että arvio hankkeista aiheutuvista valtionavustuksista on vuoden 2004 tammikuun kustannustasossa yhteensä enintään 2 500 000 euroa.

53. *Valtionavustus järjestöille* (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 7 181 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää avustusten maksamiseen Maa- ja kotitalousnaisten Keskus ry:lle, Marttaliitto ry:lle ja Käsi- ja taideteollisuusliitto ry:lle ja niiden edelleen jaettavaksi piiri- tai jäsenjärjestöilleen, Finlands svenska Marthaförbund rf:lle, Sami Duodji ry:lle, Karjalan Liitto ry:lle, järjestöille vapaaseen sivistystyöhön, Naisjärjestöjen Keskusliitto ry:lle, Naisjärjestöt Yhteistyössä -yhteenliittymälle sekä Kriittiselle korkeakoululle.

55. *Valtionosuus opintokeskusten käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 12 878 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää vapaasta sivistystyöstä annetun lain mukaisen valtionosuuden maksamiseen. Määrärahasta saa käyttää lain 14 §:n mukaisiin kehittämisavustuksiin ja tietoyhteiskunnan kansalaisvalmiuksien lisäämiseen, mukaan lukien opintosetelikokeilu, muihin kehittämishankkeisiin ja ylimääräisiin avustuksiin yhteensä enintään 773 000 euroa. Valtionosuuteen oikeuttavia laskennallisia opetustunteja on enintään 189 820. Tuntikiintiön estämättä määrärahaa saa käyttää oikaisupäätöksistä aiheutuvien valtionosuuksien maksamiseen.

56. *Valtionosuus kesäyliopistojen käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 4 115 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää vapaasta sivistystyöstä annetun lain mukaisen valtionosuuden maksamiseen. Määrärahasta saa käyttää lain 14 §:n mukaisiin kehittämisavustuksiin ja tietoyhteiskunnan kehittämishankkeisiin, mukaan lukien opintosetelikokeilu, sekä ylimääräisiin avustuksiin yhteensä enintään 386 000 euroa. Valtionosuuteen oikeuttavia laskennallisia opetustunteja on enintään 93 576. Tuntikiintiön estämättä määrärahaa saa käyttää oikaisupäätöksistä aiheutuvien valtionosuuksien maksamiseen.

70. Opintotuki

22. *Opintotuen muutoksenhakulautakunnan toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 584 000 euroa.

52. *Opintolainojen valtiontakaus ja korkotuki* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 33 046 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää opintotukilain (28/1972) mukaisiin opintolainojen valtiontakausvastuusuorituksiin ja korkotukeen sekä opintotukilain (65/1994) mukaisista valtiontakauksista aiheutuviin menoihin.

55. *Opintoraha ja asumislisä* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 657 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää opintotukilain mukaisten opintorahojen ja opintotuen asumislisien maksamiseen.

57. *Korkeakouluopiskelijoiden ateriatuki* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 18 700 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää avustuksen maksamiseen opiskelijaruokaloille alempaa tai ylempää korkeakoulututkintoa tai ammattikorkeakoulututkintoa suorittavien korkeakouluopiskelijoiden sekä opintotukeen oikeuttaviin ammatillisiin tai erikoistumiskoulutusohjelmiin taikka poikkeuskoulutukseen osallistuvien opiskelijoiden aterioiden hinnan alentamiseksi. Ateriatuen määrä on 1,47 euroa ateriala kohti. Muualla kuin korkeakoulun tiloissa sijaitsevan opiskelijaravintolan pitäjälle voidaan lisäksi myöntää ylimääräistä avustusta enintään 0,84 euroa sellaista ateriala kohden, josta maksetaan ateriatukea, kuitenkin enintään opiskelijaruokailusta aiheutuvien tila- ja laitekustannusten määrä.

58. *Avustus vuokratilustannusten korvaamiseen* (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 2 638 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää avustuksen maksamiseen Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiölle korkeakouluopiskelijoiden terveydenhuoltoa var-

ten tarvittavien tilojen vuokratukustannusten korvaamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös avustuksen maksamiseen opiskelija-asuntotarkoitukseen luovutettujen valtion maa-alueiden vuokratukustannusten korvaamiseen silloin, kun kiinteistöä käytetään lähinnä opintotuen asumislisään tai asumistukeen oikeutettujen opiskelijoiden asumiseen edellyttäen, että asianomainen kunta tukee opiskelija-asumista vastaavalla määrällä.

Käyttösuunnitelma	e
Ylioppilaiden terveydenhuoltosäätiö	1 460 000
Opiskelija-asuntoyhteisöt	1 178 000
Yhteensä	2 638 000

59. *Lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten opiskelijoiden koulumatkatuki* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 26 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten opiskelijoiden koulumatkasta annetun lain (48/1997) mukaisen tuen maksamiseen.

88. Tiede

Suomen Akatemian momenteilta 29.88.50 ja 29.88.53 rahoitettaviin tutkimushankkeisiin saa vuonna 2004 hyväksyä sitoumuksia 172 590 000 euron arvosta.

Tieteellisten seurain valtuuskunnalle voidaan edelleen luovuttaa tilat vastikkeetta.

21. *Suomen Akatemian toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 31 333 000 euroa.

22. *Arkistolaitoksen toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 13 512 000 euroa.

23. *Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 2 630 000 euroa.

24. *Varastokirjaston toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 1 494 000 euroa.

25. *Eräiden teosten laatiminen ja hankkiminen* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 350 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää historiateossarjojen, elämäkertojen ja eräiden muiden teosten laadinta- ja hankintamenojen sekä laadintamenoihin myönnettävien avustusten maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää enintään viittä henkilötyövuotta vastaavan määräaikaisen henkilöstön palkkaamiseen.

50. *Suomen Akatemian tutkimusmäärärahat* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 104 184 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää tutkimusohjelmista, tutkimuksen huippuyksiköistä, tutkijankoulutuksesta, kansainvälisestä yhteistyöstä, muista tutkimushankkeista, tutkimuksen erityisrahoituksesta, valtionavustuksista, apurahoista, tieteellisestä julkaisutoiminnasta ja tieteen tunnetuksi tekemisestä sekä kansainvälisten järjestöjen rahoitusosuuksista aiheutuvien menojen maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös EU:n hyväksymien tutkimus- ja koulutushankkeiden maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää Suomen Akatemian rahoittamiin tutkimushankkeisiin ja ohjelmiin liittyviin palkkaus-, eläkemaksu- ja muihin kulutusmenoihin, laite- ja ohjelmistohankintojen menoihin ja yleiskustannuksiin. Määrärahaa saa käyttää myös yliopistojen infrastruktuuri-menoihin sekä erityisistä syistä myös muiden kansallisesti merkittävien tutkimuksen infrastruktuurihankkeiden menoihin.

53. *Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarot tieteen edistämiseen* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 75 739 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää tutkimusohjelmista, tutkimuksen huippuyksiköistä, tutkijankoulutuksesta, kansainvälisestä yhteistyöstä, muista tutkimushankkeista, tutkimuksen erityisrahoituksesta, tieteellisestä julkaisutoiminnasta ja tieteen tunnetuksi tekemisestä sekä kansainvälisten järjestöjen rahoitusosuuksista aiheutuvien menojen maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös EU:n hyväksymien tutkimus- ja koulutushankkeiden maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää Suomen Akatemian rahoittamiin tutkimushankkeisiin ja ohjelmiin liittyviin palkkaus-, eläkemaksu- ja muihin kulutusmenoihin, laite- ja ohjelmistohankintojen menoihin ja yleiskustannuksiin. Määrärahaa saa käyttää myös yliopistojen infrastruktuuriin liittyviin sekä erityisistä syistä myös muiden kansallisesti merkittävien tutkimuksen infrastruktuurihankkeiden menoihin.

Määrärahaa saa käyttää myös tieteen edistämiseksi myönnettävien valtionavustusten, -palkintojen ja apurahojen, tieteellisen kirjallisuuden kääntämis- ja painattamismenojen, yksityisluontoisten arkistojen valtionavusta annetun lain (998/1974) mukaisten menojen, kansainväliseen yhteistyöhön osallistumisesta aiheutuvien menojen sekä tieteen tukemiseen liittyvistä tutkimuksista, selvityksistä ja julkaisuista aiheutuvien menojen maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää 50 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen Kotimaisten kielten tutkimuskeskukseen tutkimus-, keruu- ja sanakirjahankkeisiin sekä em. hankkeista aiheutuvien muiden kulutusmenojen maksamiseen.

66. *Rahoitusosuudet kansainvälisille järjestöille* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 10 312 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Suomen maksuosuuksien maksamiseen Euroopan hiukkasfysiikan tutkimuskeskukselle (CERN), Euroopan molekyylibiologian laboratoriolle (EMBL), Euroopan molekyylibiologian konferenssille (EMBC) ja Euroopan Yliopistoinstituutille (EUI) sekä vastaaville kansainvälisille tieteellisille järjestöille.

90. Taide ja kulttuuri

21. *Taiteen keskustoimikunnan ja taidetoimikuntien toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 3 297 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös taiteilijaprofessoreiden viroista aiheutuviin palkkausmenoihin, taiteen edistämistä tarkoittavien toimenpiteiden rahoittamiseen ja avustamiseen sekä taide- ja kulttuuripolitiikan tutkimus- ja tiedotustoiminnan menojen maksamiseen.

Määrärahasta saa käyttää maksullisen palvelutoiminnan tukemiseen enintään 10 000 euroa.

22. *Valtion taidemuseon toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 16 445 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös siviilipalvelusmiehistä aiheutuvien menojen maksamiseen.

Määrärahasta saa käyttää näyttelytoiminnan ja muun maksullisen palvelutoiminnan tukemiseen enintään 4 107 000 euroa.

23. *Suomenlinnan hoitokunnan toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 2 537 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös rakennusten perusrakennustöihin.

24. *Museoviraston toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 15 534 000 euroa.

Käyttösuunnitelma	e
Kansallismuseon toimintamenot	5 084 000
Museoviraston muut toimintamenot	10 450 000
Yhteensä	15 534 000

25. *Näkövammaisten kirjaston toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 5 750 000 euroa.

Määrärahasta saa käyttää maksullisen palvelutoiminnan hintatukeen enintään 216 000 euroa.

26. *Suomen elokuva-arkiston toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 3 399 000 euroa.

Määrärahasta saa käyttää esitystoiminnan ja muun maksullisen palvelutoiminnan hintatukeen enintään 101 000 euroa.

27. *Valtion elokuvatarkastamon toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 532 000 euroa.

Määrärahasta saa käyttää maksullisen toiminnan hintatukeen enintään 175 000 euroa.

30. *Valtionosuudet ja -avustukset yleisten kirjastojen käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 28 663 000 euroa.

Määrärahasta saa käyttää opetus- ja kulttuuri-toimen rahoituksesta annetun lain mukaisten kirjastojen valtionosuuksien ja -avustusten maksamiseen. Määrärahasta saa lisäksi käyttää kuntien valtionosuuslain (1147/1996) mukaisen verotuloihin perustuvan valtionosuuksien tasauksen maksamiseen kunnille. Määrärahasta saa käyt-

tää enintään 336 000 euroa kirjastojen sisältötuotannon kehittämiseen.

31. *Valtionosuus ja -avustus teattereiden ja orkestereiden käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 15 691 000 euroa.

Määrärahasta saa käyttää opetus- ja kulttuuri-toimen rahoituksesta annetun lain mukaisten teattereiden ja orkestereiden valtionosuuksien ja -avustusten maksamiseen. Valtionosuuden laskennallisena perusteena käytettävä henkilötövuosien määrä on teattereilla enintään 2 413 sekä orkestereilla enintään 1 011. Valtionosuuden perusteena käytettävä yksikköhinta on teattereilla 30 223 euroa henkilötövuotta kohden.

32. *Valtionosuudet ja -avustukset museoille* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 4 010 000 euroa.

Määrärahasta saa käyttää opetus- ja kulttuuri-toimen rahoituksesta annetun lain mukaisten museoiden valtionosuuksien ja -avustusten maksamiseen. Valtionosuuden laskennallisena perusteena käytettävä henkilötövuosien määrä on enintään 1 072.

Määrärahasta saa käyttää enintään 252 270 euroa avustusten maksamiseen museoiden kokoelmätietojen siirtämiseksi elektroniseen muotoon.

33. *Valtionosuus ja -avustus kuntien kulttuuri-toimintaan* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 6 633 000 euroa.

Määrärahasta saa käyttää opetus- ja kulttuuri-toimen rahoituksesta annetun lain mukaisten valtionosuuksien ja -avustusten maksamiseen kuntien kulttuuritoiminnasta annetun lain (728/1992) mukaista toimintaa varten. Valtionosuuden perusteena käytettävä yksikköhinta on 4,2 euroa asukasta kohden.

Kuntien kulttuuritoimintaan myönnettävästä määrärahasta saa käyttää enintään 106 000 euroa rahoituslain 42 §:n mukaisen valtionavustuksen maksamiseen.

34. *Valtionosuus yleisten kirjastojen perustamiskustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 6 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää opetus- ja kulttuuri-toimen rahoituksesta annetun lain mukaisten perustamishankkeiden sekä peruskoulun, lukion ja yleisen kirjaston valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain mukaisten perustamiskustannusten valtionosuuksien maksamiseen.

Vuonna 2004 saa tehdä opetus- ja kulttuuri-toimen rahoituksesta annetun lain mukaisia valtionosuuden myöntämispäätöksiä perustamishankkeille tammikuun 2004 hintatasossa yhteensä enintään 4 510 000 eurolla. Vuonna 2004 saa lisäksi vahvistaa mainitun lain 36 §:n tarkoittamia laajuuksia sellaisille perustamishankkeille, joille valtionosuus tullaan myöntämään vuonna 2005 tai sen jälkeen siten, että arvio hankkeista aiheutuvista valtionosuuksista vuoden 2004 hintatasossa on yhteensä enintään 4 000 000 euroa.

40. *Korvaus Suomenlinnan Liikenne Oy:lle* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 252 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää korvauksen maksamiseen Suomenlinnan Liikenne Oy:lle tavaraliikenteen käyttötappioon ja lainanhoitomoihin.

50. *Eräät avustukset* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 3 713 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää rakennussuojelulain (60/1985) 19 §:n nojalla sekä kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten kunnossapitoa tai parantamista ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden alusten entistämistä ja korjausta varten myönnettävien avustusten maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös maailmanperintökohteiden entistämiseen sekä kohteisiin liittyvään tutkimus- ja valistustoimintaan. Määrärahaa saa lisäksi käyttää perinteen tallentamistyöhön, avustusten maksamiseen yhdistysten ja järjestöjen seurantalojen korjaustoihin, korjaustoimintaan liittyvään selvitys- ja tarkastustyöhön, valistus- ja neuvontatoimintaan sekä kulttuurin tukemiseen liittyvien avustusten, apu-

rahojen ja palkintojen sekä projekteista aiheutuvien menojen maksamiseen.

51. *Apurahat taiteilijoille, kirjailijoille ja kääntäjille* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 9 956 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää taiteilijaprofessoreiden viroista ja valtion taiteilija-apurahoista annetun lain (734/1969) mukaisten 445 apurahavuotta vastaavien taiteilija-apurahojen maksamiseen. Vuonna 2004 saadaan myöntää kohdeapurahoina 50 taiteilija-apurahaa vastaava määrä. Määrärahaa saa käyttää myös aikaisemmin myönnettyjen pitkäaikaisten taiteilija-apurahojen maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös eräistä kirjailijoille ja kääntäjille suoritettavista apurahoista ja avustuksista annetun lain (1080/1983) mukaisiin apurahoihin ja avustuksiin.

52. *Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarot taiteen edistämiseen* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 187 982 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää opetus- ja kulttuuri-toimen rahoituksesta annetun lain mukaisten valtionosuuksien ja -avustusten maksamiseen museoilta, teattereilta ja orkestereilta sekä kirjastoille. Teattereilta ja orkestereilta myönnettävästä rahoituslain mukaisesta määrärahasta saa käyttää enintään 2 234 000 euroa teatteri- ja orkesterilain muuttamisesta annetun lain (1277/1994) 6 a §:n mukaisen valtionavustuksen maksamiseen. Kirjastoille myönnettävästä määrärahasta saa käyttää enintään 1 514 000 euroa opetus- ja kulttuuri-toimen rahoituksesta annetun lain mukaisen avustuksen maksamiseen kirjastoille, enintään 84 000 euroa avustuksen maksamiseen yhteispohjoismaiseen kirjastotoimintaan, enintään 135 000 euroa avustuksen maksamiseen kirjastoalan järjestöille ja enintään 1 474 000 euroa yleisten kirjastojen valtakunnallisten tietoverkkopalvelujen ylläpitämiseen ja kehittämiseen sekä kirjastohenkilöstön täydennyskoulutukseen sekä enintään 175 000 euroa kirjastojen muihin avustuksiin.

Alueelliset taidetoimikunnat saavat palkata 49 määräämää ohjaavaa taiteilijaa.

Määrärahasta saa käyttää 841 000 euroa eräistä kuvataiteen tekijöille suoritettavista apurahoista annetun lain (115/1997) mukaisiin apurahoihin.

Määrärahaa saa käyttää taiteen edistämistä tarkoittavien toimenpiteiden rahoittamiseen, taide- ja kulttuuripolitiikan tutkimus-, selvitys- ja tiedotustoiminnan menojen maksamiseen sekä taideteosten hankkimiseen valtion julkisiin rakennuksiin. Määrärahaa saa käyttää myös museo- ja perinnealan tukemiseen sekä EU:n ohjelmien mukaisten kulttuurihankkeiden rahoitusosuuksien maksamiseen.

53. Valtionavustus tilakustannuksiin (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 12 495 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää avustuksen myöntämiseen eräiden kulttuurilaitosten ja yhteisöjen tilakustannuksiin.

54. Valtionavustus Suomen Kansallisteatterin peruskorjauksen lainanhoitokuluihin (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 3 700 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää avustuksen myöntämiseen Suomen Kansallisteatterin peruskorjauksen lainan lyhennykseen sekä koron maksuun.

70. Kaluston hankinta (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 500 000 euroa.

Käyttösuunnitelma	e
1. Valtion taidemuseo	126 500
2. Museovirasto	131 000
3. Suomen elokuva-arkisto	94 000
4. Näkövammaisten kirjasto	148 500
Yhteensä	500 000

Määrärahaa saa käyttää myös toiminta- ja näyttelyvarustuksen sekä niiden suunnittelumenojen maksamiseen.

72. Valtion taidemuseon kokoelmien kartuttaminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 589 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Valtion taidemuseon taidehankinnoista aiheutuvien menojen maksamiseen.

75. Perusparannukset ja talonrakennukset (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 2 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös enintään yhdeksää henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen määräaikaisiin tehtäviin.

Käyttösuunnitelma	e
1. Museoviraston perusparannukset ja pienet rakennushankkeet	1 000 000
2. Suomenlinnan perusparannukset	1 500 000
Yhteensä	2 500 000

Käyttösuunnitelman kohdan 1. hankkeita koskevia sitoumuksia saa tehdä siten, että niistä vuoden 2004 jälkeen aiheutuvat menot ovat yhteensä enintään 600 000 euroa. Käyttösuunnitelman kohdan 2. hankkeita koskevia sitoumuksia saa tehdä siten, että niistä vuoden 2004 jälkeen aiheutuvat menot ovat yhteensä enintään 1 000 000 euroa.

95. Kulttuuriympäristön suojelusta aiheutuvat menot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 17 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää muinaismuistolain (295/1963) toteuttamisesta aiheutuvien menojen ja lain nojalla suoritettavien korvausten maksamiseen.

98. Liikuntatoimi

50. Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarot urheilun ja liikuntakasvatukseen edistämiseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 84 464 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää opetus- ja kulttuuri-toimen rahoituksesta annettuun lakiin, liikuntalakiin (1054/1998) sekä vapaasta sivistystyöstä annettuun lakiin perustuvien valtionosuuksien ja -avustusten sekä muiden urheilun ja liikuntakasvatuksen edistämiseen tarkoitettujen avustusten ja apurahojen maksamiseen. Kuntien liikuntatoiminnan osalta valtionosuuden laskennallisena perusteena käytettävä yksikköhinta on 10,8 euroa asukasta kohti. Määrärahaa saa käyttää myös liikuntapaikkarakentamisen tukemiseen, liikunta- ja vapaa-aikarakentamisen tutkimukseen, urheilijoiden ja valmentajien apurahoihin, urheilijoiden tunnustuspalkintoihin, dopinginvastaiseen toimintaan, urheilijoiden antidopingpassijärjestelmän kehittämiseen, testausten lisäämiseen ja dopinginvastaisen kasvatuksen tehostamiseen, liikunnan terveysohjelman toteuttamiseen, valtion liikuntaneuvoston sekä sen jaostojen, läänien liikuntatoimen, yhteisöjen ja valtionhallinnon kansainvälisen liikunta-alan yhteistyön, kokeilu- ja kehittämistoiminnan sekä liikuntatieteellisen toiminnan menoihin. Määrärahaa saa käyttää myös korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten liikuntatieteellisten tutkimushankkeiden sekä näiden kanssa yhteistyössä toteutettavien tietojärjestelmä- ja muiden hankkeiden rahoittamiseen.

Valtakunnallisten liikunnan koulutuskeskusten valtionosuuden perusteena olevien opiskelijavuorokausien enimmäismäärä on 259 877 ja alueellisten koulutuskeskusten opiskelijapäivien enimmäismäärä 51 000. Alueellisten liikunnan koulutuskeskusten yksikköhinta on 14,8 euroa (sis. alv) opiskelijapäivää kohti. Opiskelijavuorokausien ja opiskelijapäivien enimmäismäärän estämättä määrärahaa saa käyttää oikaisupäätöksistä aiheutuvien valtionosuuksien maksamiseen.

Määrärahasta saa käyttää enintään 400 000 euroa vapaasta sivistystyöstä annetun lain 14 §:n mukaisiin avustuksiin. Lisäksi määrärahasta saa käyttää enintään 235 000 euroa opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 42 §:n mukaisen avustuksen maksamiseen Suomen Urheilumuseosätiölle.

Määrärahasta saa käyttää enintään 500 000 euroa valtionavustuksena Helsingin Olympiastadionin kattamiseen ja muihin Olympiastadionin investointeihin.

Määrärahaa saa käyttää enintään neljää henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen.

52. *Valtionosuus liikunnan koulutuskeskuksille (kiinteä määräraha)*

Momentille myönnetään 1 925 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää vapaasta sivistystyöstä annetun lain mukaisten valtionosuuksien maksamiseen.

99. Nuorisotyö

50. *Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarain nuorisotyön edistämiseen (arviomääräraha)*

Momentille myönnetään 28 565 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettuun lakiin ja nuorisotyölakiin (235/1995) perustuvien valtionosuuksien ja -avustusten sekä muiden nuorisotyön ja -toiminnan tukemiseen tarkoitettujen avustusten ja apurahojen maksamiseen. Valtionosuuden laskennallisena perusteena käytettävä yksikköhinta on kuntien nuorisotyön osalta 12,3 euroa alle 29-vuotiasta asukasta kohden. Määrärahaa saa käyttää myös valtakunnallisten nuorisokeskusten tukemiseen, nuorisosiain neuvottelukunnan ja sen jaostojen, valtakunnallisten nuorisojärjestöjen avustustoimikunnan, läänien nuorisotoimen, yhteisöjen ja valtionhallinnon kansainvälisen nuorisoalan yhteistyön, koulu- ja ilta- ja päivätoiminnan, nuorison kansainvälisten toimintaohjelmien, ennaltaehkäisevän huumetyön, nuorisotutkimuksen, nuorisotyön verkkomedioiden ja kehittämistoiminnan menoihin, Award-toimintaohjelman sekä nuorison kulttuuritapahtumien järjestämiseen.

Kansainväliseen yhteistyöhön varatusta määrärahasta nuorten kulttuuriryhmien ulkomaisiin esiintymismatkoihin tarkoitettu määräraha osoitetaan Kansainvälisen henkilöväihdon keskuksen kautta edelleen hakijoille myönnettäväksi.

Määrärahaa saa käyttää enintään kahta henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen.

51. *Nuorten työpajatoiminnan kehittäminen ja ennaltaehkäisevä huumetyö* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 2 248 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää nuorten työpajatoiminnan tukemiseen ja kehittämiseen sekä ennaltaehkäisevään huumetyöhön.

Pääluokka 30

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Maa- ja metsätalousministeriö

19. *Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan arvonnäköveromenot* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 26 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää muiden kuin erikseen arvonnäköverovelvollisten hallinnonalan virastojen ja laitosten tavaroiden ja palvelujen ostoihin sisältyvien arvonnäköverojen maksamiseen.

21. *Maa- ja metsätalousministeriön toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 35 557 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös eräiden Suomen tekemien kalastusta koskevien sopimusten valvonnasta aiheutuvien menojen sekä kalastuslain (286/1982) 14 §:n mukaisten korvausten ja kasvilajikelautakunnan menojen maksamiseen.

22. *Tietojärjestelmien kehittäminen* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 2 300 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää maa- ja metsätalousministeriön tietojärjestelmien kehittämisestä ja ministeriön hallinnonalan yhteisistä tietohallinnon kehittämishankkeista aiheutuvien menojen maksamiseen.

25. *(30.04.25) Eläinlääkintähuolto* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 1 330 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää eläintautien vastustamisesta ja ennaltaehkäisemisestä, eläinsuojelusta ja muusta eläinlääkintähuollosta, korvauksista, eräistä valtionavusta, koulutuksesta, eläinlääkäreiden erikoistumisesta ja toimituspalkkioista sekä tutkimusapurahojen myöntämisestä ja tilapäisen työvoiman palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Tutkimusapurahoja saa myöntää eläinkokeille vaihtoehtoisia menetelmiä selvittävään ja kotieläinten terveydenhuoltoon ja niiden elintarviketuotantoon liittyviin tutkimuksiin. Määrärahaa voidaan käyttää myös hankkeisiin, joihin saadaan EMOTR:n tukiosaston rahoitusta.

26. *(30.04.26) Kansainvälinen yhteistyö* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 689 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää niiden kulutusmenojen maksamiseen, jotka aiheutuvat yhteistyöstä kansainvälisten järjestöjen puitteissa, solmituista kansainvälisistä ja valtioiden välisistä sopimuksista ja muusta alan kansainvälisestä yhteistyöstä. Lisäksi määrärahaa saa käyttää maa- ja metsätalousministeriön toimialan lähialueyhteistyöhankkeisiin ja niiden valmistelusta ja hallinnoinnista aiheutuviin kustannuksiin sekä kansainvälisen taloudellis-teknologisen yhteistyön edistämiseen tähtäävien soveltuvuustutkimusten yms. selvitysten hankkimiseen. Määrärahaa saa käyttää myös kansainväliseen toimintaan liittyviin valtionapuihin. Määrärahaa saa käyttää enintään kahta henkilötyövuotta vastaavan määräaikaisen henkilöstön palkkausmenojen maksamiseen.

27. *(30.04.27) Yhteistutkimukset* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 7 530 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää lähinnä eri virastojen, laitosten tai muiden organisaatioiden yhteistyönä suoritettavasta hallinnonalan strategista valmistelua sekä maa- ja metsätalousministeriön toimialalla olevien elinkeinojen kehittämistä tukevasta tutkimus- ja kehittämistoiminnasta ja tämän toiminnan ohjauksesta sekä organisaatioiden arvioinnista aiheutuvien menojen maksamiseen. Määrärahaa saa lisäksi käyttää tutki-

mushankkeiden asiantuntija-arvioinneista ja valtion virastoihin tai laitoksiin tapahtuvista sijoitusmenoiksi luettavista laitehankinnoista aiheutuvien menojen maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös eurooppalaisten tutkimushankkeiden rahoittamiseen. Määrärahaa saa käyttää menojen maksamiseen, jotka aiheutuvat määrälläisen henkilöstön palkkaamisesta määrälläisiin tehtäviin. Määrärahasta saa maksaa myös valtionapuja.

41. *Eräät korvaukset* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 1 945 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kasvinterveyden suojelemisesta annetun lain (702/2003) 30 §:ssä tarkoitettujen korvausten maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös enintään 66 000 euroa hukkakauran torjunnasta annetun lain (185/2002) mukaisiin tarkoituksiin. Määrärahasta saa maksaa myös edellisiin vuosiin kohdistuvia menoja ja korvauksia. Määrärahasta saa maksaa myös maaseutuelinkeinojen tukitehtäviä hoidettaessa noudatettavasta menettelystä annetussa laissa (1336/1992) tarkoitettuja korvauksia Ahvenanmaan maakunnalle.

47. *Kasvinjalostustoiminnan edistäminen* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 673 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää avustusten maksamiseen kasvinjalostustoiminnan edistämisestä annetun lain (896/1977) mukaisesti kasvinjalostajille jalostukseen ja kotimaisen kasvinjalostustoiminnan edistämiseen.

48. *Poikkeuksellisten tulvien aiheuttamien vahinkojen korvaaminen* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 841 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää poikkeuksellisten tulvien aiheuttamien vahinkojen korvaamisesta annetun lain (284/1983) 2 §:n mukaisten vahinkojen ja kustannusten korvaamiseen sekä metsäkeskusten asiantuntija-avusta aiheutuviin menoihin.

66. *(30.04.66) Eräät jäsenmaksut ja rahoitusosuudet* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 2 890 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää maa- ja metsätalousministeriön toimialaan liittyvien jäsenmaksujen ja vapaaehtoisten rahoitusosuuksien maksamiseen kansainvälisille organisaatioille sekä muihin kansainvälisten sitoumusten aiheuttamiin ulkomaille meneviin maksuihin.

02. Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskus

21. *Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskuksen toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 13 140 000 euroa.

03. Maaseutuelinkeinojen valituslautakunta ja eläinlääkintävahinkojen arviolautakunta

21. *Lautakuntien toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 624 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää maaseutuelinkeinojen valituslautakunnan ja eläinlääkintävahinkojen arviolautakunnan menoihin.

12. Maa- ja puutarhatalouden tulotuet ja EU:n yhteisen maatalouspolitiikan liitännäistoimenpiteet

41. *Maa- ja puutarhatalouden kansallinen tuki* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 608 620 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetun lain (1559/2001) mukaiseen tukeen. Määrärahaa saa käyttää vuonna 2004 ja sitä aikaisempina vuosina myönnettyjen tukien maksamiseen. Vuonna 2004 ja sitä aikaisemmin tehdyistä päätöksistä saa aiheutua vuoden 2005 määrärahasta maksettavia menoja enintään 84 094 000 euroa.

43. *EU-tulotuki* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 501 771 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Euroopan unionin kokonaan rahoittamien maatalouden tulotukien ja niihin verrattavien muiden Euroopan unionin kokonaan rahoittamien menojen maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös EU:n osuutena euroon siirtymisen vuoksi suoritettavan tasaus-tuen maksamiseen.

44. *Satovahinkojen korvaaminen* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 3 400 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää satovahinkojen korvaamisesta annetun lain (1214/2000) mukaisten korvausten maksamiseen.

45. *Maatalouden ympäristötuki* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 312 300 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää EU:n komission vuosille 1995—1999 hyväksymän maatalouden ympäristöohjelman ja vuosille 2000—2006 hyväksymän horisontaalisen maaseudun kehittämisohjelman mukaisten maatalouden ympäristötukien maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös kokonaan kansallisesti rahoitettavaan useiden tilojen yhteisten vesitaloudellisten toimenpiteiden hankekohtaiseen suunnitteluun enintään 84 000 euroa, maatalouden ympäristötukeen liittyvän koulutuksen maksamiseen enintään 681 000 euroa ja ympäristötuen toimeenpanosta, seurannasta ja kehittämisestä valtiolle aiheutuvien kulutusmenojen maksamiseen enintään 320 500 euroa sekä luonnon monimuotoisuutta koskevien yleissuunnitelmien laatimisesta aiheutuviin kulutusmenoihin enintään 260 000 euroa.

Vuonna 2004 saa tehdä EU:n komission vuosille 2000—2006 hyväksymän maatalouden ympäristötukijärjestelmän mukaisia sitoumuksia ja sopimuksia siten, että niistä aiheutuu vuosina 2005—2013 menoja yhteensä enintään 90 000 000 euroa. Mikäli vuoden 2003 myöntämisvaltuutta on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta tehdä myöntämisspäätöksiä vuonna 2004.

46. *Luonnonhaittakorvaus* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 422 673 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää EU:n komission vuosille 1995—1999 hyväksymän toimenpideohjelman ja vuosille 2000—2006 hyväksymän horisontaalisen maaseudun kehittämisohjelman mukaisten luonnonhaittakorvausten maksamiseen.

Vuonna 2004 saa tehdä EU:n komission vuosille 2000—2006 hyväksymän luonnonhaittakorvausjärjestelmän mukaisia sitoumuksia siten, että niistä aiheutuu vuosina 2005—2008 menoja yhteensä enintään 10 000 000 euroa. Mikäli vuoden 2003 myöntämisvaltuutta on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta tehdä myöntämisspäätöksiä vuonna 2004.

13. Maataloustuotteiden markkinointi ja tuotannon tasapainottaminen

42. *Luopumiskorvaukset* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 60 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää luopumiseläkelain (16/1974) ja luopumiskorvauslain (1330/1992) mukaisten korvausten maksamiseen.

43. *Markkinoinnin ja tuotannon kehittäminen* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 4 722 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädettävin perustein yhdistyksille myönnettäviin avustuksiin maa- ja puutarhataloustuotteiden markkinoinnin ja tuotannon kehittämiseen sekä hunajan tuotannon ja markkinoinnin edistämiseen. Määrärahaa saa lisäksi käyttää neuvoston asetuksen (EY 1221/1997) mukaisesta hunajan tuotannon ja markkinoinnin kehittämiseksi laaditusta ohjelmasta aiheutuviin menoihin. Määrärahaa saa käyttää myös kulutusmenoihin.

44. *Laatujärjestelmien kehittäminen* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 1 513 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää elintarviketalouden laatustrategian toteuttamiseen liittyvien avustus-

ten, ostopalvelujen ja kulutusmenojen maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää enintään neljää henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

47. Maatalousyrittäjien luopumistuet ja pellonmetsitystuki (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 88 790 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain (1293/1994) perusteella myönnettävien luopumistukien ja hoitokustannusten sekä EU:n komission vuosiksi 1995—1999 hyväksymän maatalouden metsätoimenpideohjelman mukaisista toimenpiteistä aiheutuvien menojen maksamiseen.

48. Puutarhatalouden erityistoimenpiteet (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 170 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää EU:n rahoitusosuuksien maksamiseen hedelmän- ja vihannestuottajaorganisaatioiden sellaisiin menoihin, jotka aiheutuvat hyväksytyjen toimintaohjelmien mukaisista toimenpiteistä tai tuotteiden poistamisesta markkinoilta. Lisäksi määrärahaa saa käyttää EU:n ja kansallisten rahoitusosuuksien maksamiseen sellaisiin menoihin, jotka aiheutuvat esihyväksytyjen hedelmän- ja vihannestuottajaryhmittymien toiminnan kannustamistoimista.

60. Siirto interventiorahastoon (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 2 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Maatalouden interventiorahaston ottamien lainojen korkojen sekä muiden Maatalouden interventiorahastosta annetussa laissa (1206/1994), asetuksessa (1587/1994) ja maa- ja metsätalousministeriön päätöksessä (1901/572/2002) tarkoitettujen menojen maksamiseen, joita ei rahoiteta EU:n maatalouden ohjaus- ja tukirahaston tukiosastosta.

Määrärahaa saa käyttää myös menekinedistämistä ja ruoka-avusta aiheutuvien menojen valtion rahoitusosuuksien maksamiseen.

14. Maatilatalouden rakenteen ja maaseudun kehittäminen

Maatilatalouden kehittämisrahaston (MAKE-RA) varoista saa käyttää enintään 600 000 euroa rahaston maksuliikenteen, kirjanpidon ja perimistehtävien sekä rahaston toiminnan suunnitteluun, kehittämiseen ja seurantaan liittyvien tehtävien hoitamisesta aiheutuviin menoihin.

49. Maaseutuelinkeinotoiminnan korkotuki (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 32 800 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää maaseutuelinkeinojen rahoituslain (329/1999), porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain (45/2000), maa- ja metsätalouden rakennepoliittisista toimenpiteistä annetun lain (1303/1994), maaseutuelinkeinolain (1295/1990) ja maatilalain (188/1977) mukaisista korkotukilainoista, eräiden maatilatalouden luottojen vakauttamisesta annetun lain (511/1985) mukaisista lainoista sekä maaseudun pienimuotoisen elinkeinotoiminnan edistämisestä annetun lain (1031/1986) mukaisista korkotukilainoista luottolaitoksille suoritettavien korkohyvitysten maksamiseen.

Vuonna 2004 korkotukea saa hyväksyä enintään 151 370 000 euron lainapääomalle. Mikäli vuoden 2003 myöntämisvaltuutta on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta tehdä myöntämispäätöksiä vuonna 2004.

61. Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston osallistuminen maaseudun kehittämiseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 59 718 000 euroa.

Vuonna 2004 saa uusia myöntämispäätöksiä tehdä yhteensä 48 530 000 eurolla.

Mikäli vuoden 2003 myöntämisvaltuutta on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta tehdä myöntämispäätöksiä vuonna 2004.

Määrärahaa saa käyttää EU:n ohjelmakauden 2000—2006 alueellista maaseudun kehittämisohjelmaa, tavoite 1 -ohjelmia ja Leader+-yhteisöaloiteohjelmaa toteuttavien hankkeiden Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahastosta (EMOTR) maksettavan EU-rahoitusosuuden

maksamiseen sekä ohjelmien toteutukseen liittyvän teknisen avun EMOTR:n ohjausosastosta (EMOTR-O) maksettavan EU-rahoitusosuuden maksamiseen.

Määrärahaa saa yhdessä vastinrahoitusmomentin 30.14.62 määrärahojen kanssa käyttää myös EMOTR:n ohjausosaston (EMOTR-O) osarahoittamien tavoite 1- ja Leader+-ohjelmien toteuttamiseen tarvittavan enintään 30 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen teknisen avun varoin.

62. Valtion rahoitusosuus EU:n osaksi rahoittamasta maaseudun kehittämisestä (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 89 792 000 euroa.

Vuonna 2004 saa uusia myöntämispäätöksiä tehdä 64 596 000 eurolla.

Mikäli vuoden 2003 myöntämisvaltuutta on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta tehdä myöntämispäätöksiä vuonna 2004.

Määrärahaa saa käyttää EU:n ohjelmakauden 2000—2006 Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahastosta (EMOTR) ja Euroopan aluekehitysrahastosta (EAKR) rahoitettavien, alueellista maaseudun kehittämisohjelmaa, tavoite 1- ja tavoite 2 -ohjelmia sekä Leader+- ja Interreg-yhteisöaloiteohjelmia toteuttavien hankkeiden valtion rahoitusosuuden maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös tekniseen apuun yhteisön tukiedellytysten mukaisesti yhdessä momenteilla 30.14.61 ja 26.98.61 olevien EU-osuuksien kanssa sekä alueellisen maaseudun kehittämisohjelman osalta kokonaan kansallisesti rahoitettavana osuutena sisältäen myös ohjelman arviointiin tarvittavat varat. Määrärahaa saa käyttää myös alueellisen maaseudun kehittämisohjelman toteuttamiseen tarvittavan enintään 60 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen kokonaan valtion varoin. Määrärahaa saa käyttää myös neuvoston asetuksen (EY 1260/1999) artiklan 30 (tukikelpoisuus) ja artiklan 39 (varainhoitoa koskevat oikaisut) ja neuvoston asetuksen (ETY 2082/1993) artiklan 24 (tuen vähentäminen, pidättäminen ja peruuttaminen) mukaisten Suomen velvoitteiden maksamiseen.

63. Maaseudun kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 3 023 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää maaseutuelinkeinojen rahoituslain (329/1999), maaseudun kehittämisestä annetun valtioneuvoston asetuksen (609/2000), maaseudun kehittämishankkeisiin myönnettävän tuen kohdentamisesta annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen (1289/2002) ja maaseudun kehittämistoimenpiteitä tuettaessa noudatettavasta menettelystä annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen (129/2002) mukaisessa laajuudessa valtakunnallisten maaseudun tutkimus- ja kehittämishankkeiden toteuttamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen mukaan lukien hankkeisiin sisältyvät kulutusmenot. Määrärahaa voidaan myöntää em. lainsäädännön edellyttämässä laajuudessa myös julkisyhteisöjen toteuttamiin hankkeisiin.

15. Muut maatalouden menot

40. Valtionapu maaseudun elinkeinojen kehittämiseen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 12 170 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtionavustuslain (688/2001) ja sen nojalla annetun maaseudun neuvontajärjestöjen valtionavustuksista annetun valtioneuvoston asetuksen (244/2002) mukaisesti neuvontaan ja tutkimukseen myönnettävien valtionapujen maksamiseen lähinnä valtakunnallista, koko maan kattavaa neuvontaa harjoittaville organisaatioille. Määrärahaa saa käyttää myös maatalousmuseon perustamisesta aiheutuviin enintään yhtä henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkausmenoihin sekä museon vuokra- ja muihin toimintamenoihin enintään 852 000 euroa.

44. Hevostalouden edistäminen totopeleistä valtion osuutena kertyvillä varoilla (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 6 832 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää arpajaislain (1047/2001) 18 §:ssä tarkoitetusta valtion osuu-

desta suoritettavien avustusten maksamiseen, topelien tuottojen käyttämisestä hevoskasvatukseen ja hevosurheilun edistämiseen annetun lain (1055/2001) mukaisesti ja hevostalousneuvottelukunnan sekä hevostalouslain (796/1993) mukaisten menojen maksamiseen.

45. Valtionapu 4H-toimintaan (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 4 720 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtionavustuslain (688/2001) ja sen nojalla annetun maaseudun neuvontajärjestöjen valtionavustuksista annetun valtioneuvoston asetuksen (244/2002) mukaisesti 4H-toiminnan tukemiseen.

21. Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus

21. Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskusten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 31 438 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös EU:n rakennerahastojen tuella toteutettavien tutkimus- ja kehittämissankkeiden valtion vastinrahoituksena.

22. Torjunta-ainetarkastukset (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 426 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää torjunta-aineasetuksen (515/1998) 18 §:ssä tarkoitettusta toiminnasta aiheutuvien menojen maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää keskimäärin enintään 13 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkausmenojen maksamiseen.

74. Talonrakennukset (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 101 000 euroa.

77. Maa- ja vesirakennustyöt (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 50 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskuksen maa- ja vesirakennustyöistä aiheutuvien menojen maksamiseen.

31. Metsätalouden edistäminen ja valvonta

24. Eräät metsätalouden yhteiskunnalliset palvelut ja yleinen uittoväylätuki (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 5 626 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Metsähallituksen maa- ja vesialueiden virkistyskäyttöön liittyvien maksuttomien palveluiden tuottamisesta, erävalvonnasta, viranomais tehtävistä ja yleisistä uittoväylätöistä, riista- ja kalatalouden hoitoon liittyvistä tehtävistä sekä edellä mainittuihin toimintoihin liittyvistä investoinneista ja yhteiskunnallisia palveluja koskevista selvityksistä aiheutuvien menojen maksamiseen.

25. Metsäpuiden siemenhuolto (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 910 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää metsäpuiden siemenviljelysten perustamisesta ja nuoruusvaiheen hoidosta sekä metsäpuiden siementen varustoinnista aiheutuvien menojen maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös valtionapujen maksamiseen edellä mainittuihin tarkoituksiin.

42. Valtionapu metsätalouden edistämisen ja valvontaorganisaatioille (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 44 510 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää metsäkeskuksille ja Metsätalouden kehittämiskeskus Tapiolle säästösten perusteella aiheutuviin menoihin. Määrärahaa saa käyttää myös metsäkeskusten ja Metsätalouden kehittämiskeskus Tapion valtionaputoiminnan liiketaloudellisiin perustein hinnoitelluista suoritteista perittävien maksujen alentamiseen sekä muuna julkisena rahoitusosuutena EU:n rakennerahastohankkeista metsäkeskuksille ja Metsätalouden kehittämiskeskus Tapiolle aiheutuviin menoihin siltä osin kuin näihin menoihin ei voida käyttää EU:n rakennerahastosuutta tai vastaavaa valtion rahoitusosuutta.

Metsätalouden kehittämiskeskus Tapion osuus määrarahasta on 3 441 000 euroa ja metsäkeskusten osuus 41 069 000 euroa. Metsäkes-

kusten osuus jaetaan alueellisesti työmäärää kuvaavien tekijöiden perusteella.

43. *Eräät korvaukset* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 285 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää metsän hyönteis- ja sienituhojen torjunnasta annetun lain perusteella aiheutuvien korvausten ja muiden menojen, laajuudeltaan ja taloudelliselta merkitykseltään huomattavien äkillisten metsätuhojen kartoituksesta aiheutuvien menojen sekä Iijoen ja Hosanjoen vesistön uittoväylätöistä aiheutuneiden vahinkojen korvausten sekä vahinkojen arvioimisesta aiheutuvien menojen maksamiseen. Lisäksi määrärahaa saa käyttää metsälaissa tarkoitetuista uhkasakkolain (1113/1990) mukaisista ja niihin verrattavista suorituksista aiheutuvien sellaisten menojen maksamiseen, jotka maksetaan etukäteen valtion varoista.

44. *Tuki puuntuotannon kestävyiden turvaamiseen* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 62 895 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain mukaisen valtiontuen maksamiseen. Vuonna 2004 saa tehdä edellä mainitun lain mukaisia tukipäätöksiä enintään 66 500 000 eurolla, mistä saa aiheutua valtiolle menoja myös myöhemmin vuosina.

45. *Metsäluonnon hoidon edistäminen* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 5 605 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain 19 §:ssä tarkoitettua ympäristötuen ja mainitun lain 20 §:ssä tarkoitetuista metsäluonnon hoitohankkeista aiheutuvien menojen maksamiseen sekä metsien ympäristönhoitoa ja biologisen monimuotoisuuden säilyttämistä tukevista valtakunnallisista ja maa- ja metsätalousministeriön erikseen määrittelemistä hankkeista ja toimenpiteistä aiheutuvien menojen maksamiseen sekä Etelä-Suomen metsien monimuotoisuusohjelman toteuttamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

50. *Eräät metsätalouden valtionavut* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 3 730 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää avustusten maksamiseen käyttösuunnitelmassa mainituille yhdistyksille ja säätiöille.

Käyttösuunnitelma	e
Föreningen för Skogskultur rf	50 000
Työtehoseura ry	471 000
Metsämuseosäätiö	1 715 000
Mustilan Kotikunnas -säätiö	51 000
Suomen Metsäyhdistys ry	434 000
Euroopan Metsäinstituutti ry	1 009 000
Yhteensä	3 730 000

83. *Lainat puuntuotannon kestävyiden turvaamiseen* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 421 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain mukaisten lainojen maksamiseen.

32. Metsäntutkimuslaitos

21. *Metsäntutkimuslaitoksen toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 38 367 000 euroa.

Nettobudjetoinnissa otetaan tuloina huomioon maksullisen toiminnan tulot, EU:n tutkimushankkeiden rahoitus, yhteishankkeina toteutettavien sopimustutkimusten tulot, muut sekalaiset tulot ja talousarvion ulkopuoliset tulot.

74. *Talonrakennukset* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 420 000 euroa.

76. *(30.32.87) Maan hankkiminen* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 100 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää maa-alueiden ja rakennusten hankinnasta aiheutuvien menojen maksamiseen.

77. Metsien perusparannukset (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 109 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää metsäteiden rakentamisesta ja kunnossapidosta, kunnostusojituksesta, perusmetsityksestä ja -lannoituksesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

33. Metsähallitus

1. Palvelu- ja muut toimintatavoitteet

Metsähallitus hoitaa hallinnassaan olevaa valtion maa- ja vesiomaisuutta ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestäväällä tavalla siten kuin maa- ja metsätalousministeriön kanssa tulosohtauksessa tarkemmin soviin.

Metsähallituksen toimintaa kehitetään Kansallinen metsäohjelma 2010:n ja vuonna 2001 hyväksytyn Metsähallituksen kehittämisstrategia 2001—2007:n mukaisesti.

Metsähallitus tuottaa yhteiskunnallisia retkeilypalveluita ja siemenhuoltotoita sekä ylläpitää uittorakenteita. Lisäksi Metsähallitus toteuttaa erävalvontaa sekä riista- ja kalataloutta koskevia hankkeita.

Kannattavan liiketoiminnan ja laajenevien yhteiskunnallisten palveluiden kautta Metsähallitus tarjoaa työmahdollisuuksia Itä- ja Pohjois-Suomessa sellaisilla alueilla, joilla muutoin syntyy vähän uusia työpaikkoja.

Metsähallitus tekee luonnonsuojelualuehankintoja ympäristöministeriön ohjauksessa siten, että luonnonsuojelualueiden hankkimiseen, Metsähallitukselle myynnistä ja hankinnoista syntyviin kuluihin ja maanvaihdon välirahaan käytetään yhteensä 15,1 milj. euroa.

Metsähallitus voi avustaa Suomen Metsä-säätiötä vuonna 2004 enintään 0,2 milj. eurolla.

Metsähallituksen hallinnassa olevien luonnonsuojelualueiden palvelu- ja muut toimintatavoitteet asetetaan pääluokan 35 luvussa 20.

2. Peruspääoman alennus

Metsähallitukselta voidaan siirtää vuoden 2004 alusta Metsäntutkimuslaitoksen hallintaan tutkimusmetsäverkon täydentämiseksi kiinteistövarallisuutta arvoltaan noin 0,9 milj. euroa. Edellä olevan johdosta Metsähallituksen peruspääomaa alennetaan 0,9 milj. eurolla, minkä jälkeen peruspääoman suuruus on 851,6 milj. euroa. Valtioneuvosto valtuutetaan päättämään tarkemmin siirrettävästä omaisuudesta.

3. Investointien enimmäismäärä ja tärkeimmät kohteet

Metsähallituksen investoinneista saa aiheutua menoja vuonna 2004 enintään 40 milj. euroa. Tämän lisäksi Metsähallitus saa suorittaa investointeja, jotka työministeriö, ympäristöministeriö tai maa- ja metsätalousministeriö rahoittaa, sekä käyttää hallinnassaan olevaa maa- ja vesiomaisuutta vaihtomaina luonnonsuojelualueiden hankintaan. Tärkeimmät investointikohteet ovat kiinteistörakenteen parantamiseen ja luonnonsuojelualueiden hankintaan liittyvät maa- ja vesialuehankinnat.

Lisäksi Metsähallitus saa tehdä vuonna 2004 investointeja koskevia sitoumuksia, joista saa aiheutua menoja seuraavina varainhoitovuosina enintään 34 milj. euroa.

4. Lainanotto ja takaukset

Metsähallitus oikeutetaan ottamaan valtion liikelaitoksista annetun lain (627/1987) 8 §:n 2 momentissa tarkoitettua lainaa enintään 34 milj. euroa.

Lisäksi valtioneuvosto saa oikeuttaa Metsähallituksen antamaan vastavakuutta vaatimatta omavelkaisia takauksia siemen- ja taimituotantoa harjoittavan tytäryhtiönsä ottamien yhteensä enintään 4,3 milj. euron lainojen vakuudeksi.

41. Kala-, riista- ja porotalous

25. Kalakannan hoitovelvoitteet (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 2 100 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää vesituomioistuinten ja ympäristölupavirastojen antamien lupapäätösten lupaehtojen edellyttämien kalakannan hoito-

toimenpiteiden toteuttamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

41. *Hirvieläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 4 388 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain (616/1993) 6 §:ssä tarkoitettujen menojen maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös kulutusmenojen ja enintään viittä henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

42. *Petoeläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 2 300 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää metsästyslain 87 §:ssä mainittujen maasuurpetojen aiheuttamien vahinkojen korvaamisesta sekä näiden ja merihylkeiden aiheuttamien vahinkojen estämisestä, kysymyksessä olevien eläinkantojen seurannasta ja suojelemisesta aiheutuvien menojen maksamiseen. Momentin määrärahaa saa käyttää myös kulutusmenojen ja enintään viittä henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

43. *Porotalouden edistäminen* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 1 708 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää porotalouden edistämiseen myönnettävien valtionapujen ja poroaitasopimusten perusteella valtion vastuulla olevista tehtävistä aiheutuvien kulutusmenojen maksamiseen.

50. *Metsästyksen ja riistanhoidon edistäminen* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 6 991 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain (616/1993) 3 §:ssä tarkoitettujen menojen maksamiseen.

51. *Kalatalouden edistäminen* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 6 194 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kalastuslain (286/1982) 91 ja 91 a §:n perusteella vesialueiden omistajille kalavesien käytöstä maksettaviin korvauksiin, kalastusalue toiminnasta, kalastusalan järjestöjen toiminnasta, kalatalouden edistämisestä sekä valtiolle maksun kannosta ja kalastuksenhoitomaksurekisterin pidosta aiheutuvien menojen maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös kulutusmenojen ja enintään viittä henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

52. *Tenojoen kalastuslupamaksut ja viehekalastusmaksut* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 2 284 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Tenojoen kalastuslupatuloista vesialueen omistajille palautettavan osuuden maksamiseen sekä kalastuslain (286/1982) 89 a §:n mukaisesti viehekalastusmaksujen palautuksina vesialueiden omistajille ja vuonna 2004 kerättävien viehekalastusmaksujen kannosta aiheutuvien kulutus- ja muiden menojen maksamiseen.

62. *Elinkeinokalatalouden markkinoinnin ja rakennepolitiikan edistäminen* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 14 289 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää elinkeinokalatalouden kansallisesti rahoitettavista edistämistoimenpiteistä aiheutuvien menojen sekä kalatalouden ohjaamisen rahoitusvälineen (KOR) varoista rahoitettavien elinkeinokalataloutta koskevien toimenpiteiden EU:n rahoitusosuuden ja valtion rahoitusosuuden maksamiseen. Määrarahasta on varattu 6 639 000 euroa EU:n osarahoittamien hankkeiden valtion rahoitusosuutta varten. Momentin määrärahaa saa käyttää myös kulutusmenojen ja enintään 10 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

77. *Kalataloudelliset rakentamis- ja kunnostushankkeet* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 757 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää luonnonravintolamikkoiden suunnittelu- ja rakentamishankkeiden sekä lähinnä vaelluskalakantojen turvaamiseen ja elvyttämiseen tähtäävien kalataloudellisten kunnostushankkeiden sekä muiden kalataloutta edistävien rakennushankkeiden suunnittelu- ja toteuttamismenojen maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös hankkeita koskevissa lupapäätöksissä määrättyjen velvoitteiden toteuttamiseen.

Momentin määrärahaa saa käyttää myös kulusmenojen ja enintään 15 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

42. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos

21. *Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 14 745 000 euroa.

24. *Arvokalojen sopimuskasvatustoiminta* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 1 117 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää istutuspoikasten lunastamisesta aiheutuvien menojen ja arvokalakantoja koskevista uusista sopimuksista aiheutuvien kulutusmenojen maksamiseen.

74. *Kalanviljelylaitosten ja tutkimusasemien perusparannukset* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 500 000 euroa.

51. Vesivarojen käyttö ja hoito

22. *Vesivarojen käytön ja hoidon menot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 5 292 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää vesivarojen käyttöön ja hoitoon liittyviin erillismenoihin sekä määräaikaisen henkilöstön palkkausmenojen maksamiseen.

30. *Vesihuoltolaitteiden rakentamisen korkotuki* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 2 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää luottolaitosten varoista myönnettävistä eräistä korkotukilainoista annetun lain (1015/1977) mukaisten vesihuoltolaitteiden rakentamiseen myönnettyjen lainojen korkohyvitysten maksamiseen.

31. *Avustukset yhdyskuntien vesihuoltotoimenpiteisiin* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 5 446 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää yhdyskuntien vesihuoltotoimenpiteiden avustamisesta annetun lain (56/1980) mukaisten avustusten maksamiseen yhdyskuntien vedenhankintaa ja viemärintiä edistäviin toimenpiteisiin.

43. *Eräät valtion maksettavaksi määrätty korvaukset* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 420 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää ympäristölupavirastojen ja tuomioistuinten vesiasioista antamien päätösten ja lain tai valtioden välisten sopimusten perusteella valtion maksettavaksi määrättyjen tai sovittujen korvausten sekä päätösmaksujen maksamiseen.

77. *Vesistö- ja vesihuoltotyöt* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 14 865 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää maaseutuelinkeinojen rahoituslain (329/1999) 15 §:n mukaisten vesistö- ja vesihuoltohankkeiden toteutuksesta, vesistörakenteiden peruskorjauksista, velvoitteista ja uppopuiden poistosta sekä vesistö- ja vesihuoltohankkeiden suunnittelusta aiheutuvien menojen maksamiseen.

61. Maanmittauslaitos

21. *Maanmittauslaitoksen toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 47 504 000 euroa.

40. (30.61.80) *Kiinteistötoimitusten tukemisesta aiheutuvat menot* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 3 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää uusjakotoiminnan tukemisesta annetun lain (24/1981) ja vuokra-alueiden järjestelystä kaupungeissa ja kauppalloissa annetun lain (218/1962) mukaisten menojen, kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain (603/1977) 102 §:n mukaisten lainojen ja korkotuen rahoituksesta ja eräistä vesitilusjärjestelyistä annetun lain (31/1980) 19 §:n mukaisista lunastuksista aiheutuvien menojen maksamiseen, vesistö-hankkeiden johdosta suoritettavista tilusjärjestelyistä annetun lain (451/1988) 21 ja 22 §:n mukaisten menojen maksamiseen sekä kiinteistönmuodostamislain (554/1995) 207 §:n 2 momentissa tarkoitettujen toimitusmenojen maksamiseen uusjakojen ja vesitilusjärjestelyjen osalta.

62. Geodeettinen laitos

21. *Geodeettisen laitoksen toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 3 118 000 euroa.

71. Eläinlääkintä- ja elintarviketutkimuslaitos

21. *Eläinlääkintä- ja elintarviketutkimuslaitoksen toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 22 998 000 euroa.

Nettobudjetoinnissa otetaan tuloina huomioon yhteishankkeista EU:lta ja muilta hankeosapuolilta saatavat tulot.

Määrärahaa saa käyttää myös tiloilla kuolneiden muiden kuin TSE-valvontaohjelmaan kuuluvien tuotantoeläinten hävittämisestä aiheutuvien valtionapujen maksamiseen kuitenkin enintään 1 000 000 euroa.

Määrärahasta saa käyttää hyötyeläinten sairauksien ja kuolinsyyn tutkimuksen ja seuranan sekä maksullisten terveystarkkailuohjelmien maksullista toimintaa koskevien hintojen alentamiseen enintään 135 000 euroa.

28. *Rokotteet ja seerumit* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 1 850 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää rokotteiden ja seerumeiden hankinnasta ja valmistuksesta aiheutuviin menoihin.

72. Elintarvikevirasto

21. *Elintarvikeviraston toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 5 116 000 euroa.

73. Kasvintuotannon tarkastuskeskus

21. *Kasvintuotannon tarkastuskeskuksen toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 14 037 000 euroa.

Nettobudjetoinnissa otetaan tuloina huomioon yhteishankkeista muilta hankeosapuolilta saatavat tulot sekä torjunta-aineiden teho-aineiden arviointitoiminnan maksutulot.

Määrärahasta saa käyttää rehu- ja lannoitevalmisteiden ja torjunta-aineiden analyysitoiminnan suoritteiden hintojen alentamiseen enintään 186 000 euroa.

Pääluokka 31**LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖN HALLINNONALA****01. Liikenne- ja viestintäministeriö**

21. *Liikenne- ja viestintäministeriön toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 14 239 000 euroa.

22. *Tutkimus ja kehittäminen* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 6 850 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää tutkimus- ja kehittämismenoihin sekä palkkioihin. Määrärahaa saa käyttää myös EU:n hyväksymien muiden kuin rakennerahastoista rahoitettavien tutkimus- ja kehittämishankkeiden maksamiseen ja niihin liittyvien tarjousten tekemiseen.

20. Ajoneuvohallintokeskus

21. *Ajoneuvohallintokeskuksen toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 11 367 000 euroa.

24. Tiehallinto

21. *Perustienpito* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 583 326 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää yleisten teiden perustienpidosta ja yleisiksi teiksi otettavien yksityisteiden kuntoonpanosta, maa-ainesalueiden hankinnoista sekä Tiehallinnon kiinteistönpidosta aiheutuvien menojen maksamiseen. Määrärahaa saa lisäksi käyttää Tieliikelaitoksen henkilöstön sopeuttamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen. Momentin määrärahalla saa myös rahoittaa ns. lähialueyhteistyöhankkeita. Määrärahaa

saa käyttää myös palvelussuhdeasuntojen liikelatoudellisiin perusteisiin määräytyvien vuokrien alentamiseen.

76. (31.24.87) *Tielain mukaiset maa-alueiden hankinnat ja korvaukset* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 23 546 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää yleisistä teistä annetun lain (243/1954) ja asetuksen (487/1957) mukaisten maa-alueiden ja korvausten lisäksi myös näihin liittyvien välttämättömien menojen maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös kiinteistötoimitusmaksusta annetun lain (558/1995) mukaisten kiinteistötoimitusmaksujen maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää tietä varten tarvittavien alueiden hankkimiseen ja korvaamiseen ennen tiesuunnitelman hyväksymistä.

78. *Eräät tiehankkeet* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 103 300 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää aikaisempina vuosina myönnettyistä sopimusvaltuuksista aiheutuvien menojen maksamiseen. Tiehallinto oikeutetaan solmimaan aikaisempina vuosina myönnettyjen valtuuksien mukaisia sopimuksia siltä osin kuin niitä valtuuksia ei ole käytetty asianomaisena myöntämisvuonna.

79. *Tieverkon jälkirahoitus- ja kokonaisrahoitushankkeet* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 36 300 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää aikaisempina vuosina myönnettyistä sopimusvaltuuksista aiheutuvien menojen maksamiseen. Tiehallinto oikeutetaan solmimaan aikaisempina vuosina myönnettyjen valtuuksien mukaisia sopimuksia siltä osin kuin niitä valtuuksia ei ole käytetty asianomaisena myöntämisvuonna.

25. Tienpidon valtionavut

50. *Valtionapu yksityisten teiden kunnossapitoon ja parantamiseen* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 11 100 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää yksityisistä teistä annetun lain (358/1962) ja asetuksen (1267/2000) mukaisten valtionapujen maksamiseen, yksityisten teiden kunnossapitoon ja parantamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös yksityisteiden tieisännöitsijöiden kouluttamiseen ja tiekuntien opastamiseen.

26. Tieliikelaitos

1. Palvelu- ja muut toimintatavoitteet

Tieliikelaitoksen tavoitteena on huolehtia toimialaansa kuuluvien palvelujen tarkoituksenmukaisesta tarjonnasta ja kehittämisestä liiketoiminnan edellytysten mukaisesti.

Tieliikelaitos varmistaa tasapuolisen koko maan kattavan palvelutarjonnan yleisten teiden kunnossapidossa ja lossiliikenteen hoidossa.

Tieliikelaitos kehittää tuotteita ja palveluita, jotka parantavat elinympäristön tilaa ja ovat ympäristöystävällisiä.

2. Investointien enimmäismäärä ja tärkeimmät kohteet

Tieliikelaitoksen investoinneista saa aiheutua menoja vuonna 2004 enintään 30 milj. euroa. Lisäksi Tieliikelaitos saa tehdä vuonna 2004 investointeja koskevia sitoumuksia, joista saa aiheutua menoja seuraavina vuosina enintään 30 milj. euroa.

3. Lainanotto

Tieliikelaitos oikeutetaan ottamaan valtion liikelaitoksista annetun lain (1185/2002) 5 §:n 1 momentissa tarkoitettua lainaa enintään 30 milj. euroa.

30. Merenkulkulaitos

21. *Merenkulkulaitoksen toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 16 815 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös EU:n TEN-hankkeiden tutkimus- ja selvitysmenoihin, palvelussuhdeasuntojen liiketaloudellisiin perusteiden määräytyvien vuokrien alentamiseen sekä rakennusten, rakenteiden ja kiinteistöjen perusparannuksesta ja uudisrakentamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen silloin, kun hankkeen hankintameno tai kustannusarvio on alle 1 000 000 euroa.

Lakkautetaan pääjohtajan virka (A32) ja perustetaan pääjohtajan virka (A31) 1.1.2004 lukien.

76. (31.30.87) *Maa- ja vesialueiden hankinta* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 50 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää väylien ja muiden maa- ja vesirakennuskohteiden rakentamista varten tarpeellisten maa- ja vesialueiden hankintamenojen sekä vesilain (246/1961) mukaisten korvausten maksamiseen.

77. *Väyläverkon kehittäminen* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 6 800 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää aikaisempina vuosina myönnettyistä sopimusvaltuuksista aiheutuvien menojen maksamiseen. Merenkulkulaitos oikeutetaan solmimaan aikaisempina vuosina myönnettyjen valtuuksien mukaisia sopimuksia siltä osin kuin näitä valtuuksia ei ole käytetty asianomaisena myöntämisvuonna.

32. Merenkulun ja muun vesiliikenteen edistäminen

40. *Lastialusten hankintojen tukeminen* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 280 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää ennen vuotta 1996 myönnettyjen korkotukilainavaltuuksien perusteella suoritettavien korkohyvitysten maksamiseen.

41. *Ulkomaanliikenteen kauppa-alusluetteloon merkittyjen lastialusten ja kolmansien maiden välillä liikennöivien matkustaja-alusten kilpailuedellytysten turvaaminen* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 39 861 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää ulkomaanliikenteen kauppa-alusluettelosta annetun lain (1707/1991) mukaisen tuen maksamiseen ulkomaanliikenteen kauppa-alusluetteloon merkityille lastialuksille ja kolmansien maiden välillä liikennöiville matkustaja-aluksille.

42. *Ulkomaanliikenteen matkustaja-alusten ja -autolautojen kilpailuedellytysten turvaaminen* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 24 650 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää ulkomaanliikenteen kauppa-alusluettelosta annetun lain (1707/1991) mukaisen tuen maksamiseen ulkomaanliikenteen kauppa-alusluetteloon merkityille muille kuin kolmansien maiden välisessä liikenteessä toimiville matkustaja-aluksille ja matkustaja-autolautoille.

50. *Lästimaksuista suoritettavat avustukset* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 953 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää lästimaksuista annetun lain (189/1936) mukaisten avustusten maksamiseen ammatissaan toimivien merimiesten hyväksi tapahtuvaan huoltotoimintaan ja meripelastustoiminnan edistämiseen. Avustukset myönnetään Merenkululaitoksen määrittelemistä toiminnoista aiheutuviin menoihin.

51. *Luotsauksen hintatuki* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 3 316 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Luotsausliikelaitokselle Saimaan alueen luotsaukseen Luotsausliikelaitoksesta annetun lain 4 §:n mukaisen hintatuen maksamiseen.

33. Varustamoliikelaitos

1. Aloitusvaiheen järjestelyt

Merenkululaitoksesta siirtyvät jäänmurto ja monitoimimurtajien kaupallinen toiminta, väyläläluukset sekä eräiden merenmittaus- ja tutkimusalusten hoito sekä yhteysalusliikenteen hoito 1.1.2004 alkaen valtion liikelaitoksista annetun lain (1185/2002) ja Varustamoliikelaitoksesta annetun lain (937/2003) mukaisesti toimivaan liikelaitokseen. Varustamoliikelaitos harjoittaa vesiliikennettä palvelevaa toimintaa ja tuottaa pääasiassa jäänmurto-, monitoimialusten erikois- sekä väylänhoito- ja öljyntorjuntapalveluja sekä yhteysalusliikennepalveluja. Lisäksi tuotetaan alusten hoitopalvelu- ja rahtaustoimintaa.

Varustamoliikelaitoksen hallintaan siirtyvän omaisuuden arvoksi arvioidaan alustavasti noin 186,5 milj. euroa. Siirrettävästä valtion omaisuudesta merkitään peruspääomaksi 18,7 milj. euroa ja muuksi omaksi pääomaksi noin 74,6 milj. euroa sekä pitkäaikaiseksi vieraaksi pääomaksi lainaehdoin noin 86 milj. euroa.

Valtioneuvosto valtuutetaan päättämään edellä olevan mukaisesti siirrettävästä valtion omaisuudesta, liikelaitoksen omaksi pääomaksi merkittävästä osuudesta sekä muista taloudellisista järjestelyistä.

2. Palvelu- ja muut tavoitteet

Varustamoliikelaitoksen tavoitteena on huolehtia toimialaansa kuuluvien palvelujen tarjonnasta ja kehittämisestä liiketoiminnan edellytysten mukaisesti.

Varustamoliikelaitos on velvollinen tarjoutumaan öljyntorjuntatehtäviin ja jäänmurtopalvelujen tuottamiseen koko maassa. Liikelaitos varautuu hoitamaan tehtäviä myös poikkeusoloissa sen mukaan kuin liikenne- ja viestintäministeriö määrää.

3. Investointien enimmäismäärä ja investointivaltuus

Varustamoliikelaitoksen investoinneista saa aiheutua menoja vuonna 2004 enintään 5 milj. euroa. Lisäksi liikelaitos saa tehdä vuonna 2004 investointeja koskevia sitoumuksia, joista saa aiheutua menoja seuraavina vuosina enintään 2 milj. euroa.

4. Lainanotto

Varustamoliikelaitos oikeutetaan ottamaan valtion liikelaitoksista annetun lain 5 §:n 1 momentissa tarkoitettua lainaa enintään 10 milj. euroa.

34. Luotsausliikelaitos

1. Aloitussvaiheen järjestelyt

Merenkulkulaitoksesta siirretään luotsaustointiminta 1.1.2004 alkaen perustettavan valtion liikelaitoksista annetun lain (1185/2002) ja Luotsausliikelaitoksesta annettu lain (938/2003) mukaisesti toimivaan liikelaitokseen. Luotsausliikelaitos tuottaa ja kehittää vesiliikenteen turvallisuutta ja toimintaedellytyksiä tukevia palveluja ensisijaisesti luotsauspalvelujen ja niihin liittyvien muiden palvelujen ja tuotteiden avulla.

Luotsausliikelaitoksen hallintaan siirtyvän omaisuuden arvoksi arvioidaan alustavasti noin 19,5 milj. euroa. Siirrettävästä valtion omaisuudesta merkitään peruspääomaksi 2,0 milj. euroa ja muuksi omaksi pääomaksi noin 7,8 milj. euroa sekä pitkäaikaiseksi vieraaksi pääomaksi lainaehdoin noin 6,7 milj. euroa.

Valtioneuvosto valtuutetaan päättämään edellä olevan mukaisesti siirrettävästä valtion omaisuudesta, liikelaitoksen omaksi pääomaksi merkittävästä osuudesta sekä muista taloudellisista järjestelyistä.

2. Palvelu- ja muut tavoitteet

Luotsausliikelaitoksen tavoitteena on huolehtia toimialaansa kuuluvien palvelujen tarjonnasta ja kehittämisestä liiketoiminnan edellytysten mukaisesti.

Luotsausliikelaitoksen tehtävänä on huolehtia luotsauslain mukaisten luotsauspalvelujen tarjonnasta sekä muista luotsauslaissa säädettyistä luotsaukseen liittyvistä tehtävistä ja velvollisuuksista koko maassa luotsauslaissa määritellyillä vesialueilla. Liikelaitos varautuu hoitamaan tehtäviä myös poikkeusoloissa sen mukaan kuin liikenne- ja viestintäministeriö määrää.

Luotsauspalvelujen odotusaika saa olla enintään kaksi tuntia.

3. Hinnoitteluun liittyvä velvoite

Luotsauslain mukaisten luotsauspalvelujen hinnat määrätään Luotsausliikelaitoksesta annetun lain 4 §:n mukaisesti asetuksella. Luotsausliikelaitokselle myönnetään Saimaan luotsaukseen hintatukea momentin 31.32.51 määrärahasta. Liikenne- ja viestintäministeriö voi myöntää luotsauspalvelujen saajille yksittäisissä tapauksissa valtionavustusta osaa tai koko luotsausmaksua vastaavan määrän.

4. Investointien enimmäismäärä ja investointivaltuus

Luotsausliikelaitoksen investoinneista saa aiheutua menoja vuonna 2004 enintään 4 milj. euroa. Lisäksi Luotsausliikelaitos saa tehdä vuonna 2004 investointeja koskevia sitoumuksia, joista saa aiheutua menoja seuraavina vuosina enintään 2 milj. euroa.

5. Lainanotto

Luotsausliikelaitos oikeutetaan ottamaan valtion liikelaitoksista annetun lain 5 §:n 1 momentissa tarkoitettua lainaa enintään 10 milj. euroa.

40. Ratahallintokeskus

21. Perusradanpito (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 254 683 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää radanpidon lisäksi kiinteistönpidosta aiheutuviin ylläpito- ja investointimenoihin.

76. (31.40.87) Rataverkon maa-alueiden hankinnat ja korvaukset (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 1 120 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää rautatielain (198/2003) mukaista toimintaa varten hankittavien maa-alueiden ja korvausten sekä kiinteistötoimitusmaksusta annetun lain (558/1995) mukaisten kiinteistötoimitusmaksujen maksamiseen.

77. Rataverkon kehittäminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 21 400 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää aikaisempina vuosina momentilta aloitettujen radanpidon kehittämiss-hankkeiden menojen maksamiseen.

Ratahallintokeskus saa tehdä sitoumuksia siten, että niistä aiheutuu valtiolle menoja myö-hempinä vuosina enintään 17 500 000 euroa.

78. *Eräät ratahankkeet* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 128 800 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää aikaisempina vuosina myönnettyistä sopimusvaltuuksista aiheutuvien menojen maksamiseen. Ratahallintokeskus oikeutetaan solmimaan aikaisempina vuosina myönnettyjen valtuuksien mukaisia sopimuksia siltä osin kuin niitä valtuuksia ei ole käytetty asianomaisena myöntämisvuonna.

79. *Radioverkon rakentaminen*

Momentille ei myönnetä määrärahaa.

Hankkeen sopimusvaltuus on 40 000 000 euroa.

50. Ilmailulaitos

1. *Palvelu- ja muut toimintatavoitteet*

Ilmailulaitoksen tavoitteena on tarjota ilma-liikenteen tarvitsemia lentoasema- ja lennon-varmistuspalveluja mahdollisimman tehokkaasti, taloudellisesti sekä turvallisuutta edistämäl-lä. Ilmailulaitos huolehtii palvelujen tarkoituk-senmukaisesta tarjonnasta liiketoiminnan edel-lytysten mukaisesti. Palvelujen tarjonnan tavoit-teena on, että liikenneilmailun toimintaedelly-tykset ovat lentoasemilla hyvät ja että Ilmailulai-toksen toimesta johtuvat lentoliikenteen viiveet ovat mahdollisimman vähäiset.

Suomen lentoasemia ja lennonvarmistus-järjestelmää ylläpidetään ja kehitetään yhtenä kokonaisuutena ja niitä ylläpidetään ja kehite-tään niiden palvelujen kysyntää vastaavasti.

2. *Investointien enimmäismäärä sekä inves-tointivaltuus*

Ilmailulaitoksen investoinneista saa aiheutua menoja vuonna 2004 enintään 55 milj. euroa. Lisäksi Ilmailulaitos saa tehdä vuonna 2004 investointeja koskevia sitoumuksia, joista saa

aiheutua menoja seuraavina vuosina enintään 100 milj. euroa.

3. *Lainanotto*

Ilmailulaitos oikeutetaan ottamaan valtion lii-kelaitoksista annetun lain (1185/2002) 5 §:n 1 momentissa tarkoitettua lainaa enintään 30 milj. euroa.

4. *Takaukset tytäryhtiöiden lainoista*

Valtioneuvosto saa oikeuttaa Ilmailulaitok-sen antamaan vastavakuutta vaatimatta omavel-kaisia takauksia lentokenttä- ja lennonvarmis-tuspalveluja tuottavien tytäryhtiöidensä tai Ilmailulaitoksen toimialaan liittyvien kiinteis-tyhtiöidensä ottamien yhteensä enintään 50 milj. euron lainojen vakuudeksi.

52. Ilmaliikenteen korvaukset ja valtionavut

41. *Valtionapu eräiden lentopaikkojen rakenta-miseen ja ylläpitoon* (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 1 200 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää enintään 90 prosentin suuruisen valtionavun maksamiseen Seinäjoen (Rengonharjun) ja Mikkelin säännöllisen reitti-liikenteen piirissä olevien lentopaikkojen raken-teiden ja laitteiden parantamiseen sekä kenttien ylläpidon avustamiseen ja lentopaikkojen raken-tamiseen otettujen lainojen kustannuksiin.

43. *Korvaus Ilmailulaitokselle valmiustehtävis-tä* (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 4 575 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää maksuna Ilmailulai-tokselle siviili- ja sotilasliikennettä palveleville lentoasemille sotilasilmailusta aiheutuvien kiin-teiden kustannusten kattamiseksi sekä Raja-vartiolaitoksen meripelastuspalvelun yökais-ten kustannusten kattamiseksi.

60. Joukkoliikenteen palvelujen ostot, korvaukset ja tuet

42. *Valtionavustus koulutuksesta* (kiinteä mää-räraha)

Momentille myönnetään 841 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtionavustusten maksamiseen rautatieliikenteen ammattikoulutuksen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin.

63. Joukkoliikenteen palvelujen osto ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 82 318 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää luvanvaraista henkilöliikennettä koskevan lain (343/1991) 23 ja 23 a §:n mukaisesti. Määrärahasta saa myöntää myös joukkoliikenteen valtionavustuksista annetun liikenne- ja viestintäministeriön asetuksen (64/2002) mukaisesti kunnille ja muille yhteisöille valtionapua.

Määrärahaa saa käyttää myös EU:n hyväksymien tutkimus- ja kehittämishankkeiden rahoitukseen.

Lisäksi määrärahaa saa käyttää valtion osuutena Merenkurkun laivaliikenteen ostomenoihin.

64. Saariston yhteysalusliikennepalvelujen ostot ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 7 956 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää saariston yhteysalusliikennepalvelujen ostoon. Määrärahasta saa myöntää myös avustuksia saariston kulkyhteyksiä hoitaville liikenteenharjoittajille valtioneuvoston asetuksen (371/2001) mukaisin perustein.

Momentin määräraha budjetoidaan avustusten osalta maksupäätösperusteella.

70. Viestintävirasto

21. Viestintäviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 6 034 000 euroa.

Ylijohtajan virkanimike muutetaan pääjohtajaksi.

72. Viestinnän korvaukset ja avustukset

42. Sanomalehdistön tuki (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 13 614 000 euroa.

Määrärahan tarkoituksena on edistää kotimaisen lehdistön ja tiedonvälityksen moniarvoisuutta ja monipuolisuutta.

Määrärahasta saa käyttää 7 760 000 euroa valtioneuvoston erikseen määräämin ehdoin puolueille lehdistön ja sitä vastaavan sähköisen julkaisutoiminnan tukemiseen sekä Ahvenanmaan maakunnalle tiedotustoiminnan tukemiseen samojen jakoperusteiden mukaan kuin puolelain (10/1969) 9 §:ssä tarkoitettu avustus.

Määrärahasta saa käyttää 5 854 000 euroa valtioneuvoston erikseen määräämin ehdoin avustusten maksamiseen sanomalehtien kuljetus-, jakelu- ja muiden kustannusten alentamiseksi sekä sanomalehdistön kehittämishankkeisiin.

80. Ilmatieteen laitos

21. Ilmatieteen laitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 28 391 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös palvelussuhdeasuntojen liiketaloudellisin perustein määräytyvien vuokrien alentamiseen.

81. Merentutkimuslaitos

21. Merentutkimuslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 7 698 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös Etelä-Manner-toiminnasta aiheutuviin menoihin.

99. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan muut menot

19. *Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 278 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää muiden kuin erikseen arvonlisäverovelvollisten hallinnonalan virastojen ja laitosten tavaroiden ja palvelujen ostoihin sisältyvien arvonlisäverojen maksamiseen.

40. *Eräät valtionavut* (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 942 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää avustusten maksamiseen liikenne- ja viestintäalan yhteisöjen ja museotoiminnan tukemiseksi.

62. *EU:n rakennerahastojen valtion rahoitusosuus liikenne- ja viestintäministeriön osalta* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 6 664 000 euroa.

Vuonna 2004 saa uusia myöntämispäätöksiä tehdä yhteensä 7 413 000 eurolla.

Mikäli vuoden 2003 myöntämisvaltuutta on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta tehdä myöntämispäätöksiä vuonna 2004.

Määrärahaa saa käyttää Euroopan aluekehitysrahastosta rahoitettavien tavoite 1- ja 2-ohjelmien, yhteisöaloitteiden ja innovatiivisten

toimien hankkeiden valtion rahoitusosuuden maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös teknisen avun ja edellä mainittujen ohjelmien toteuttamiseen tarvittavan henkilöstön palkkaamiseen yhdessä momentilla 26.98.61 olevan EU-osuuden kanssa.

78. *Vuosaaren sataman liikenneväylien rakentaminen* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 51 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää aikaisempina vuosina myönnetyn Vuosaaren sataman liikenneväylien sopimusvaltuudesta aiheutuvien menojen maksamiseen. Tiehallinto oikeutetaan solmimaan aikaisempina vuosina myönnetyn valtuuden mukaisia sopimuksia siltä osin kuin valtuutta ei ole käytetty asianomaisena myöntämisvuonna. Määrärahasta saa maksaa palkkausmenoja enintään yhden henkilötövuoden verran.

88. *Osakehankinnat* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 505 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtionenemmistöisten osakeyhtiöiden ja valtion liikelaitosten omistusjärjestelyistä, osakkeiden hankinnasta ja myynnistä sekä yhtiöomaisuuden hoidosta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Pääluokka 32**KAUPPA- JA TEOLLISUUSMINISTERIÖN HALLINNONALA**

Luottolaitosten varoista myönnettävien eräistä korkotukilainoista annetun lain (1015/1977) 4 §:n mukainen turvavarastointilainojen korkohyvityksen enimmäismäärä on 4 prosenttia. Uusia turvavarastointilainoja saa hyväksyä vuonna 2004 enintään 8 409 000 euroa.

Turvavarastolain (970/1982) 7 §:n mukaisia varastointiavustuksia saa myöntää vuonna 2004 enintään 34 000 euroa.

10. Hallinto**19. Kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)**

Momentille myönnetään 61 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää muiden kuin erikseen arvonlisäverovelvollisten hallinnonalan virastojen ja laitosten tavaroiden ja palvelujen ostoihin sisältyvien arvonlisäverojen maksamiseen.

21. Kauppa- ja teollisuusministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 22 667 000 euroa.

Määrärahasta saa käyttää enintään 17 000 euroa kuluttajatiedon julkistamispalkintoa varten.

Määrärahaa saa käyttää myös korvaukseen Huoltovarmuuskeskukselle puolustustaloudellisen suunnittelukunnan menoja varten ja EU:n hyväksymien muiden kuin rakennerahastoista rahoitettavien hankkeiden menoihin.

22. Työvoima- ja elinkeinokeskusten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 73 146 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös euroneuvontakeskuksista ja Teknologian kehittämisskeskuk-

sen projektiluontoisista tehtävistä aiheutuvien menojen maksamiseen. Lisäksi määrärahaa saa käyttää työvoima- ja elinkeinokeskusten yritysosastojen järjestämistä pk-yritysten kehittämispalveluista, pk-yrityksille suunnatuista neuvonta- ja informaatiopalveluista sekä näiden palvelujen kehittämisestä aiheutuvien menojen maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös yritysneuvonnan asiantuntijapalvelujen ostamiseen ja yritysneuvontaa suorittaville henkilöille tarkoitettujen koulutuspalvelujen ostamiseen sekä porotilalain, luontaiselinkeinolain, kolttalain ja maatilalakia edeltävän lainsäädännön mukaisesti valtion hallinnassa olevien kiinteistöjen hoitomenojen maksamiseen.

Määrärahasta on varattu 1 682 000 euroa pk-yritysten kehittämispalveluihin. Määrärahaa saa käyttää neuvonta-, koulutus-, konsultointi- ja muiden kehittämispalvelujen maksullisen toiminnan hintojen alentamiseen enintään 3 860 000 euroa.

Nettobudjetoinnissa otetaan tuloina huomioon maksullisen toiminnan tulot sekä yhteisrahoitteisten hankkeiden tulot.

24. Tutkimus- ja selvitystoiminta (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 6 208 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kauppa- ja teollisuusministeriön strategista suunnittelua ja päätöksentekoa palveleviin tutkimus- ja selvityshankkeisiin. Määrärahaa saa käyttää myös teknisen infrastruktuurin ja turvallisuuden sekä laadun kehittämiseen, kansainväliseen teknistaloudelliseen yhteistyöhön sekä kansainvälisten järjestöjen, rahoituslaitosten ja muiden yhteistyöorganisaatioiden kanssa valmisteltaviin ja toteutettaviin hankkeisiin.

Lisäksi määrärahaa saa käyttää EU:n hyväksymien muiden kuin rakennerahastoista rahoitet-

tavien tutkimus- ja selvityshankkeiden toteuttamiseen ja niihin liittyvien tarjousten tekemiseen. Määrärahaa saa käyttää myös Outokumpu Oyj:n hallussa olevan geodatan ja -materiaalin siirrosta aiheutuviin menoihin sekä yrittäjyyden politiikkaohjelman hankkeisiin liittyviin avustuksiin.

Määrärahaa saa käyttää edellä mainituista tehtävistä aiheutuviin palkkaus- ja palkkio-menoihin, laite- ja ohjelmistohankintamenoihin sekä muihin mainituista toiminnoista aiheutuviin vastaaviin menoihin. Määrärahaa saa käyttää enintään 20 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstömäärän palkkaamiseen.

66. *Kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksut ja rahoitusosuudet* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 7 100 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksujen ja rahoitusosuuksien sekä kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuvien menojen maksamiseen.

92. *Korvaus valtion ydinjätehuoltorahastolle* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 4 882 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää ydinenergialain (990/1987) 52 §:n mukaisen korvauksen maksamiseen valtion ydinjätehuoltorahastolle.

Momentti on budjetoitu maksuperusteella.

95. *Maanomistajien osuus vanhoista kaivospiirimaksuista* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 10 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kaivoslain (503/1965) perusteella maanomistajille suoritettavien puolustusmaksujen osuuksien maksamiseen.

20. Teknologiapolitiikka

21. *Geologian tutkimuskeskuksen toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 41 208 000 euroa.

22. *Valtion teknillisen tutkimuskeskuksen toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 68 799 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös niiden tutkimushankkeiden menojen maksamiseen, jotka jokin muu valtion virasto hankkeen toimeksi-antajana rahoittaa.

23. *Turvatekniikan keskuksen toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 9 623 000 euroa.

Nettobudjetoinnissa otetaan huomioon tutkimus- ja kehittämistoiminnan yhteishankkeista muilta hankeosapuolilta saatava rahoitus.

24. *Kuluttajatutkimuskeskuksen toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 1 834 000 euroa.

25. *Mittatekniikan keskuksen toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 5 684 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös EU:n hyväksymien tutkimushankkeiden rahoitukseen sekä EU:n piiriin tulevan mittanormaalijärjestelmän ylläpitoa ja kehittämistä varten maksettavaan Suomen rahoitusosuuteen.

Määrärahaa saa lisäksi käyttää mittayksiköistä ja mittanormaalijärjestelmästä annetun lain (1156/1993) mukaisesti kansallisen mittanormaalijärjestelmän yleisestä toteuttamisesta, kansallisten mittanormaali-laboratorioiden toiminnan ohjauksesta, kehittämisestä ja hallinnoinnista, kansallisen kalibrointipalvelun järjestämisestä sekä mittatekniikan ja akkreditoinnin edistämisestä aiheutuviin toimintamenoihin.

26. *Teknologian kehittämiskeskuksen toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 25 274 000 euroa.

Nettobudjetoinnissa otetaan tuloina huomioon EU:lta saatavat tulot sekä Teknologian kehittämiskeskuksen vastuulla toteutettavista kansainvälisistä ja muista yhteishankkeista tuloina saatavat muiden hankeosapuolten mak-suosuudet.

Määrärahaa saa käyttää myös EU:n hyväksymien muiden kuin rakennerahastoista rahoitettavien hankkeiden menoihin sekä ulkomaan rahoiliikenteestä johtuviin laskennallisiin kurssivaihteluihin.

27. Teknologinen tutkimustoiminta (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 145 844 000 euroa.

Vuonna 2004 uusia rahoituspäätöksiä saa tehdä enintään 150 359 000 eurolla.

Valtuutta ja määrärahaa saa käyttää sellaiseen tutkimukseen ja kehitykseen, joka edistää teknologisen perusosaamisen syntymistä, kehittymistä ja hyödyntämistä tutkimus-, kehittämis- ja koulutusorganisaatioissa elinkeinoelämän sekä yhteiskunnan kehittymiseen vaikuttavilla alueilla. Valtuutta ja määrärahaa saa käyttää:

— Valtion budjettitalouden piiriin kuuluvien tutkimuslaitosten, yliopistojen ja korkeakoulujen kansallisiin ja kansainvälisiin ohjelmiin ja hankkeisiin sekä hankkeiden valmisteluun.

— Viranomaisten välisenä yhteistyönä toteutettaviin klusterihankkeisiin ja muuhun yhteistyöhön.

— Kansainvälisen yhteistyön ja ohjelmien sekä hankkeiden osallistumismaksuihin, laite-toimituksiin ja Tekesin puolesta tehtävistä matkoista muille kuin Tekesin henkilöstölle aiheutuviin matkakustannuksiin.

— Valtion ja kuntasektorin laitosten uutuustuotteiden hankinnan tukemiseen.

— EU:n hyväksymien tutkimushankkeiden maksamiseen.

28. Hanke- ja ohjelmatoiminnan selvitys- ja kehittämismenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 15 170 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää teknologian siirtoa, teknologian hyödyntämistä ja uusien liiketoi-

mintojen syntymistä edistävien palvelujen ja hanke- ja ohjelmatoimintaan välittömästi liittyvien tilaustutkimusten, selvitysten sekä asiantuntija-, arviointi- ja tiedotuspalvelujen hankintaan.

40. Avustukset teknologiseen tutkimukseen ja kehitykseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 138 000 000 euroa.

Vuonna 2004 uusia avustuspäätöksiä saa tehdä enintään 169 687 000 eurolla.

Avustuksia saa myöntää valtioneuvoston tarkemmin määräämin perustein ja EU:n komission vähämerkityksistä tukea koskevan asetuksen (EY 69/2001) mukaisesti yrityksille ja yhteisöille tuotteita, tuotantomenetelmiä ja palveluiden kehittämistä koskevaan teknologiseen tutkimukseen ja kehitykseen. Avustuksia saa myöntää myös riskipitoisiin kehityshankkeisiin, joilla tähdätään uuden teknologian hyödyntämiseen ja energiatalouden, ympäristö- ja hyvinvointiteknologioiden kehittämiseen, tutkimus- ja kehittämistoiminnan tulosten liiketaloudelliseen hyödyntämiseen uusina liiketoimintoina ja alkavina teknologiayrityksinä sekä näiden syntymistä edistävien toimintojen parantamiseen.

Ammattikorkeakoulujen ja kunnallisten organisaatioiden sekä voittoa tavoittelemattomien yritysten ja yhteisöjen tutkimus- ja kehittämishankkeista aiheutuviin kustannuksiin voidaan palvelun julkishyödykkeeseen verrattavan luonteen vuoksi myöntää valtionavustusta täyttä kustannusmäärää vastaava määrä.

41. Valtionavustus eräille yhteisöille keksintö-, laatu- ja standardisointitoimintojen edistämiseksi (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 6 214 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kauppa- ja teollisuusministeriön toimialaan liittyvien keksintö-, laatu- ja standardisointitoimintojen edistämiseen ja niistä aiheutuviin hallintomenoihin. Keksintötoiminnan tukemiseen ja edistämiseen sekä sen hallintomenoista aiheutuviin kustannuksiin voidaan palvelun julkishyödykkeeseen verrattavan luonteen vuoksi myöntää valtionavustusta täyttä kustannusmäärää vastaavasti. Ministeriön pää-

töksellä määrätään avustuksen käytöstä ja käytön valvonnasta.

70. Geologian tutkimuskeskuksen alushankinta (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 168 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää merigeologisessa kartoitus- ja tutkimustoiminnassa käytettävän aluksen hankintaan tarvittavine laitteistoineen yhteishankintana merivoimien tutkimuslaitoksen kanssa. Geologian tutkimuskeskus saa tehdä vuonna 2004 sitoumuksia enintään 128 000 euron arvosta koskien hankintakokonaisuuden vielä tilaamatonta osuutta.

83. Lainat teknologiseen tutkimukseen ja kehitykseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 67 723 000 euroa.

Vuonna 2004 uusia lainoja saa myöntää enintään 71 890 000 eurolla.

Lainoja saa myöntää valtion lainanannosta sekä valtion takauksesta ja valtion takuusta annetun lain (449/1988), valtioneuvoston päätöksen (461/1998) ja EU:n komission vähämerkityksistä tukea koskevan asetuksen (EY 69/2001) mukaisesti. Lainoja saa myöntää joko vieraan pääoman ehtoisina (riskilainat) tai oman pääoman ehtoisina (pääomalainat) yrityksille ja yhteisöille teknologiseen kehitystyöhön, jonka tavoitteena on edistää kansainvälisesti kilpailukykyisten tuotteiden, tuotantomenetelmien ja palveluiden kehittämistä ja parantamista.

Lainoja saa myöntää myös riskipitoisiin kehityshankkeisiin, joilla tähdätään uuden teknologian hyödyntämiseen ja energiatalouden, ympäristö- ja hyvinvointiteknologioiden kehittämiseen, tutkimus- ja kehittämistoiminnan tulosten liiketaloudelliseen hyödyntämiseen uusina liiketoimintoina ja alkavina teknologiayrityksinä sekä näiden syntymistä edistävien toimintojen parantamiseen. Lainoja saa myöntää ensisijaisesti konkreettiseen riskipitoiseen tuotekehitykseen ja tuotteistamiseen lähinnä pk-yrityksille. Suurille yrityksille lainaa voidaan myöntää lähinnä silloin, kun lainan riskiehto on oleellinen hankkeen toteuttamiselle ja se voidaan etukäteen määritellä. Lainat voidaan myöntää va-

kuutta vaatimatta. Mikäli kehitystyö epäonnistuu teknisesti tai ei johda taloudellisesti hyödynnettävään tulokseen, Teknologian kehittämiskeskuksella on lainansaajan hakemuksesta oikeus antaa lainansaajalle valtioneuvoston päätöksen (461/1998) määrittelemien ehtojen puitteissa lisää takaisinmaksuaikaa, muuttaa takautuvasti alun perin vieraan pääoman ehtoisena myönnetty, Tekesin lainakannassa oleva laina tai osa siitä oman pääoman ehtoiseksi lainaksi tai poikkeustapauksessa jättää lainan maksamaton pääoma ja korot osittain tai kokonaan takaisin perimättä. Muiden kuin pk-yritysten kohdalla näin voidaan menetellä vain erityisen painavasta syystä.

30. Yrityspolitiikka

21. Patentti- ja rekisterihallituksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 1 027 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää toimintamenojen lisäksi myös kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksuihin ja teknisen ja taloudellisen kehityksen edistämiseen, kansainväliseen toimintaan liittyviin projekteihin sekä INNOSUOMI-toimintaan ja -palkintoihin. Momentille budjetoidaan hakemus-, ilmoitus- ja käsittelymenetelystä johtuen tulot pääsääntöisesti maksuperusteella.

41. Toimintatuki Finnvera Oyj:lle (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 336 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Finnvera Oyj:n toimintakuluihin valtion erityisrahoitusyhtiön luotto- ja takaustoiminnasta annetun lain (445/1998) ja sen nojalla annetun valtioneuvoston sitoumuksen mukaisesti.

42. Finnvera Oyj:n korkotuet (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 17 470 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää yhtiön toiminnan rahoittamiseen myönnettävään korkotukeen Kera Oyj:stä annetun lain (65/1971) ja valtion

erityisrahoitusyhtiön luotto- ja takaustoiminnasta annetun lain (445/1998) nojalla annettujen valtioneuvoston sitoumusten mukaisesti.

Alueellisen korkotuen piiriin kuuluvia lainoja erityisrahoitusyhtiö saa myöntää vuonna 2004 enintään 121 732 000 euroa ja elinkeinopoliittisin perustein tuettavien tukiohjelmien mukaisia erityiskorkotuen piirissä olevia lainoja yhteensä enintään 112 912 000 euroa, johon sisältyvät myös naisyrityslainat.

43. *Finnvera Oyj:n tappiokorvaukset* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 26 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Finnvera Oyj:n ja Kera Oyj:n luotonanto- ja takaustoiminnassa syntyneiden tappioiden korvaamiseen Kera Oyj:stä annetun lain (65/1971) ja valtion erityisrahoitusyhtiöistä annetun lain (445/1998) nojalla annettujen valtioneuvoston sitoumusten mukaisesti.

44. *Alueellinen kuljetustuki* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 4 350 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kuljetusten alueellisesta tukemisesta annetun lain (954/1981) sekä saaristokuljetusten tukemisesta annetun valtioneuvoston päätöksen (311/1982) ja saaristokuljetusten tukemisesta annetun valtioneuvoston asetuksen (449/2002) mukaisen kuljetustuen maksamiseen pk-yrityksille. Määrärahasta saa käyttää enintään 8 500 euroa saariston kuljetustuen maksamiseen.

45. *Yritysten investointi- ja kehittämishankkeiden tukeminen* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 18 206 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää yritystoiminnan tukemisesta annetun lain (1068/2000) ja yritystuesta annetun lain (1136/1993) mukaisten tukien sekä kauppa- ja teollisuusministeriön päätöksen (2/022/1998) mukaisten kansainvälistymistukien maksamiseen.

Yritystoiminnan tukemisesta annetun lain mukaista investointitukea, pk-yritysten kehittämistukea, yritysten toimintaympäristötukea sekä maataloustuotteiden jalostuksen ja markkinoin-

nin investointi- ja kehittämistukea saa vuonna 2004 myöntää yhteensä 16 669 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää yritysten investointihankkeisiin, pk-yritysten kehittämishankkeisiin, yritysten toimintaympäristöä parantaviin hankkeisiin sekä maataloustuotteita jalostavien ja markkinoivien yritysten investointi- ja kehittämishankkeisiin myönnettäviin avustuksiin.

Määrärahaa saa käyttää myös julkisten yhteisöjen hankkeiden rahoittamiseen.

47. *Valtionavustus kehittämispalvelutoimintaan ja eräille yhteisöille* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 3 561 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kauppa- ja teollisuusministeriön toimialaan liittyvien järjestöjen valtionapuun ja lähinnä pk-yritysten kehittämispalvelujen tuottamiseen sekä ulkomaisten investointien edistämiseen. Lisäksi määrärahaa saa käyttää valtionavustusten maksamiseen pk-yritystoiminnan edistämisyhteisöille, pk-yrityksille tarkoitettujen palvelujen kehittämiseen sekä alueellisiin elinkeinojen kehittämishankkeisiin.

Momentin käyttötarkoituksessa mainittuihin ulkomaisten investointien edistämisestä aiheutuviin kustannuksiin voidaan palvelun julkishyödykkeeseen verrattavan luonteen johdosta myöntää valtionavustusta täyttä kustannusmäärää vastaavasti. Myös pk-yrityksille tarkoitettujen palvelujen kehittämiseen, yritysten eettisen vastuun edistämiseen sekä alueellisiin elinkeinojen kehittämishankkeisiin voidaan erityisissä tapauksissa niiden yhteiskunnallisen vaikuttavuuden ja tuloksellisuuden perusteella myöntää valtionapua kustannusten täyttä määrää vastaavasti.

Avustukset myönnetään valtioneuvoston tarkemmin päättämien perusteiden mukaisesti. Määrärahaa saa käyttää myös julkisten yhteisöjen hankkeiden rahoittamiseen.

48. *Korkotuki julkisesti tuetuille vienti- ja alusluotoille* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 5 700 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää julkisesti tuettujen vienti- ja alusluottojen korontasauksesta annetun lain (1137/1996) mukaisen korkotuen mak-

samiseen. Määrärahaa voidaan lisäksi käyttää julkisesti tuettujen vienti- ja alusluottojen korontasausyhtiöstä annetun lain (1136/1996) tarkoittamalle yhtiölle Fide Oy:lle maksettavan hallinnointipalkkion suorittamiseen sekä Valtiokonttorille korontasausopimuksista aiheutuvien korko- ja valuuttariskien suojaukseen tarvittavien toimenpiteiden ja kustannusten maksamiseen.

49. Korkotuki Suomen Vientiluotto Oy:n myöntämille luotoille (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 17 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää alustoimitusten rahoitukseen myönnettävistä korkotukilainoista annetun lain (1093/1985) ja alustoimitusten rahoitukseen myönnettävästä korkotuesta annetun lain (1173/1990) sekä Suomen Vientiluotto Oy:n korkotuesta, valuuttakurssitappioiden korvaamisesta ja antolainauksen valtion takauksista annetun lain (1364/1989) mukaisen korkotuen, valuuttakurssitappioiden ja takauksista syntyneiden tappioiden korvaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

60. Siirrot valtiontakuurahastoon (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 17 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtiontakuurahastosta annetun lain (444/1998), vientitakuulain (479/1962) ja valtion vientitakuista annetun lain (422/2001) perusteella myönnettyjen takuiden aiheuttamiin korvausmenoihin. Määrärahaa saa käyttää myös valtiontakaustoimintaa koskevien lakien (375/1963, 573/1972 ja 609/1973) nojalla valtiontakaustoiminnasta annettujen takausitoumusten ja perusraaka-ainehuollon turvaamiseksi annetun lain (651/1985), valtion vakauttamistakauksista annetun lain (529/1993) perusteella myönnettyjen takuiden ja takausten sekä valtion pääomatakuista annetun lain (594/1992) nojalla ennen vuotta 1999 myönnettyjen takuiden aiheuttamien korvausmenojen maksamiseen.

62. EU:n rakennerahastojen valtion rahoitusosuus kauppa- ja teollisuusministeriön osalta (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 76 000 000 euroa.

Vuonna 2004 saa tehdä uusia myöntämispäätöksiä yhteensä 71 785 000 eurolla.

Mikäli vuoden 2003 myöntämisvaltuutta on jäänyt käyttämättä, saadaan käyttämättä jääneestä osasta tehdä myöntämispäätöksiä vuonna 2004.

Määrärahaa saa käyttää Euroopan aluekehitysrahastosta ja Euroopan sosiaalirahastosta rahoitettavien rakennerahastokauden 2000—2006 tavoite 1-, 2- ja 3 -ohjelmien sekä Interreg III -yhteisöaloiteohjelmien valtion rahoitusosuuden maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös teknisen avun ja edellä mainittujen ohjelmien toteuttamiseen tarvittavan henkilöstön palkkaamiseen yhdessä momenteilla 26.98.61 ja 34.05.61 olevien EU:n osuuksien kanssa. Lisäksi määrärahaa saa käyttää neuvoston asetuksen (EY 1260/1999) artiklan 39 (varainhoitoa koskevat oikaisut) ja neuvoston asetuksen (ETY 2082/1993) artiklan 24 (tuen vähentäminen, pidättäminen ja peruuttaminen) mukaisten Suomen velvoitteiden maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää neuvonta-, koulutus-, konsultointi- ja muiden kehittämispalvelujen maksullisen toiminnan hintojen alentamiseen enintään 6 728 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää lopulliselle edunsajalle aiheutuvien arvonnäköverojen maksamiseen.

40. Kuluttaja- ja kilpailupolitiikka

21. Kuluttajaviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 5 760 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Kuluttaja-lehden hinnan alentamiseen enintään 100 000 euroa.

24. Kuluttajavalituslautakunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 1 590 000 euroa.

26. *Kilpailuviraston toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 4 688 000 euroa.

31. *Korvaus talous- ja velkaneuvonnan järjestämisestä* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 5 860 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää talous- ja velkaneuvonnasta annetun lain (713/2000) mukaisen korvauksen maksamiseen talous- ja velkaneuvontapalvelujen tuottajille.

Määrärahaa saa käyttää myös projektihenkilöstön palkkaukseen Kuluttajavirastoon sekä talous- ja velkaneuvojien koulutukseen.

50. *Valtionavustus kuluttajajärjestöille* (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 673 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää avustuksena kuluttajajärjestöjen ja Työtehoseura ry:n kotitalousosaston tukemiseen Kuluttajaviraston määrittelemistä toiminnoista aiheutuviin menoihin.

50. Kansainvälistymispolitiikka

21. *Matkailun edistämiskeskuksen toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 16 182 000 euroa.

40. *Toimialakohtainen yritysten kansainvälistyminen* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 19 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää yritysryhmien yhdessä toteuttamiin vientiä ja kansainvälistymistä edistäviin sekä yritysten kansainvälistä kilpailukykyä kehittäviin yhteishankkeisiin, joihin voivat osallistua Suomessa rekisteröidyt eri toimialojen teollista tuotantoa harjoittavat yritykset sekä palvelualojen yritykset. Toimialakohtaisia hankkeita toteuttavat ulkomaankauppaa edistävät järjestöt, yhteisöt, toimialaliitot ja yritykset.

Määrärahaa saa käyttää myös PuuEurooppa-hankkeen puun käytön lisäämistä edistäviin kan-

sainvälistymistä ja ulkomaista markkinointia tukeviin hankkeisiin, joihin osallistuu yrityksiä.

Avustukset myönnetään valtioneuvoston tarkemmin määräämin perustein. Avustusta voidaan myöntää korkeammin prosenttiosuuksin valtakunnallisiin ja alueellisesti merkittäviin hankkeisiin, joihin ei osallistu yrityksiä tai joiden kulut ovat vaikeasti yrityskohtaisesti kohdennettavissa tai jos tapahtuman hyödyn katsotaan koituvan laajalle yritysjoukolle tai hanke on luonteeltaan poikkeava ja riskialtis. Uusia avustuksia saa vuonna 2004 myöntää 18 238 000 euroa.

41. *Avustus ulkomaankauppaa edistäville järjestöille ja Finpro ry:lle* (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 23 596 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää ulkomaankauppaa edistävien järjestöjen tarjoaman perusneuvonnan ja asiantuntijapalveluiden tuottamiseen.

Avustukset myönnetään valtioneuvoston tarkemmin määräämin perustein. Yleisavustusta voidaan myöntää korkeammin prosenttiosuuksin ulkomaankauppaa edistävien järjestöjen ja Finpro ry:n tavanomaista riskialttiimpiin toimiin.

60. Energiapolitiikka

21. *Energiamarkkinaviraston toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 1 086 000 euroa.

27. *Energiansäästön ja uusiutuvan energian käytön edistäminen ja energiatiedotus* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 3 400 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää energiansäästöön, energian tehokkaaseen käyttöön sekä uusiutuvan energian käyttöön ja tuotantoon liittyvästä informaatiotoiminnasta ja selvityksistä aiheutuvien menojen maksamiseen. Lisäksi määrärahaa saa käyttää uuden säästötekniikan markkinoiden edistämisestä ja muusta energia-alan tiedottamisesta ja tietohuollon järjestämisestä sekä

kansallisen ilmastostrategian toteuttamiseen liittyvästä tiedottamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös EU:n hyväksymien muiden kuin rakennerahastoista rahoitettavien hankkeiden osarahoitukseen.

40. *Energiatuki* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 27 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää energiatalouden kehittämiseen ympäristömyönteisemmäksi, uuden teknologian käyttöönoton edistämiseksi sekä energiahuollon varmuuden ja monipuolisuuden edistämiseksi. Tukea voidaan myöntää energiansäästöä, energian tuotannon tai käytön tehostamista sekä uusiutuvan energian tuotantoa tai käyttöä edistäviin investointi- ja selvityshankkeisiin. Lisäksi tukea voidaan myöntää energian tuotannon tai käytön ympäristöhaittoja vähentävien sekä energiahuollon varmuutta ja monipuolisuutta muotoihin edistäviin investointi- ja selvityshankkeisiin. Etusija annetaan uuden teknologian kaupallistamista edistävälle hankkeille. Energiatukea ei myönnetä valtionosuutta saaviin perustamishankkeisiin.

Energiatukea voidaan myöntää yrityksille, kunnille ja muille yhteisöille. Tuen enimmäismäärää harkittaessa ei oteta huomioon kunnan tai muun yhteisön rakentamissa ja omistamissa energiahankkeissa kyseisten tahojen oman rahoituksen osuutta, jos se ei sisällä sellaista taloudellista etuutta, joka olisi katsottava EY:n lainsäädännössä tarkoitetuksi valtiontueksi. Sama koskee kunnan tai muun yhteisön omistamien kiinteistöjen katselmustoiminnan tukemista. Rahoituksella, jonka ei katsota olevan valtiontukea tai muuta julkista tukea, tarkoitetaan esimerkiksi markkinaehdoin myönnettävää rahoitusta tai omarahoitusta.

Avustukset myönnetään valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädettävin perustein. Kauppa- ja teollisuusministeriö voi antaa erikseen päätöksen muiden kuin valtioneuvoston asetuksessa mainittujen hankkeiden tai ohjelmien tukemisesta ja myönnettävän tuen enimmäismäärästä saatuaan valtioneuvoston raha-asiainvaliokunnan lausunnon asiasta. Määrärahaa saa käyt-

tää lisäksi energiatuen myöntämisen yleisistä ehdoista annettujen valtioneuvoston päätösten (29/1999 ja 45/1996) ja energia-avustuksista annetun lain (1607/1991) nojalla aiemmin myönnettyjen tukien maksamiseen.

Vuonna 2004 tukea saa myöntää enintään 31 228 000 euroa.

45. *Energiainvestointien korkotuki* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 13 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää luottolaitosten varoista myönnettävistä eräistä korkotukilainoista annetun lain (1015/1977) 2 §:n mukaisten korkotukilainojen korkotuen maksamiseen. Vuonna 2004 ei uusia korkotukilainoja hyväksytä.

Korkohyvityksen määrä on neljän ensimmäisen lainavuoden aikana 4 prosenttia korkotukilainan määrästä ja lainavuosien 5—8 aikana 2 prosenttia korkotukilainan määrästä. Erityisistä syistä voi korkotukilainan korkohyvityksen määrä olla neljän ensimmäisen lainavuoden aikana enintään 6 prosenttia korkotukilainan määrästä ja lainavuosien 5—8 aikana enintään 4 prosenttia korkotukilainan määrästä. Kahdeksannen lainavuoden jälkeen korkotukea ei makseta. Korkohyvitys on aina enintään luottolaitoksen perimän koron suuruinen.

50. *Eräät energiataloudelliset avustukset* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 50 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää avustusten maksamiseen järjestöille ja yhteisöille energiapolitiikan tavoitteita tukevaan toimintaan. Tällä tarkoitetaan erityisesti sellaista toimintaa, jolla edistetään energiansäästöä ja uusiutuvien energialähteiden hyödyntämistä sekä kotimaisten polttoaineiden tuotantoa. Avustus on tarkoitettu ensisijaisesti pienet taloudelliset resurssit omaaville järjestöille ja muille yhteisöille. Avustusta voidaan myöntää joko yleisavustuksena järjestön sääntömääräisen toiminnan tukemiseen tai erityisavustuksena tiettyyn hankkeeseen.

Avustukset myönnetään valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädettävin perustein.

70. Omistajapolitiikka**88. Osakehankinnat** (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 1 382 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää niiden osakkeiden merkintähinnan maksamiseen, joita valtio merkitsee valtionyhtiöiden tai valtion osakkuusyhtiöiden osakeannissa. Määrärahaa saa käyttää

myös muista tarpeellisista osakejärjestelyistä aiheutuvien menojen maksamiseen sekä valtionyhtiöiden yksityistämiseen, omistajaohjaukseen ja yhtiöomaisuuden hoitoon liittyvien menojen maksamiseen. Lisäksi määrärahaa saa käyttää vaihtovelkakirjalainojen merkintähinnan maksamiseen. Vaihtovelkakirjalaina saadaan merkitä vakuutta vaatimatta.

Päälukka 33**SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN HALLINNONALA****01. Sosiaali- ja terveysministeriö****19. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)**

Momentille myönnetään 16 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää muiden kuin erikseen arvonlisäverovelvollisten hallinnonalan virastojen ja laitosten tavaroiden ja palvelujen ostoihin sisältyvien arvonlisäverojen maksamiseen.

21. Sosiaali- ja terveysministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 33 720 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös kansallisen veteraanipäivän pääjuhlan järjestämiseen, lääkinnällisen pelastustoimen ja poikkeusolojen valmiudesta sekä näihin liittyvien laitteiden ja kalusteiden hankkimisesta aiheutuvien menojen maksamiseen sekä sosiaali- ja terveysministeriön hyväksymien tutkimus- ja kehittämishankkeiden rahoittamiseen.

Määrärahasta saa käyttää enintään 270 000 euroa työterveydenhuollon koulutuksesta ja työterveyshenkilöstön kehittämiseen liittyvien hankkeiden toteuttamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

62. EU:n rakennerahastojen valtion rahoitusosuus sosiaali- ja terveysministeriön osalta (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 5 511 000 euroa.

Vuonna 2004 saa uusia myöntämispäätöksiä tehdä yhteensä 4 329 000 eurolla.

Mikäli vuoden 2003 myöntämisvaltuutta on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta tehdä myöntämispäätöksiä vuonna 2004.

Määrärahaa saa käyttää Euroopan aluekehitysrahastosta ja Euroopan sosiaalirahastosta rahoitettavien tavoite 1-, 2- ja 3 -ohjelmien sekä yhteisöaloitteiden Equal, Interreg ja Urban sekä innovatiivisten toimien valtion rahoitusosuuden maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös teknisen avun ja edellä mainittujen ohjelmien toteuttamiseen tarvittavan enintään neljää henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen yhdessä momenteilla 26.98.61 ja 34.05.61 olevien EU-osuuksien kanssa.

63. Eräät erityishankkeet (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 7 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää sosiaali- ja terveysministeriön strategista suunnittelua ja päätöksentekoa tukevien tutkimus- ja kehittämishankkeiden rahoittamiseen sekä ministeriön toimialaan liittyvien ohjelmien ja kokeilujen toimeenpanosta aiheutuvien toimintamenojen ja rahoitusavustusten maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös EU:n hyväksymien puite- ja aihealueittaisten ohjelmien mukaisten hankkeiden rahoittamiseen.

Määrärahaa saa käyttää enintään 20 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstömäärän palkkaamiseen, joista kuusi on kansallisen sosiaalialan hankkeeseen.

67. Kansainväliset jäsenmaksut ja maksuosuudet (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 4 335 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksujen, maksuosuuksien ja erityisohjelmien tukemisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

02. Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus

21. *Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskuksen toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 21 910 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös jäsenmaksujen maksamiseen sekä sosiaali- ja terveydenhuollon tilastotietokannan käytöstä ja Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskuksen ulkopuolella toimeksiannosta tai yhteishankkeenä toteutettavasta tutkimus- ja kehittämistoiminnasta aiheutuvien menojen maksamiseen. Lisäksi määrärahaa saa käyttää Alkoholitutkimussäätiölle suoritettavan valtionavustuksen maksamiseen ja Alkoholitutkimussäätiön toiminnasta Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskuselle aiheutuvien menojen maksamiseen sekä täydennyskoulutuksen avustuksen ja ulkoilla toteutettavien projektien menojen maksamiseen.

03. Työttömyysturvalautakunta

21. *Työttömyysturvalautakunnan toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 1 795 000 euroa.

04. Tarkastuslautakunta

21. *Tarkastuslautakunnan toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 1 630 000 euroa.

06. Terveysturvakeskus

21. *Terveysturvakeskuksen toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 2 670 000 euroa.

26. *Mielentilatutkimustoiminnan menot* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 2 200 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää mielenterveyslain (1116/1990) 32 §:n mukaisten valtion korvausten maksamiseen valtion mielisairaaloille ja vankeinhoitolaitoksen sairaalayksiköille. Määrärahaa saa käyttää myös Terveysturvakeskuksen tilaamista mielentilalauseunoista maksettavien korvausten maksamiseen.

07. Työterveyslaitos

50. *Valtionapu Työterveyslaitoksen menoihin* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 37 175 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Työterveyslaitoksen toiminnasta ja rahoituksesta annetun lain (159/1978) 3 §:n nojalla Työterveyslaitoksen toiminnasta aiheutuviin menoihin suoritettavan valtionavun maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös EU:n hyväksymien tutkimushankkeiden rahoittamiseen.

08. Kansanterveyslaitos

21. *Kansanterveyslaitoksen toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 33 200 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös EU:n hyväksymien tutkimushankkeiden rahoitukseen.

26. *Rokotteiden hankinta* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 11 244 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää tartuntatautilain (583/1986) 25 §:n perusteella maksutta toimitettavien rokotustilaisuuksissa tarvittavien rokotteiden hankkimisesta ja edelleen toimittamisesta, velvoitevarastoinnista sekä muiden yleisen rokotusohjelman toteuttamisesta aiheutuvien menojen ja korvausten maksamiseen sekä Suomen lääkevahinkokorvausosuuskunnan jäsenmaksuun. Määrärahaa saa käyttää myös rokottei-

den hankkimisesta ja edelleen toimittamisesta välitystoimintaan aiheutuvien menojen maksamiseen.

09. Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskus

21. *Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskuksen toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 5 047 000 euroa.

10. Säteilyturvakeskus

21. *Säteilyturvakeskuksen toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 11 330 000 euroa.

11. Lääkelaitos ja Lääkehoidon kehittämiss keskus

21. *Lääkelaitoksen toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 1 249 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös Lääkelaitoksen hyväksymien, laitoksen ulkopuolella toteutettavien tutkimus- ja kehittämishankkeiden rahoittamiseen.

22. *Lääkehoidon kehittämiskeskuksen toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 1 325 000 euroa.

12. Valtion koulukodit

21. *Valtion koulukotien toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 588 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös koulukotien sisällölliseen kehittämiseen, toiminnan tukemi-

seen ja kysynnän vuosittaisen vaihtelun tasaamiseen sekä koulukotitoimintaan erikoistuvaan nuorisopsykiatriaan. Lisäksi määrärahaa saa käyttää perhetoiminnasta aiheutuvien palkkioiden ja muiden menojen maksamiseen, koulukotien maatala- ja metsätaloudesta aiheutuvien menojen maksamiseen sekä kansainväliseen ja lähi-alueyhteistyöhön. Lisäksi määrärahaa saa käyttää maatalousavustuksia vastaavien menojen maksamiseen sekä koulukotien yleishallinnosta ja ohjauksesta Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskukselle aiheutuviin kustannuksiin.

13. Työsuojelun piirihallinto

21. *Työsuojelupiirien toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 22 608 000 euroa.

Määrärahasta saa käyttää maksullisen palvelupuhelintoiminnan hintojen tukemiseen enintään 47 300 euroa. Määrärahaa saa käyttää myös ulkomailla olevien suomalaisten alusten tarkastustoiminnan ja työsuojelun valvonnasta ja muutoksenhausta työsuojeluasioissa annetun lain (131/1973) 15 §:n mukaisista toimenpiteistä aiheutuvien menojen maksamiseen. Lakkauteetaan kolme piiripäällikön (A27) virkaa työsuojelupiirejä yhdistettäessä.

14. Valtion mielisairaalat

21. *Valtion mielisairaaloiden toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 607 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös tieteellisestä tutkimustyöstä ja yliopisto-opetuksesta aiheutuvien menojen maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös vaarallisten ja vaikeahoitoisten lasten ja nuorten psykiatrisen hoitoyksikön käynnistämisestä ja palvelujen kysynnän vaihtelusta aiheutuvien menojen maksamiseen. Lisäksi määrärahaa saa käyttää maatalousavustuksia

vastaavien menojen maksamiseen sekä sairaaloiden yleishallinnosta ja ohjauksesta Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskukselle aiheutuviin kustannuksiin.

15. Perhekustannusten tasaus

51. *Äitiysavustus ja valtion tuki kansainväliseen lapseksiottamiseen* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 10 900 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää äitiysavustuslain (477/1993) mukaisten äitiysavustusten suorittamiseen sekä tuen maksamiseen kansainvälisestä lapseksiottamisesta aiheutuviin kustannuksiin. Määrärahasta maksetaan myös äitiyspakkauksista menevä arvonnalisävero ja yleiskulut. Määrärahan mitoitus perustuu maksuperusteeseen.

52. *Lapsilisät* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 1 421 200 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää lapsilisälain (796/1992) mukaisten lapsilisien maksamiseen. Määrärahan mitoitus perustuu maksuperusteeseen.

53. *Eräät valtion korvattavat perhe-etuudet* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 1 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain (1128/1996) 4 §:n 2 momentin mukaisen hoitorahan ja 5 §:n 1 momentin mukaisen hoitolisän maksamiseen niille EU- tai ETA-kansalaisille, joille EY:n tuomioistuimen päätöksen (C-333/00) mukaan syntyy oikeus kyseisiin etuuksiin muussa EU- tai ETA-maassa tosiasiallisesti asuvien lasten osalta. Määrärahaa saa käyttää myös elatusturvalain (671/1998) mukaisen elatustuen maksamiseen niille EU- tai ETA-kansalaisille, joille EY-tuomioistuimen päätösten (C-85/99 ja C-255/99) mukaan syntyy oikeus elatustukeen muussa EU- tai ETA-maassa tosiasiallisesti asuvien lasten osalta sekä maksamisesta aiheutuvien hallintomenojen korvaamiseen kunnalle. Määrärahan mitoitus perustuu maksuperusteeseen.

16. Yleinen perhe-eläke

50. *Yleinen perhe-eläke* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 41 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää perhe-eläkelain (38/1969) mukaisten eläkkeiden maksamiseen sekä maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain (1026/1981) mukaisen valtion osuuden maksamiseen.

17. Työttömyysturva

50. *Valtionosuus työttömyyskassoille* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 563 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää työttömyysturvalain (1290/2002) ja vuorotteluvapaalain (1305/2002) mukaisten ansiosidonnaisten etuuksien rahoittamiseen siten kuin työttömyysetuuksien rahoituksesta annetussa laissa (555/1998) ja työttömyyskassalaissa (603/1984) on säädetty valtion osuudesta. Lisäksi määrärahaa saa käyttää myös vuorotteluvapaakokeilusta annetun lain (1663/1995) mukaisten vuosien 1995—2002 valtion tuen maksatusten oikaisuun. Määrärahan mitoitus perustuu maksuperusteeseen.

51. *Työttömyysturvalain mukainen perusturva* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 86 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää työttömyysturvalain mukaisen peruspäivärahan ja siihen liittyvän lapsikorotuksen maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös vuorotteluvapaalain mukaisen valtionosuuden maksamiseen Kansaneläkelaitokselle sekä vuorotteluvapaakokeilusta annetun lain mukaisten vuosien 1995—2002 valtion tuen maksatusten oikaisuun. Määrärahan mitoitus perustuu maksuperusteeseen.

53. *Valtionosuus työttömän omaehtoisen koulutuksen toimeentuloturvasta* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 9 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää työttömyysturvalain mukaisen koulutuspäivärahana maksettavan peruspäivärahan, työmarkkinatuen ja näihin liit-

tyvien lapsikorotusten maksamiseen. Lisäksi määrärahaa saa käyttää työttömyysturvalain mukaisen koulutuspäivärahana maksettavan ansiopäivärahan rahoitukseen siten kuin työttömyysetuuksien rahoituksesta annetussa laissa ja työttömyyskassalaissa on säädetty valtion osuudesta.

Määrärahaa saa käyttää myös pitkäaikaistyöttömien omaehtoisen opiskelun tukemisesta annetun lain (709/1997) mukaisten vuosien 1997—1999 valtion tuen maksatusten oikaisuihin.

Määrärahan mitoitus perustuu maksuperusteeseen.

54. *Valtionosuus aikuiskoulutustuesta* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 20 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää aikuiskoulutustuesta annetun lain (1276/2000) mukaisen valtionosuuden maksamiseen. Määrärahan mitoitus perustuu maksuperusteeseen.

18. Sairausvakuutus

60. *Valtion osuus sairausvakuutuslaista johtuvista menoista* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 786 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää sairausvakuutuslain (364/1963), Kansaneläkelaitoksen järjestämästä kuntoutuksesta annetun lain (610/1991) ja kuntoutusrahalain (611/1991) mukaisten valtion osuuksien maksamiseen. Määrärahaa saa myös käyttää maatalousyrittäjien työterveyshuollon eräiden kustannusten korvaamisesta valtion varoista annetun lain (859/1984) valtion osuuksien maksamiseen. Kansaneläkelaitos saa käyttää Kansaneläkelaitoksen järjestämästä kuntoutuksesta annetun lain mukaisen harkinnanvaraisen kuntoutuksen yksilökohtaisten kuntoutushankkeiden rahoitukseen 93 300 000 euroa ja sen lisäksi kuntoutuslaitosten perusparannuksiin ja käyttöavustuksiin sekä sairauksien ehkäisemiseen ja siihen liittyvään tutkimus- ja kehittämistoimintaan 4 700 000 euroa.

Määrärahan mitoitus perustuu valtion takuusuorituksen sekä maatalousyrittäjien työterveyshuollon eräiden kustannusten osalta maksuperusteeseen.

19. Eläkevakuutus

50. *Valtion osuus merimieseläkekassan menoista* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 36 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää merimieseläkelain (72/1956) 4 §:n mukaisen valtion osuuden maksamiseen. Määrärahan mitoitus perustuu maksuperusteeseen.

51. *Valtion osuus maatalousyrittäjien eläkelaista johtuvista menoista* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 411 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää maatalousyrittäjien eläkelain (467/1969) 13 §:n ja sukupolvenvaihdoseläkkeestä annetun lain (1317/1990) 41 §:n mukaisen valtion osuuden maksamiseen. Määrärahan mitoitus perustuu maksuperusteeseen.

52. *Valtion osuus yrittäjien eläkelaista johtuvista menoista* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 70 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää yrittäjien eläkelain (468/1969) 10 §:n mukaisen valtion osuuden maksamiseen. Määrärahan mitoitus perustuu maksuperusteeseen.

60. *Valtion osuus kansaneläkelaista johtuvista menoista* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 1 097 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kansaneläkelain (347/1956) 59 §:n ja 62 §:n mukaisen valtion osuuden maksamiseen ja lapsen hoitotuesta annetun lain (444/1969), vammaistuesta annetun lain (124/1988) sekä eläkkeensaajien asumistuesta annetun lain (591/1978) mukaisten etuuksien maksamiseen. Lisäksi määrärahaa saa käyttää maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain mukaisen valtion osuuden maksamiseen.

Määrärahan mitoitus perustuu valtion takuusuorituksen osalta maksuperusteeseen.

20. Tapaturmavakuutus

53. *Valtion osuus maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuksen kustannuksista* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 13 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain (1026/1981) 15 §:n ja sairausvakuutuslain mukaisen omavastuun korvaamisesta maatalousyrittäjille annetun lain (118/1991) 10 §:n mukaisen valtion osuuden maksamiseen. Määrärahan mitoitus perustuu maksuperusteeseen.

21. Rintamaveteraanieläkkeet

52. *Rintamalisät ja asumistuki* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 98 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää rintamasotilaseläkelain (119/1977) ja rintamaveteraanien varhaiseläkelain (13/1982) nojalla suoritettavien rintamalisien, eläkkeensaajien asumistukilain (591/1978) nojalla rintamalisien saajille suoritettavien asumistukien sekä ulkomaille maksettavasta rintamalisästä annetun lain (988/1988) mukaisen rintamalisän maksamiseen.

22. Sotilasvammakorvaukset ja eräät kuntoutustoiminnan menot

50. *Sotilasvammakorvaukset* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 250 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää sotilasvammalain (404/1948) ja muiden siihen liittyvien lakien nojalla suoritettavien korvausten maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös sotainvalidien kuntoutus- ja hoitolaitosten käyttökustannuksiin suoritettavan valtion korvauksen maksamiseen. Määrärahan mitoitus perustuu maksuperusteeseen.

56. *Valtionapu sotainvalidien puolisoitten kuntoutustoimintaan* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 2 760 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää sotainvalidien puolisoitten ja vaikeavammaista sotainvalidia hoitaneiden leskien sekä sotaleskien kuntoutustointamien maksamiseen valtioneuvoston vahvistamien perusteiden mukaan.

57. *Rintama-avustus eräille ulkomaalaisille vapaaehtoisille rintamasotilaille* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 160 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtioneuvoston vahvistamien perusteiden mukaan rintama-avustuksen maksamiseen eräille vaikeissa olosuhteissa Virossa ja muualla entisen Neuvostoliiton alueella eläville, Suomen puolustusvoimissa vuosien 1939—1945 sotiin osallistuneille ulkomaalaisille vapaaehtoisille rintamasotilaille. Rintama-avustusta voidaan myöntää myös Suomessa pysyvästi asuville vapaaehtoisille rintamasotilaille.

59. *Valtionapu rintamaveteraanien kuntoutustoimintaan* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 8 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää rintamaveteraanien kuntoutuksesta annetun lain (1184/1988) nojalla rintamaveteraanien kuntoutuksesta aiheutuvien menojen maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös rintamaveteraanikuntoutuksen tutkimus- ja kehittämismenojen maksamiseen.

23. Muu sodista kärsineiden turva

30. *Valtion korvaus sodista kärsineiden huoltoon* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 2 750 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää sotasiihtolaisten yhteiskunnallisesta huollosta annetun lain (423/1940) 6 §:n nojalla kunnille suoritettavan valtion korvauksen maksamiseen. Lisäksi määrärahaa saa käyttää Maikkulan vanhainkodista eri laitoksiin hoidettavaksi siirrettyjen huollettavien huolto- ja hoitokustannusten korvaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen. Määrärahan mitoitus perustuu maksuperusteeseen.

28. Muu toimeentuloturva

50. *Sotilasavustus* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 14 270 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää sotilasavustuslain (781/1993) mukaisten sotilasavustusten maksamiseen. Määrärahan mitoitus perustuu maksuperusteeseen.

51. *Maahanmuuttajan erityistuki* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 19 680 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää maahanmuuttajan erityistuesta annetun lain (1192/2002) mukaisen tuen maksamiseen. Määrärahan mitoitus perustuu maksuperusteeseen.

32. Kuntien järjestämä sosiaali- ja terveydenhuolto

30. *Valtionosuus kunnille sosiaali- ja terveydenhuollon käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 3 319 040 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää eräiden sosiaali- ja terveydenhuollon lakien sekä sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain (733/1992) ja sen nojalla annetussa asetuksessa hyväksytyjen käyttökustannusten valtionosuuksien maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös kuntien valtionosuuslain mukaisten tasausten maksamiseen. Määrärahan mitoitus perustuu maksuperusteeseen.

31. *Valtionosuus kunnille sosiaali- ja terveyspalvelujen perustamiskustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 4 900 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää eräiden sosiaali- ja terveydenhuollon lakien sekä sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain (733/1992) ja sen nojalla annetun asetuksen mukaisiin sosiaali- ja terveyspalvelujen perustamishankkeisiin suoritettavan valtionosuuden maksamiseen. Määrärahan mitoitus perustuu maksuperusteeseen.

32. *Valtion korvaus terveydenhuollon yksiköille erikoissairaanhoitolain mukaiseen tutkimustoimintaan* (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 48 747 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää erikoissairaanhoitolain (1062/1989) 47 ja 47 b §:n mukaisen tutkimustoiminnan valtion korvauksen maksamiseen.

33. *Valtion korvaus terveydenhuollon yksiköille lääkäri- ja hammaslääkärikoulutuksesta aiheutuviin kustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 82 170 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää erikoissairaanhoitolain (1062/1989) 47—47 b §:n mukaisen valtion korvauksen maksamiseen lääkäri- ja hammaslääkärikoulutukseen.

Määrärahasta saa käyttää enintään 54 400 000 euroa lääkärin ja hammaslääkärin perus- ja erikoistumiskoulutuksen tutkintokorvausten maksamiseen yliopistollista sairaalaa ylläpitäville kuntayhtymille.

34. *Valtion korvaus kunnille mielentilatutkimuspotilaista sekä potilassiirroista aiheutuviin kustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 2 370 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää mielenterveyslain (1116/1990) 32 §:n mukaisten valtion korvausten maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös Suomen ja Ruotsin välillä solmitun sopimuksen mukaisista potilassiirroista kunnille ja kuntayhtymille sekä Ruotsin valtiolle aiheutuviin kustannuksiin suoritettavan valtion korvauksen maksamiseen. Lisäksi määrärahaa saa käyttää pohjoismaisen sosiaalipalvelusopimuksen mukaisista potilassiirtojen tukemiseen kertaluonteisena 18 000 euroa siirrettyä potilasta kohden maksettavana korvauksena kunnille ja kuntayhtymille.

35. *Valtion korvaus lastensuojelun suurten kustannusten tasausjärjestelmän menoihin* (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 47 227 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää lastensuojelulain (683/1983) sekä sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain

(733/1992) perusteella lastensuojelun suurten kustannusten tasaamiseksi suoritettavan valtion korvauksen maksamiseen. Määrärahan mitoitus perustuu maksuperusteeseen.

36. Valtionavustus kunnille sosiaali- ja terveydenhuollon hankkeisiin (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 50 330 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää eräiden sosiaali- ja terveydenhuollon lakien sekä sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain (733/1992) ja sen nojalla annetun asetuksen mukaisiin sosiaali- ja terveydenhuollon perustamis- ja kehittämishankkeisiin suoritettavan valtionavustuksen maksamiseen.

37. Valtionavustus sairaanhoitopiirien kuntayhtymille lasten ja nuorten psykiatrisesta hoidosta ja kuntoutuksesta aiheutuviin kustannuksiin (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 7 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtionavustuksen maksamiseen sairaanhoitopiireille alle 16-vuotiaiden lasten psykiatrisesta hoidosta ja kuntoutuksesta ja palvelujen edelleen kehittämisestä aiheutuviin kustannuksiin. Valtionavustuksen määrä on enintään 80 prosenttia toiminnan aiheuttamista kustannuksista.

39. Valtionavustus sosiaalialan osaamiskeskusten toimintaan (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 3 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää sosiaalialan osaamiskeskustoiminnasta annetun lain (1230/2001) mukaisen valtionavustuksen maksamiseen sosiaalialan osaamiskeskuksille valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädettävin perustein. Määrärahan mitoitus perustuu maksuperusteeseen.

33. Eräät sosiaali- ja terveydenhuollon menot

31. Valtionavustus saamenkielisten sosiaali- ja terveyspalvelujen turvaamiseksi (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 600 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtionavustuksen maksamiseksi saamelaiskäräjien kautta saamelaiskäräjistä annetun lain (974/1995) 4 §:ssä tarkoitetuille saamelaisten kotiseutualueen kunnille saamenkielisten sosiaali- ja terveyspalvelujen turvaamiseksi.

63. Oikeuslääketieteellisen kuolemansyyn selvittämisen menot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 6 100 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kuolemansyyn selvittämisestä annetun lain (459/1973) 12 §:n mukaisen oikeuslääketieteellisen kuolemansyyn selvittämisen valtion korvauksen maksamiseen lääninhallitusten tekemien erillisten sopimusten perusteella kuntien ja kuntayhtymien ylläpitäville sairaaloille ja terveyskeskuksille sekä lääkäriskolautusta antaville yliopistoille. Määrärahaa saa käyttää oikeuslääkeopillisten tutkimusten toimittamisesta tulevasta korvauksesta annetun asetuksen (1425/2001) mukaisten palkkioiden ja korvausten maksamiseen oikeuslääketieteellisen ruumiinavauksen suorittaneelle lääkärille.

53. Terveiden edistäminen ja terveysvalvonta

23. Terveysvalvonta (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 850 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää terveydensuojelulain (763/1994), elintarvikelain (361/1995), geenitekniikkalain (377/1995) ja kemikaalilain (744/1989) ja säteilylain (592/1991) edellyttämästä terveysvalvonnasta, terveysvalvontatutkimuksesta ja henkilöstön jatko- ja täydennyskoulutuksesta sekä ionisoimattoman säteilyn valvonnasta aiheutuvien menojen maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää enintään kahta henkilötyövuotta vastaavan henkilöstömäärän palkkaamiseen ja niistä aiheutuvien muiden menojen maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös edellä mainittuihin tarkoituksiin myönnettävien harkinnanvaraisten valtionavustusten maksamiseen.

24. *Tartuntatautien valvonta* (arviomääräraha)
Momentille myönnetään 1 360 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää tartuntatautilain (583/1986) edellyttämän ehkäisyn ja valistustoiminnan, yllättävien epidemioiden selvittämisen ja seurannan sekä näiden edellyttämän kansainvälisen yhteistyön aiheuttamien menojen maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös edellä mainittuihin tarkoituksiin myönnettävien harkinnanvaraisten valtionavustusten maksamiseen.

50. *Terveyden edistäminen* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 7 550 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää terveyskasvatuksesta sekä toimenpiteistä tupakoinnin vähentämiseksi annetun lain (693/1976) 27 §:ssä tarkoitettusta toiminnasta ja raittiustyölain (828/1982) 10 §:n 1 kohdan nojalla päihteiden käytöstä aiheutuvien haittojen ehkäisemistä tarkoittavasta toiminnasta aiheutuvien menojen maksamiseen. Lisäksi määrärahaa saa käyttää alkoholitiedotuksesta ja -valituksesta aiheutuviin menoihin sekä huumausainepoliittikkaa tehostavista toimenpiteistä aiheutuviin menoihin. Määrärahaa saa käyttää enintään viittä henkilötyövuotta vastaavan henkilöstömäärän palkkaamiseen sekä sosiaali- ja terveysministeriölle aiheutuvien muiden kulutusmenojen maksamiseen.

57. Lomatoiminta

40. *Valtion korvaus maatalousyrittäjien lomituspalvelujen kustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 187 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää maatalousyrittäjien lomituspalvelulain (1231/1996) 35 §:ssä tarkoitettuihin lomituspalvelujen käyttökustannuksiin lain 37 §:n nojalla kunnille suoritettavan valtion korvauksen maksamiseen. Määrärahasta saa käyttää enintään 182 000 euroa maatalouslomitajien oppisopimuskoulutuksesta paikallisyksiköille aiheutuneiden nettokustannusten korvaamiseen.

miseen. Määrärahan mitoitus perustuu maksuperusteeseen.

50. *Valtion korvaus Maatalousyrittäjien eläkelaitokselle ja kunnille maatalousyrittäjien lomituspalvelujen hallintomenoihin* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 14 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää maatalousyrittäjien lomituspalvelulain (1231/1996) 31 ja 32 §:n nojalla Maatalousyrittäjien eläkelaitokselle ja kunnille lomituspalvelujen hallinnon järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin suoritettavan valtion korvauksen maksamiseen.

92. Raha-automaattiyhdistyksen tuoton käyttö

50. *Avustukset yhteisöille ja säätiöille terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseen* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 308 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää arpajaislain (1047/2001) 17 §:n 2 momentissa ja 22 §:n 1 ja 3 momentissa mainittuihin tarkoituksiin.

55. *Valtion korvaus sotainvalidien laitosten käyttökustannuksiin* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 59 707 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää arpajaislain (1047/2001) 22 §:n 2 momentin ja sotilasvammalain (404/1948) 6 d §:n nojalla sotainvalidien kuntoutus- ja hoitolaitosten käyttökustannuksiin suoritettavan valtion korvauksen maksamiseen.

58. *Eräät kuntoutustoiminnan menot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 2 450 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää arpajaislain (1047/2001) 22 §:n 2 momentin ja eräissä Suomen sotiin liittyneissä tehtävissä palvelleiden kuntoutuksesta annetun lain (1039/1997) nojalla kuntoutuksesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

59. *Rintamaveteraanien kuntoutustoiminnan menot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 35 788 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää arpajaislain (1047/2001) 22 §:n 2 momentin ja rintamaveteraanien kuntoutuksesta annetun lain

(1184/1988) nojalla rintamaveteraanien kuntoutuksesta aiheutuvien menojen maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös rintamaveteraanikuntoutuksen tutkimus- ja kehittämismenojen maksamiseen.

Päälukka 34
TYÖMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Työhallinto

19. *Työministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 24 520 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää muiden kuin erikseen arvonlisäverovelvollisten hallinnonalan virastojen ja laitosten tavaroiden ja palvelujen ostoihin sisältyvien arvonlisäverojen maksamiseen.

21. *Työministeriön toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 22 231 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös EU:n hyväksymiin ja muihin yksittäisiin yhteishankkeisiin. Määrärahaa saa käyttää myös arvonlisäverosuuksien maksamiseen, jos ulkopuolisilta saataviin tuloihin sisältyy korvaus arvonlisäverosta.

22. *Työvoimaopiston toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 758 000 euroa.

23. *(34.01.23 ja 06.22, osa) Työelämäohjelmat ja työpoliittinen tutkimus* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 5 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää työelämän laadun ja tuottavuuden kehittämisohjelman eri kokeilu-, kehittämis- ja tutkimushankkeiden käynnistämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista aiheutuvien menojen maksamiseen.

Lisäksi määrärahaa saa käyttää ohjelmien julkaisuista ja niihin liittyvästä tiedottamisesta, erillisselvityksistä, asiantuntijapalkkioista, seminaarien järjestämisestä, koti- ja ulkomaisten yhteistyöverkostojen luomisesta sekä enintään 14 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkauksesta ja ohjelmien hallinnointiin osallistu-

van väliaikaisen henkilöstön palkkauksesta aiheutuvien menojen maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös työvoimapoliittiseen sekä työelämää koskevaan tutkimustoimintaan.

63. *Valtionavustus työelämäohjelmahankkeisiin* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 8 980 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää avustusten maksamiseen työelämän laadun ja tuottavuuden kehittämisohjelman eri kokeilu- ja kehittämishankkeisiin.

67. *Kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksut ja maksuosuudet* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 1 530 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksujen, maksuosuuksien ja velvoitteiden suorittamisesta sekä erityisohjelmien tukemisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

05. Euroopan rakennerahastojen ohjelmien toteutus

61. *Euroopan sosiaalirahaston osallistuminen EU:n rakennerahasto-ohjelmiin* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 132 827 000 euroa.

Vuonna 2004 saa uusia myöntämispäätöksiä tehdä yhteensä 116 044 000 eurolla.

Mikäli vuoden 2003 myöntämisvaltuutta on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta tehdä myöntämispäätöksiä vuonna 2004.

Määrärahaa saa käyttää EU:n ohjelmakauden 2000—2006 tavoiteohjelmia 1, 2 ja 3 sekä yhteisöaloiteohjelma Equalia toteuttavien hankkeiden Euroopan sosiaalirahaston (ESR) rahoitusosuuden maksamiseen sekä ohjelmien toteutukseen liittyvään tekniseen apuun sosiaalirahastos-

ta maksettavan EU-rahoitusosuuden maksamiseen.

Määrärahaa saa yhdessä hallinnonalojen vastinrahoitusmomenttien määrärahojen kanssa käyttää myös Euroopan sosiaalirahaston osarahoittamien ohjelmien toteuttamiseen tarvittavan enintään 130 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen teknisen avun varoin.

62. EU:n rakennerahastojen valtion rahoitusosuus työministeriön osalta (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 87 689 000 euroa.

Vuonna 2004 saa uusia myöntämispäätöksiä tehdä yhteensä 73 630 000 eurolla.

Mikäli vuoden 2003 myöntämisvaltuutta on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta tehdä myöntämispäätöksiä vuonna 2004.

Määrärahaa saa käyttää neuvoston asetuksen (EY 1260/1999) artiklan 39 (varainhoitoa koskevat oikaisut) ja neuvoston asetuksen (ETY 2082/1993) artiklan 24 (tuen vähentäminen, pidättäminen ja peruuttaminen) mukaisten Suomen velvoitteiden maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää Euroopan sosiaalirahastosta ja Euroopan aluekehitysrahastosta rahoitettavien tavoiteohjelmien 1, 2 ja 3 sekä Equal-, Interreg- ja Urban-yhteisöaloitteiden ja pilottiprojektien hankkeiden valtion rahoitusosuuden maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös teknisen avun ja edellä mainittujen ohjelmien toteuttamiseen tarvittavan henkilöstön palkkaamiseen yhdessä momenteilla 34.05.61 ja 26.98.61 olevien EU-osuuksien kanssa sekä EU:n ohjelmakauden 1995—1999 mukaisten sitoumusten maksamiseen.

06. Työvoimapolitiikan toimeenpano

21. (34.06.21 ja 22, osa) Työvoima-asiain paikallishallinnon toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 137 595 000 euroa.

Yhteispalvelupisteiden ja palvelukeskusten toimintaan tarkoitettua määrärahaa käyttää edel-

lyttää, että kunnat osoittavat vastaavan suuruisen rahoituksen yhteisten palvelujen järjestämisestä aiheutuviin menoihin.

29. (34.06.02, 25 osa, 27, 29, 30, 50 osa, 63 ja 65) Työllistämis-, koulutus- ja erityistoimet (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 518 878 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös siirtomenoihin. Määrärahaa saa käyttää julkisesta työvoimapaalvelusta annetun lain (1295/2002) mukaisista julkisista työvoimapaalveluista ja niitä täydentävistä palveluista aiheutuviin kustannuksiin, ei kuitenkaan lain 4 luvun 6 §:n kustannuksiin, 6 luvun 14 §:n työelämävalmennusta ja työharjoittelua koskevan vakuutusturvan kustannuksiin, 7 luvun 13 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohtien, 9 luvun eikä 10 luvun 3—5 §:n ja 6 §:n 1 momentin 2 kohdan kustannuksiin. Määrärahaa saa käyttää eräiden työllisyysmäärärahojen käytöstä annetun valtioneuvoston asetuksen (1345/2002) mukaisiin kustannuksiin, ei kuitenkaan 1 ja 2 luvun kustannuksiin. Määrärahaa saa käyttää julkisesta työvoimapaalvelusta annetun valtioneuvoston asetuksen (1344/2002) mukaisiin kustannuksiin, ei kuitenkaan 4 luvun kustannuksiin. Määrärahaa saa käyttää julkiseen työvoimapaalveluun kuuluvista etuuksista annetun valtioneuvoston asetuksen (1346/2002) mukaisiin kustannuksiin, ei kuitenkaan 8 §:n kustannuksiin. Julkisten työvoimapaalvelujen ja niitä täydentävien palvelujen hankinnasta saa aiheutua valtiolle menoja vuoden 2004 jälkeen enintään 90 840 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää työvoimakoulutuksesta tiedottamiseen, tarjouspyyntö- ja hankintailmoitteluun sekä työvoimakoulutuksen suunnittelua ja hankintatoimintaa tukevasta kehittämis-, kokeilu- ja selvitystyöstä aiheutuvien menojen maksamiseen, koulutus- ja konsulttipalvelujen hankkimisesta aiheutuvien menojen maksamiseen sekä enintään yhtä henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen. Määrärahaa saa käyttää koulutuksen ja majoituksen hankkimiseen Pohjoiskalotin koulutussäätiöltä.

Valtion virastoille ja laitoksille voidaan osoittaa julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 7 luvun 4 §:n mukaiseen työttömien työllistämiseen määrärahoja enintään 3 900 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen enintään A17 palkkausluokan mukaisesti. Määrärahaa saa käyttää ennen työllisyyslain (275/1987) voimaantuloa palkattujen ja edelleen samassa työsuhteessa olevien vajaakuntoisten henkilöiden palkkaamisesta aiheutuviin menoihin.

Määrärahasta saa käyttää enintään 300 000 euroa sosiaalisten yritysten perustamisen edistämisen kertaluonteisiin viestintä- ja koulutustoimenpiteisiin sekä tietoteknisten muutosten aiheuttamiin menoihin.

Lisäksi määrärahaa saa käyttää enintään 437 000 euroa Venäjän lähialueiden ja Baltian maiden työvoiman ammatillisesta kehittämisestä aiheutuvien menojen maksamiseen työministeriön tarkemmin päättämällä tavalla. Vuonna 2004 saa tehdä hankintasopimuksia siten, että niistä saa aiheutua valtiolle menoja vuoden 2004 jälkeen enintään 117 000 euroa.

31. *Valtion korvaus kunnille kuntouttavan työtoiminnan järjestämisestä* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 6 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain (189/2001) mukaisten valtion korvausten maksamiseen kunnille kuntouttavan työtoiminnan järjestämisestä.

50. (34.06.50, osa) *Työvoimapoliittiseen aikuis- koulutukseen osallistuvien opintososiaaliset edut* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 134 380 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain mukaisten koulutustukien ja ylläpitokorvausten maksamiseen työvoimapoliittisessa aikuiskoulutuksessa opiskeleville sekä työttömyyskassojen hallintokulujen maksamiseen.

52. *Työmarkkinatuki* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 1 071 340 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää työttömyysturvalain (1290/2002) sekä maahanmuuttajien kotouttamisesta ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta annetun lain (493/1999) perusteella maksettavan työmarkkinatuen ja ylläpitokorvausten maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 10 luvun 3 §:n mukaisesti työelämävalmennuksessa ja työharjoittelussa olevien ylläpitokorvausten maksamiseen. Määrärahaa saa lisäksi käyttää julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 6 luvun 14 §:n työelämävalmennusta ja työharjoittelua koskevan vakuutusturvan kustannuksiin.

64. (34.06.64 ja 77) *Työllisyysperusteiset siirto- menot investointeihin* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 39 547 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain perusteella eräiden työllisyysmäärärahojen käytöstä annetun valtioneuvoston asetuksen 1 luvun mukaisiin investointiavustuksiin sekä 2 luvun mukaiseen työllisyystyöohjelmaan. Määrärahaa saa käyttää myös investoinneiksi katsottavien valtion hankinnoista aiheutuvien menojen maksamiseen.

Vuonna 2004 saa tehdä enintään 36 053 000 euron arvosta uusia sitoumuksia työllisyysperusteisiin investointeihin. Vuoden 2003 valtuuden käyttämättä jäävästä osasta saa tehdä sitoumuksia vuonna 2004.

07. Pakolais- ja siirtolaisuusasiat

21. *Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanottotoiminta valtion osalta* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 7 326 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtion vastaanotto- keskuksen toimintamenojen maksamiseen, pakolaisten maahantulomatkojen järjestämisestä, lähtömaassa suoritettavista terveystarkastuksista ja koulutuksesta sekä vastaanottoa edistävän koulutuksen ja tiedotustoiminnan järjestämisestä aiheutuvien menojen maksamiseen. Lisäksi määrärahaa saa käyttää vastaanoton toteuttamiseksi erityistilanteissa tarpeellisten palvelujen

hankkimisesta aiheutuvien menojen maksamiseen, turvapaikanhakijoiden vastaanoton neuvottelukunnan kustannuksiin sekä vastaanottokeskusten järjestämissä toimenpiteissä olevien tapaturmakorvausten ja ryhmävastuuvakuutuksen maksamiseen ja Valtiokonttorin näistä perimien hoitokulujen maksamiseen. Määrärahasta saa käyttää enintään 505 000 euroa turvapaikanhakijoiden ja pakolaisten oikeusapupalvelujen hankkimiseen. Määrärahaa saa lisäksi käyttää rasismien ja etnisen syrjinnän ehkäisemiseen, seurantaan ja syrjinnän vastaiseen koulutukseen. Määrärahaa saa käyttää enintään 123 henkilötuntia vastaavan henkilöstön palkkaamiseen.

29. (34.06.25, osa) *Paluumuuttajien muuttovalmennus* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 900 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää ulkomaalaislain (378/1991) 18 a §:n perusteella järjestettävästä paluumuuttovalmennuksesta aiheutuvien menojen maksamiseen ja suomen tai ruotsin kielen taidon testaamiseksi laaditun kielikokeen järjestämisestä aiheutuvien menojen maksamiseen.

30. *Valtion korvaus kunnille eräiden Suomeen muuttavien henkilöiden toimeentulotuen sekä heille annetun sosiaali- ja terveydenhuollon erityiskustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 10 300 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtioneuvoston määräämin perustein (512/1999) entisen Neuvostoliiton alueelta Suomeen muuttavien henkilöiden toimeentulotuen kustannusten sekä heille annettua sosiaali- ja terveydenhuollon erityiskustannusten korvaamiseen kunnille.

31. *Syrjinnän vastainen toiminta* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 100 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää siirron maksamiseen kunnille EU:n syrjinnän torjumista koskevan toimintaohjelman hankkeiden kansallista rahoitusta varten.

63. *Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanotto* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 64 455 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtioneuvoston määräämin perustein (512/1999) pakolaisten kotoutumista tukevan toiminnan järjestämisestä, sosiaali- ja terveydenhuollosta kunnille aiheutuvien kustannusten laskennallisiin korvauksiin sekä toimeentulotuen, tulkkipalvelujen ja erityiskustannusten korvaamiseen, paluumuutosta aiheutuviin menoihin sekä kunnille, kuntayhtymille ja yhteisöille niiden ylläpitämien turvapaikanhakijoiden vastaanottokeskusten, ryhmä- ja perheryhmäkotien, tulkkikeskusten sekä muihin tarvittaviin menoihin ja myös vastaanottokeskusten järjestämissä toimenpiteissä olevien tapaturmakorvausten ja ryhmävastuuvakuutuksen maksamiseen sekä Valtiokonttorin näistä perimien hoitokulujen maksamiseen. Lisäksi määrärahaa saa käyttää toimeentulon ja huolenpidon järjestämiseen ulkomaalaisille, jotka on otettu säilöön ulkomaalaislain (378/1991) 47 §:n perusteella. Vuoden 2004 pakolaiskiintiö on 750 henkilöä.

99. Työministeriön hallinnonalan muut menot

23. *Siviilipalvelus* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 3 818 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää siviilipalveluksen ja täydennyspalveluksen toimeenpanosta siviilipalveluslain (1723/1991) nojalla aiheutuviin kustannuksiin sekä työhallinnossa palvelevien siviilipalvelusmiesten ylläpito- ja päivärahakustannuksiin.

50. *Palkkaturva* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 26 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää palkkaturvalain (866/1998) ja merimiesten palkkaturvalain (1108/2000) mukaisten menojen maksamiseen. Määrärahasta saa käyttää enintään 673 000 euroa palkkaturvamenettelyyn liittyviin viranomaismaksuihin ja oikeudenkäyntikuluihin sekä konkurssikustannusten maksamiseen.

51. *Eräät merimiespalvelut* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 800 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää palvelu- ja opintotoiminnasta annetun lain (452/1972) nojalla merimiesten huoltotoimintaan suoritettavan valtion osuuden maksamiseen sekä merimieslaissa tarkoitetun työsopimuksen tekemisestä annetun

asetuksen (783/1995) mukaisiin palveluihin, merimieslain (423/1978) ja merimiesten vuosilomalain (433/1984) nojalla merimiesten vuosiloma- ja vanhempainvapaamatkakustannuksiin sekä työsuhteen alkamiseen ja päättymiseen liittyviin matkakustannuksiin suoritettavan valtion osuuden maksamiseen.

Päälukka 35
YMPÄRISTÖMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Ympäristöministeriö

21. *Ympäristöministeriön toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 23 138 000 euroa.

Nettobudjetoinnissa otetaan tuloina huomioon EU:lta saatavat tulot.

10. Ympäristön suojele

27. *Ympäristövahinkojen torjunta* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 2 467 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää öljy- ja muiden ympäristövahinkojen torjunnan järjestämisestä ja torjuntatoimenpiteistä sekä ympäristövahingon torjuntaan välittömästi liittyvistä tutkimuksista aiheutuvien menojen maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös kansainvälisestä yhteistyöstä ja koulutus- ja kehittämistoiminnasta sekä oikeudenkäynneistä aiheutuvien menojen ja sivutoimisten varastonhoitajien ja torjuntatöihin osallistuvien palkkioiden maksamiseen.

60. *Siirto öljysuojarahastoon* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 2 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää öljyjättemaksusta annetun lain (894/1986) 7 §:n nojalla öljysuojarahastoon tehtävän siirron maksamiseen.

63. *Ympäristönsuojelun edistäminen* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 1 673 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää yhdyskuntien vesihuoltotoimenpiteiden avustamisesta annetun lain (56/1980) mukaisten avustusten maksamiseen yhdyskuntien ja haja-asutuksen vesiensuo-

jelua edistäviin investointeihin. Määrärahan käyttöä säätelee myös valtionavustuslaki (688/2001).

64. *Ympäristönsuojeluinvestointien korkotuki* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 120 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää luottolaitosten varoista myönnettävistä eräistä korkotukilainoista annetun lain (1015/1977) mukaisiin yhdyskuntien vesiensuojeluinvestointeihin ennen vuotta 1995 myönnettyjen lainojen korkohyvitysten maksamiseen.

Yhdyskuntien vesiensuojelulainoille maksettavan korkohyvityksen määrä on kahdeksan ensimmäisen lainavuoden aikana neljä prosenttiyksikköä ja lainavuosina 9—16 kaksi prosenttiyksikköä. Kuudennentoista lainavuoden jälkeen korkohyvitystä ei makseta. Korkohyvitys on kaikissa lainoissa aina enintään luottolaitoksen perimän koron suuruinen.

65. *Öljyjättemaksulla rahoitettava öljyjätehuolto* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 1 364 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää öljyjättemaksusta annetun lain 7 §:n nojalla öljyjätteistä ja niiden keräilystä, kuljetuksesta, varastoinnista ja käsittelystä aiheutuvien menojen maksamiseen öljyjättemaksuina kertyvien varojen käytöstä öljyjätehuoltoon annetussa valtioneuvoston päätöksessä (1191/1997) tarkemmin säädetyin perustein.

Määrärahan käyttöä säätelee myös valtionavustuslaki.

66. *Romujoneuvojen jätehuoltoavustus* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 10 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää ajoneuvojen romutus-avustuksesta annetussa valtioneuvoston asetuksessa säädetyin perustein romuajoneuvoista aiheutuvien jätehuoltokustannusten kattamiseen. Määrärahan käyttöä säätelee myös valtionavustuslaki.

67. Ympäristöyhteistyön edistäminen Suomen lähialueen maissa (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 2 441 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Suomen lähialueilla, erityisesti Luoteis-Venäjällä, toteutettaviin teknisen avun yhteistyöhankkeisiin. EU:n uusissa jäsenmaissa, Virossa, Latviassa ja Liettuaissa, toteutetaan hankkeita, joilla vahvistetaan maiden omia valmiuksia EU:n rahoitusinstrumenttien käyttöön otossa. Teknisen avun pienimuotoisilla kehittämishankkeilla myötävaikutetaan ympäristönsuojelun korkean tason saavuttamiseen ja ympäristöhallinnon vahvistumiseen lähialueilla sekä edistetään Itämeren tilan parantamiseen tähtävien investointien ja kansainvälisten yhteisesti toimeenpantavien ympäristöohjelmien toteutumista. Määrärahaa saa käyttää myös alueidenkäytön, luonnonsuojelun sekä asumisen ja rakentamisen kehittämishankkeiden tukemiseen lähialueilla. Määrärahaa saa käyttää myös enintään viittä henkilötyövuotta vastaavan henkilömäärän palkkaamiseen ympäristöhallintoon lähialueyhteistyön hankkeiden valmisteluun, toteuttamiseen ja valvontaan liittyviin tehtäviin.

Määrärahaa saa lisäksi käyttää avustusten maksamiseen yrityksille ja yhteisöille suunniteltu- ja toimeenpanokustannuksiin Suomen lähialueilla toteutettavissa pienehköissä ympäristönsuojelun investointihankkeissa.

Määrärahan käyttöä säätelevät valtionavustuslaki sekä valtioneuvoston asetus avustusten myöntämisestä ympäristöhankkeisiin Suomen lähialueilla Itä- ja Keski-Euroopassa (1197/2002).

70. Ympäristövahinkojen torjunta-alusten peruskorjaus (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 8 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää merenkulkulaitoksen väylähoitoalus Seilin öljyntorjuntavalmiuden

parantamisen edellyttämien korjausten ja torjuntavarustuksen loppurahoitukseen ja Rajavartiolaitoksen kahden Tursas-luokan vartiolaivan torjuntavarustuksen aiheuttamien menojen maksamiseen.

77. Ympäristötyöt (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 10 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää ympäristötöiden suunnittelusta ja rakentamisesta, peruskorjauksista ja rakentamisvelvoitteista aiheutuvien menojen maksamiseen sekä valtion vesihuoltotöistä annetun valtioneuvoston päätöksen (976/1985) mukaisten valtion töiden sekä jätelaissa (1072/1993) säädettyjen valtion jätehuoltotöiden toteuttamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen. Valmistunut työ saadaan sopia luovutettavaksi kunnan tai muun yhteistyökumppanin omistukseen. Samalla on sovittava niistä ehdoista, joita työn vastaanottajan on luovutuksen jälkeen noudatettava. Uusia hankkeita koskevia sitoumuksia saa tehdä siten, että niistä vuoden 2004 jälkeen aiheutuva määrärahan tarve on enintään 6 000 000 euroa.

20. Yhdyskunnat, alueidenkäyttö ja luonnonsuojelu

Metsähallituksen luonnonsuojelutehtävien palvelu- ja muut toimintatavoitteet vuonna 2004 ovat:

Metsien ja soiden ennallistamista, perinnebiotooppien hoitoa ja kunnostusta sekä luontotyyppien inventointia jatketaan laadittujen tarveselvitysten pohjalta ja 23.10.2002 vahvistetun Etelä-Suomen metsien monimuotoisuusohjelman mukaisesti. Ennallistamis- ja hoitotoimien vaikuttavuutta seurataan.

Metsähallitus osallistuu biologisen monimuotoisuuden kansallisen toimintaohjelman vaikutusten arviointiin.

Metsähallitus vastaa hallinnassaan olevien Natura 2000 -verkoston alueidensuojelutavoitteiden toteuttamisesta sekä luontotyyppien- ja lajien inventoinnista ja osallistuu Natura 2000 -verkoston alueellisten yleissuunnitelmien laa-

dintaan yhteistyössä alueellisten ympäristökeskusten kanssa.

Metsähallitus vastaa useiden uhanalaisten eläin- ja kasvilajien valtakunnallisesta suojelusta ja seurannasta sekä osallistuu useiden EU:n luontodirektiivin liitteen II kasvilajien seurantaan.

Luonnonsuojelualueiden virkistys- ja luontomatkailukäytön edellytyksiä parannetaan erityisesti kansallispuistoissa ja muissa suosituissa kohteissa. Luonnonsuojelualueiden kestäväälle luontomatkailulle määritellyt periaatteet ja menettelytavat otetaan kattavasti käyttöön.

Etelä-Suomen metsien monimuotoisuuden huomioon ottaminen ja luonnonsuojelun kannalta arvokkaiden alueiden inventointi ja suojelu toteutetaan metsätalouden ja luonnonsuojelun yhteisprojektina.

22. Luonnonsuojelualueiden hoito ja kunnossapito (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 20 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kansallispuistojen, muiden luonnonsuojelualueiden sekä erämaa-alueiden hoitomenojen, opastustoiminnan menojen sekä rakennusten ja rakennelmien, teiden ja tieosuuksien korjaus- ja kunnossapitomenojen maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös sellaisten koneiden, laitteiden ja kaluston hankkimiseen, joiden hankintahinta on yli 8 500 euroa ja taloudellinen käyttöaika yli kolme vuotta.

Määrärahaa saa käyttää lisäksi yksityismaiden luonnonsuojelualueiden merkintään ja hoitomenoihin, suurten petolintujen pesäpuiden merkitsemiseen, uhanalaisten eliölajien ja maisema-alueiden hoitoon sekä luonnonsuojelusuunnitteluun ja maa-aineslain soveltamiseen liittyvän suunnittelun menoihin. Määrärahaa saa käyttää myös ennen maa-aineslain voimaantuloa syntyneiden aineidenottoaikkojen kunnostamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös saimaannorpan suojeluun ja norppakannan hoitoon sekä norppien aiheuttamien vahinkojen korvaamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös vahingoittuneiden luonnonvaraisten eläinten sekä EU:n

CITES-asetuksen edellyttämän eläinten hoidon järjestämiseen.

37. Avustukset kuntien kaavoitukseen ja maankäytön ohjaukseen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 925 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää avustusten maksamiseen aluearkkitehtitoiminnan menoihin sekä valtakunnallisesti erityisen merkittävien yleiskaavojen laatimista varten. Lisäksi määrärahaa saa käyttää avustusten maksamiseen kunnille ja kuntien virkistysalueiden hankintaa varten perustamille yhteisöille seudullisten virkistysalueiden hankintaan.

Määrärahan käyttöä säätelee valtionavustuslaki.

44. Koskiensuojelulain mukaiset korvaukset (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 200 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää koskiensuojelulain sekä Ounasjoen ja Kyrönjoen erityissuojelusta annettujen lakien mukaisten korvausten maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös korvaustoimitusten kustannuksiin ja valtion edun valvonnan kannalta välttämättömistä selvityksistä aiheutuviin menoihin.

63. Eräät luonnonsuojeluun liittyvät korvaukset (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 16 350 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää korvausten maksamiseen maanomistajille tai erityisen oikeuden haltijoille luonnonsuojelulain 24, 25, 29 ja 47 §:n mukaisten päätösten tai sopimusten aiheuttamista taloudellisista menetyksistä. Määrärahaa saa käyttää Natura 2000 -verkoston toteuttamisesta aiheutuviin luonnonsuojelulain 53 §:n, maankäyttö- ja rakennuslain 197 §:n sekä yksityistielain 7 a §:n mukaan valtiolle määrättyjen korvausten maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää maa-aineslain 8 ja 26 §:n mukaisesti suojelusta aiheutuvien korvausten maksamiseen. Tämän lisäksi määrärahaa saa käyttää luonnonsuojelulain 55 §:n 2 momentin mukaisiin haitankorvauksiin sekä metsien suojeluun liittyviin luonnonarvokaupan, tarjouskilpailun ja yhteistoi-

mintaverkoston kokeiluhankkeiden toteuttamiseen. Mahdollisten korvaustoimitusten kulut katetaan myös määrärahasta. Lisäksi määrärahaa saa käyttää koron maksamiseen jaksotetuille korvausten maksuerille. Koron suuruus on kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain 95 §:n 1 momentin mukainen.

Määrärahaa saa käyttää myös alueellisten ympäristökeskusten maksamiin korvauksiin rauhoitettujen harvinaisten eläinten aiheuttamista vahingoista sekä vahinkojen estämisestä ja rauhoitettujen harvinaisten eläinkantojen suojelemiseksi tarvittavista toimenpiteistä aiheutuvien menojen maksamiseen.

Valtioneuvoston vahvistamien luonnonsuojeluohjelmien toteuttamiseksi saa tehdä vuonna 2004 sopimuksia ja antaa sitoumuksia, joista aiheutuu menoja vuoden 2004 jälkeisille vuosille yhteensä enintään 16 000 000 euroa. Valtuudesta saa aiheutua menoja vuoden 2005 loppuun mennessä enintään 7 000 000 euroa, vuoden 2006 loppuun mennessä enintään 12 000 000 euroa ja vuoden 2007 loppuun mennessä yhteensä enintään 16 000 000 euroa.

64. Avustukset rakennusperinnön hoitoon (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 850 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää rakennussuojelulain (60/1985) 11 ja 13 §:n nojalla suoritettavien korvausten ja suojelun toteuttamisesta valtiolle aiheutuvien menojen maksamiseen sekä maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 57 §:n 3 momentin mukaisten avustusten maksamiseen kunnille.

Määrärahaa saa lisäksi käyttää avustusten maksamiseen yksityiselle omistajalle, rakennusperinnön hoitoa edistäville yhteisöille, kunnille ja kuntayhtymille kulttuurihistoriallisesti arvokaiden, muuhun kuin asuinkäyttöön tarkoitettujen kohteiden ja niiden välittömän ympäristön kunnossapitoon, suojeluun ja parantamiseen sekä säilyttämisen edellyttämiin selvityksiin ja tietopalveluun. Määrärahaa saa käyttää myös avustuksen maksamiseen merkittäviin maisema-alueisiin ja kansallisiin kaupunkipuistoihin kuu-

luvan rakennetun ympäristön hoitoon ja kunnostukseen.

Kunnille ja kuntayhtymille voidaan myöntää avustusta myös kulttuurihistoriallisesti arvokkaan kohteen hankkimiseksi, jolloin avustus myönnetään niissä tapauksissa, kun siitä aiheutuvat kustannukset muodostuvat kunnan tai kuntayhtymän taloudelliseen asemaan nähden kohtuuttomiksi.

Avustusta rakennusperinnön hoitoon saa myöntää enintään 50 prosenttia toimenpiteiden kustannuksista. Erittäin arvokkaaseen, rakennustavaltaan tyypilliseen tai ainutlaatuiseen kohteeseen, johon uusi käyttötapa on vaikeasti sovitettavissa tai jolla on valtakunnallista merkitystä, voidaan avustusta myöntää tätä enemmän, kuitenkin enintään 80 prosenttia kustannuksista.

Määrärahan käyttöä säätelee valtionavustuslaki.

74. Luonnonsuojelualueiden talonrakennustyöt (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 505 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää luonnonsuojelualueiden talonrakennus- ja purkutöiden lisäksi luonnonsuojelualueilla sijaitsevien tai niitä varten tarvittavien rakennusten ostamiseen sekä luonnonsuojelualueiden teiden ja tieosuuksien rakentamis- ja perusparannusmenojen maksamiseen.

76. (35.20.87) Luonnonsuojelualueiden hankkiminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 13 950 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää maa- ja vesialueiden sekä rakennusten ostamiseen ja lunastamiseen luonnonsuojelutarkoituksia varten sekä erämaa-alueisiin liitettävien alueiden ostamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös valtiolle luonnonsuojelutarkoituksiin hankittavien alueiden arvioinnista, maanmittaustoimituksista ja hankintatehtävistä aiheutuvien menojen maksamiseen sekä ympäristöministeriön hallinnassa olevien alueiden kiinteistönhoidon kustannuksiin. Lisäksi määrärahaa saa käyttää koron maksamiseen jaksotetuille kauppahinnan maksuerille. Koron suuruus on kiinteän omaisuuden ja erityisten

oikeuksien lunastuksesta annetun lain 95 §:n 1 momentin mukainen.

Valtion omistukseen hankitaan luonnonsuojelualueita myös vaihtamalla niitä valtion maa-alueisiin.

Valtioneuvoston vahvistamien luonnonsuojeluohjelmien toimeenpanoa varten saa tehdä vuonna 2004 sopimuksia ja antaa sitoumuksia, joista aiheutuu menoja vuoden 2004 jälkeisille vuosille yhteensä enintään 15 800 000 euroa. Valtuudesta saa aiheutua menoja vuoden 2005 loppuun mennessä enintään 5 000 000 euroa, vuoden 2006 loppuun mennessä enintään 10 000 000 euroa sekä vuoden 2007 loppuun mennessä yhteensä enintään 15 800 000 euroa.

30. Asumisen edistäminen

54. Asumistuki (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 428 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää asumistukilain (408/1975) mukaisten asumistukien maksamiseen.

60. Siirto valtion asuntorahastoon

Momentille ei myönnetä määrärahaa.

Aravalainat

Vuonna 2004 saa valtion asuntorahaston varoista myöntää aravalain (1189/1993) mukaisia lainoja yhteensä enintään 410 000 000 euroa mukaan lukien vuodelta 2003 peruuntuneita hankkeita tai muuten käyttämättä jäänyttä myöntämisvaltuutta vastaava määrä. Vuonna 2004 ei myönnetä rakennusaikaisia lainoja, lyhytaikaisia perusparannuslainoja eikä omistusravalainoja omaksilunastamislainoja lukuun ottamatta.

Pääkaupunkiseudun ja muiden suurimpien kasvukeskusten sekä niiden lähialueiden vuokra- ja asumisoikeusasuntotuotannon pitkäjänteisyyden ja suunnitelmallisuuden edistämiseksi voidaan tehdä ehdollisia enakkopäätöksiä vuosina 2005—2007 myönnettävistä aravalainoista. Ehdollisten enakkopäätösten mukaan myönnettävien lainojen määrä saa kutakin vuotta kohden olla yhteensä enintään 60 000 000 euroa.

Henkilökohtaisen aravalainan saajasta itseltään riippumattomista syistä aiheutuvien vaikeuksien lieventämiseksi voidaan vuonna 2004 aravalain 46 §:n ja arava-asetuksen (1587/1993) 28 §:n nojalla myöntää yhteensä enintään 1 000 000 euroa lykkäystä lainan korkojen, lyhennysten tai molempien maksamisesta.

Valtiokonttorilla on oikeus yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain (57/1993) 78 §:ssä tarkoitetun vapaaehtoisen velkajärjestelyn yhteydessä luopua osasta asuntorahaston varoista myönnetyn asuntorahastoon takaisin maksettavan henkilökohtaisen asuntolainan pääomaa ja korkoa.

Purettaessa pysyvästi tyhjiilleen jääneitä aravavuokrataloja väestöltään vähenevillä alueilla voidaan valtion vastuulle aravarajoituslain (1190/1993) nojalla jättää aravalainapäätöksiä yhteensä enintään 3 500 000 euroa.

Korkotukilainat ja valtioneuvoston takaukset

Valtion asuntorahaston varoista maksetaan vuokra-asuntolainojen ja asumisoikeustalolainojen korkotuesta annetun lain (604/2001), vuokra-asuntolainojen korkotuesta annetun lain (867/1980), asumisoikeustalolainojen korkotuesta annetun lain (1205/1993) omistusasuntolainojen korkotuesta annetun lain (1204/1993), asunto-osakeyhtiötalolainojen korkotuesta annetun lain (205/1996), oman asunnon hankintaan myönnettävien lainojen korkotuesta annetun lain (639/1982) ja eräisiin lämmityslaitoshankkeisiin myönnettävistä lainoista ja korkotuesta annetun lain (83/1982) mukaiset korkotuet, korkohyvitykset ja luottovaraukskorvaukset. Lisäksi asuntorahaston varoista katetaan vuokra-asuntolainojen korkotuesta annetun lain 9 ja 9 a §:ssä, asumisoikeustalolainojen korkotuesta annetun lain 10 §:ssä, vuokra-asuntolainojen ja asumisoikeustalolainojen korkotuesta annetussa laissa, asumisoikeus- ja vuokratuotannon valtion ja kuntien takauslainoista annetussa laissa (126/2003) sekä omistusasuntolainojen valtioneuvoston takauksista annetussa laissa (204/1996) tarkoitetut valtionvastuut. Asuntorahaston varoista maksetaan myös asuntosäästö-palkkiolain (862/1980) mukaiset asuntosäästö-palkkiot.

Vuonna 2004 saa vuokra-asuntolainojen ja asumisoikeustalolainojen korkotuesta annetun lain ja omistusasuntolainojen korkotuesta annetun lain mukaisia lainoja hyväksyä korkotukilainoiksi yhteensä enintään 600 000 000 euroa mukaan lukien vuodelta 2003 peruuntuneita hankkeita tai muuten käyttämättä jäänyttä hyväksymisvaltuutta vastaava määrä.

Vuonna 2004 saadaan asumisoikeus- ja vuokratuotannon valtion ja kuntien takauslainoista annetun lain mukaisia lainoja hyväksyä takauslainoiksi siten, että niistä valtiolle aiheutuvien takausvastuiden määrä on yhteensä enintään 50 000 000 euroa.

Pääkaupunkiseudun ja muiden suurimpien kasvukeskusten sekä niiden lähialueiden vuokra- ja asumisoikeusasuntotuotannon pitkäjänteisyyden ja suunnitelmallisuuden edistämiseksi voidaan tehdä ehdollisia ennakkopäätöksiä vuosina 2005—2007 hyväksyttävistä korkotukilainoista. Ehdollisten ennakkopäätösten mukaan hyväksyttävien lainojen määrä saa kutakin vuotta kohden olla yhteensä enintään 80 000 000 euroa.

Omistusasuntolainojen valtiontakauksista annetun lain mukaisten valtionvastuiden kokonaismäärä saa vapaarahoitteisissa ja asp-lainoissa olla yhteensä enintään 2 000 000 000 euroa vuoden 2004 lopussa. Lisäksi vuokra-asuntolainojen ja asumisoikeustalolainojen korkotuesta annetun lain sekä omistusasuntolainojen korkotuesta annetun lain mukaisiin lainoihin tulee lainojen hyväksymisvaltuuden mukainen valtionvastuu.

Vanhoiden korkotukilainojen korkotuen määrät

Vuonna 1993 uustuotantoa varten hyväksyttyjen korkotukilainojen korkohyvitys on vuokra-asuntojen korkotuesta annetun lain 2 §:n 1 momentin 1—5 kohdassa tarkoitetuille lainansaajille lainavuosina 6—10,6 %, kuitenkin enintään luottolaitoksen perimän koron suuruinen.

Avustukset

Vuonna 2004 saa valtion asuntorahaston varoista myöntää asuntojen korjaus- ja energiaavustuksista annetun lain (102/2002) mukaisia avustuksia yhteensä enintään 70 000 000 euroa

mukaan lukien vuodelta 2003 peruuntuneita hankkeita tai muuten käyttämättä jäänyttä valtuutta vastaava määrä.

Vuonna 2004 saa valtion asuntorahaston varoista myöntää eräistä Valtion asuntorahastosta maksettavista avustuksista annetun lain (657/2000) mukaisia vuokratulojen ja asumisoikeustalojen talouden tervehdyttämisavustuksia yhteensä enintään 2 600 000 euroa, omapääoma-avustuksia asunnottomien asuttamiseksi yhteensä enintään 8 400 000 euroa ja opiskelija-asuntojen omapääoma-avustuksia yhteensä enintään 3 400 000 euroa. Vuokratulojen ja asumisoikeustalojen talouden tervehdyttämisavustusvaltuudesta Valtiokonttori saa käyttää enintään 50 000 euroa taloudellisissa vaikeuksissa olevien asuntoyhteisöjen talouden tervehdyttämistä ja kunnossapidon suunnittelua edistävistä selvityksistä ja toimenpiteistä aiheutuviin kustannuksiin.

Vuonna 2004 saa valtion asuntorahaston varoista valtionavustuslain nojalla myöntää määräaikaista hankekohtaisia avustuksia valtion, pääkaupunkiseudun ja sen kehyskuntien yhteistoiminta-asiakirjan allekirjoittaneille kunnille uusien asuntoalueiden kunnallistekniikan rakentamiseen yhteensä enintään 3 500 000 euroa siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään.

Vuonna 2004 alueelliset ympäristökeskukset saavat asuntorahaston varoista valtionavustuslain nojalla asuntorahaston niille osoittamien valtuusosuuksien rajoissa, myöntää avustuksia rakennusperinnön hoitoon yhteensä enintään 1 500 000 euroa. Avustusta voi myöntää yksityisille omistajille, rakennusperinnön hoitoa edistävälle yhteisöille, kunnille ja kuntayhtymille kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden asuinrakennuskohteiden tai asuinkäyttöön kunnostettavien kohteiden ja niiden välittömän ympäristön kunnossapitoon, suojeluun ja parantamiseen sekä säilyttämisen edellyttämiin selvityksiin.

Avustusta rakennusperinnön hoitoon saa myöntää enintään 50 prosenttia toimenpiteiden kustannuksista. Erittäin arvokkaaseen, rakennustalvaltaan tyypilliseen tai ainutlaatuiseen kohteeseen tai kohteeseen, jolla on valtakunnal-

lista merkitystä, voidaan avustusta myöntää tätä enemmän, kuitenkin enintään 80 prosenttia kustannuksista.

Varainhankintavaltuudet

Maksuvalmiudessa esiintyvien vaihtelujen tasaamiseen tarvittavaa lyhytaikaista lainaa asuntorahastolla saa kerralla olla yhteensä enintään 500 000 000 euroa.

40. Alueelliset ympäristökeskukset

21. *Alueellisten ympäristökeskusten toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 63 051 000 euroa.

50. Ympäristölupavirastot

21. *Ympäristölupavirastojen toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 4 524 000 euroa.

60. Suomen ympäristökeskus

21. *Suomen ympäristökeskuksen toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 23 980 000 euroa.

70. Valtion asuntorahasto

21. *Asuntorahaston toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 4 544 000 euroa.

99. Ympäristöministeriön hallinnonalan muut menot

19. *Ympäristöministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 10 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää hallinnonalan muiden kuin erikseen arvonlisäverovelvollisten virastojen ja laitosten tavaroiden ja palvelujen ostoihin sisältyvien arvonlisäverojen maksamiseen.

22. *Kehittäminen ja suunnittelu* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 11 900 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää ympäristöhallinnon tehtävien strategista valmistelua ja kehittämistä palvelevasta kehittämis-, suunnittelu-, tutkimus-, seuranta- ja arviointitoiminnasta ja kansainvälisestä asiantuntijayhteistyöstä sekä hallinnon ja elinkeinoelämän yhteistyöhankkeista aiheutuvien muita kulutusmenoja vastaavien menojen maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös EU:n hyväksymien tutkimushankkeiden kansalliseen rahoitukseen.

Määrärahaa saa käyttää enintään viittä henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen määräaikaisiin projekteihin ympäristöministeriössä.

26. *Eräät korvaukset* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 270 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Euroopan unionin ympäristömerkin myöntämisyjärjestelmän mukaisten tehtävien hoitamisesta Suomen Standardisoimisliito SFS ry:lle aiheutuviin menoihin sekä CE-merkittyjen rakennustuotteiden markkinavalvonnasta Turvatekniikan keskukselle aiheutuviin menoihin.

62. *EU:n rakennerahastojen valtion rahoitusosuus ympäristöministeriön osalta* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 10 060 000 euroa.

Vuonna 2004 saa uusia myöntämispäätöksiä tehdä yhteensä 8 874 000 eurolla.

Mikäli vuoden 2003 myöntämisvaltuutta on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta tehdä myöntämispäätöksiä vuonna 2004.

Määrärahaa saa käyttää Euroopan aluekehitysrahastosta rahoitettavien tavoite 1- ja 2 -ohjelmien sekä Interreg- ja Urban-yhteisöaloitte-

den ja pilottiprojektien hankkeiden valtion rahoitusosuuden maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös teknisen avun ja edellä mainittujen ohjelmien toteuttamiseen tarvittavan henkilöstön palkkaamiseen yhdessä momentilla 26.98.61 olevien EU-osuuksien kanssa.

63. *EU:n ympäristörahaston osallistuminen ympäristö- ja luonnonsuojeluhankkeisiin* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 2 600 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää EU:n komission hyväksymien LIFE-ympäristörahastosta osarahoitettavien hankkeiden sekä muiden pilottihankkeiden EU-rahoitusosuuksien maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää noin 80 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen projektitehtäviin. Momentille nettoutetaan työntantajalle maksettavat sairaus- ja äitiyspäivärahat.

65. *Eräät avustukset* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 1 587 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää avustusten maksamiseen valtakunnallisille luonnonsuojelu- ja ympäristöjärjestöille, valtakunnallisille asunto- ja

rakennusalan järjestöille valistus- ja neuvonta-toimintaan, saariston kehityksen edistämisestä annetun lain (494/1981) 12 §:n mukaisten avustusten maksamiseen saariston ympäristönhoitoa edistäviin hankkeisiin sekä avustusten maksamiseen saaristoalueiden ja tunturialueiden jätehuoltoa edistävään toimintaan. Määrärahaa saa käyttää myös kestävästä kehityksestä, kulttuuriympäristön vaalimisesta sekä muuta ympäristökasvatusta ja -valistusta edistävien valtakunnallisesti merkittävien projektiluonteisten hankkeiden tukemiseen sekä luonnontieteellisille seuroille luonnon monimuotoisuuden valtakunnallista seurantajärjestelmää tukevien selvitysten ja raporttien laatimiseksi.

Määrärahan käyttöä säätelee valtionavustuslaki.

66. *Kansainvälisen yhteistyön jäsenmaksut ja rahoitusosuudet* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 1 450 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää ympäristöministeriön toimialaan liittyvien kansainvälisten järjestöjen ja sopimusten jäsenmaksujen ja rahoitusosuuksien maksamiseen sekä muihin kansainvälisten sitoumusten aiheuttamiin maksuihin ulkomaille.

Päälukka 36
VALTIONVELAN KOROT

01. Euromääräisen velan korko

90. *Euromääräisen velan korko* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 2 701 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää euromääräisen velan korkojen, vanhentuneiden korkojen ja myös lyhytaikaisesta tilapäisrahoituksesta aiheutuvien korkojen sekä velkasalkun korkoriskiaseman säätelymiseksi tehtyjen johdannaissopimusten menojen maksamiseen.

03. Valuuttamääräisen velan korko

90. *Valuuttamääräisen velan korko* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 63 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valuuttamääräisen velan korkojen, vanhentuneiden korkojen ja

myös lyhytaikaisesta tilapäisrahoituksesta aiheutuvien korkojen sekä velkasalkun riskiaseman säätelymiseksi tehtyjen johdannaissopimusten menojen maksamiseen.

09. Muut menot valtionvelasta

21. *Palkkiot ja muut menot valtionvelasta* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 18 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtion lainanoton ja velanhallinnan valmistelusta, lainojen ottamisesta ja liikkeeseenlaskusta, lainojen takaisinmaksusta ja johdannaissopimuksista aiheutuvien menojen, asiantuntija- ym. palkkioiden sekä muiden lainanoton ja velanhallinnan toteuttamiseen liittyvien menojen maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös lyhytaikaisen tilapäisrahoituksen hankkimisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Eduskunta on päättänyt, että vuotta 2004 koskevaa talousarviota sovelletaan 1 päivästä tammi-kuuta 2004 alkaen.

Helsingissä 19 päivänä joulukuuta 2003

Eduskunnan puolesta

Paavo Lipponen
puhemies

Seppo Tiitinen
pääsihteeri

SDK/SÄHKÖINEN PAINOS

JULKAISIJA: OIKEUSMINISTERIÖ

N:o 1214, 18 arkkia

EDITA PRIMA OY, HELSINKI 2003

EDITA PUBLISHING OY, PÄÄTOIMITTAJA JARI LINHALA

ISSN 1455-8904